

Obsahová analýza internetových dotazníků z druhého kola diskuse o tvorbě standardu kvality profese učitele

ÚVOD	2
PODĚKOVÁNÍ	2
ČÁST A – VÝTAH Z OBSAHOVÉ ANALÝZY	3
ČÁST B – NEZKRÁCENÁ VERZE OBSAHOVÉ ANALÝZY	6
• Je podle Vás tvorba takto pojatého systému podpory profesního růstu učitelů v našem školství potřebná (standard, atestace, systém DVPP, zvyšování mezd..)?	7
• Klade současná společnost na učitele nějaké nové a náročné požadavky ve srovnání s dobou, kdy jste sami byli žáky?	13
• Jaké věci v současné době nejčastěji zbytečně odvádějí pozornost a síly učitelů od toho, aby se mohli věnovat zvyšování kvality vlastní výuky a vlastnímu profesnímu růstu?.....	17
• Kdybyste měl(a) Vy osobně rozhodnout, do jakých opatření se mají investovat miliardy korun ze státního rozpočtu s cílem zvýšit kvalitu učitelství práce, co by bylo prioritou?.....	23
• Jak by podle Vás mohla probíhat odborná podpora učitelů, kteří budou usilovat o dosahování kritérií popsaných ve standardu?.....	24
• Jak by podle Vás mohl probíhat proces sebehodnocení učitelů s použitím standardu?	30
• Jakým způsobem by mělo probíhat prokazování, že učitel dosáhl některé úrovně standardu? Kdo a jakým konkrétním způsobem by se měl podílet na tomto procesu?.....	34
• Jak zajistit, aby práce se standardem nesesazovala originalitu a tvořivost jednotlivých učitelů a škol a jedinečnost každé pedagogické situace?	41
• Jaké zvýšení mzdy by bylo pro Vás osobně dostatečně motivující pro dosahování jednotlivých úrovní standardu?.....	44
• Jak by se podle Vás dala snížit nebo vyloučit další rizika, která byla pojmenována v prvním kole diskuse (nadměrná administrativní zátěž, formalismus apod.)?.....	46
• Jaké jsou Vaše připomínky k textu standardu?	50
• Jaké další oblasti by podle Vás měl standard obsahovat?	89
• Pokud Vám nevyhovuje členění standardu předložené v našem návrhu, a pokud chcete navrhnout vlastní členění nebo vlastní ucelený návrh standardu, učiňte to zde.....	92
• Je podle Vás uvedený výčet profesních znalostí pro účely standardu vyhovující?	100
• Jak často by podle Vás mělo v budoucnu docházet k přepracování standardu a jakým způsobem by k tomu mělo docházet?	103
• Jakékoli Vaše komentáře k tématu diskuse	106

Úvod

Předkládaná studie se zabývá analýzou všech 159 internetových dotazníků, které byly vyplněny během 2. kola veřejné diskuse o tvorbě standardu kvality profese učitele ve dnech 1.6. – 15.7. 2009 na www.standarducitele.cz.

Smyslem tohoto textu je:

- shrnout výstupy druhého kola diskuse
- prokázat, že diskusní příspěvky jsou brány vážně
- umožnit tvůrcům standardu opřít se o strukturované názory všech diskutujících

Text je rozdělen do dvou částí:

- Část A představuje výtah z obsahové analýzy
- Část B představuje plné znění obsahové analýzy

Poděkování

Děkujeme Vám všem, kteří jste investovali svůj čas, své myšlenky a emoce do veřejné diskuse o standardu!

Jsme rádi, že Vám můžeme představit druhou obsahovou analýzu, která se tentokrát zaměřila více na samotný obsah standardu a dále na otázky, které vznikly v průběhu prvního kola diskuse (nezbytné podmínky pro práci učitelů, finanční otázky, řešení rizik spojených se standardem apod.).

V diskusi jde o důležitou věc a Váš hlas má vliv.

Tvorba společného profesního standardu je v rukou nás všech.

Jana Adamcová
Hana Košťálová
Jan Mareš
Jitka Miklová
Michala Píšová
Karel Rýdl
Vladimíra Spilková
Vladimír Srb
Hana Stýblová
Zora Syslová
František Tomášek

členové pracovní skupiny pro tvorbu standardu

Část A – výtah z obsahové analýzy

Zde Vám nabízíme stručný přehled odpovědí na vybrané otázky 2. kola diskuse. Podrobnější analýzu všech odpovědí ze 2. kola diskuse naleznete dále v části B.

Je tvorba standardu a celého systému podpory profesního růstu potřebná?

- Celkem **71% respondentů odpovědělo kladně** na otázku, zda považují tvorbu systému podpory profesního růstu učitelů za potřebnou (tj. víceúrovňový standard provázaný s přípravným vzděláváním učitelů i se systémem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, s atestacemi a s podstatným zvyšováním mezd učitelů). Když byly vyhodnoceny pouze odpovědi těch diskutujících, kteří byli na své škole, fakultě či v pedagogické asociaci zvoleni jako oficiální **mluvčí za celou skupinu či organizaci, dosáhl počet kladných odpovědí 88%¹**.

Jaké podmínky je potřeba vytvořit pro zavádění systému podpory profesního růstu učitelů?

Respondenti podrobně formulovali množství podmínek, mezi které patří zejména:

- politická podpora celého záměru
- koncepční a systémový přístup (žádná izolovaná opatření)
- finanční zabezpečení celého procesu
- propojení s přípravným vzděláváním učitelů na fakultách
- propojení se systémem dalšího vzdělávání učitelů
- žádoucí vlastnosti dokumentu (stručnost, jasnost, srozumitelnost)
- žádoucí podmínky procesu zavádění (dostatek času, osvěta)
- žádoucí podmínky v procesu podpory učitelů (odborně připravení mentoři apod.)
- žádoucí podmínky v procesu hodnocení kvality výkonu učitele
- přijetí učiteli

■ ¹ Tato čísla jsou srovnatelná s počtem kladných odpovědí učitelů, kteří se během června 2009 osobně zúčastnili diskusních seminářů s tvůrci standardu v 7 krajích ČR. Z celkového počtu 171 dotazníků odevzdaných po seminářích vyplývá, že celkem 87% učitelů odpovědělo kladně na otázku, zda je tvorba standardu potřebná.

■ V prvním kole internetové diskuse o standardu na stejnou otázku odpovědělo kladně pouze 44% procent respondentů. Nabízí se závěr, že pokud je učitelům standard osobně prezentován a vysvětlen v kontextu celého připravovaného systému podpory profesního růstu pedagogů, a pokud je vyčleněn dostatečný čas na diskusi s učiteli (nejméně 2-4 hodiny), přiklání se většina učitelů (70% - 90%) na stranu standardu a ostatních připravovaných změn.

■ Hlavním důvodem příklonu diskutujících ke standardu se jeví být naděje, že systém podpory profesního růstu pedagogů bude skutečně koncepčním opatřením MŠMT, které povede k podstatné změně pracovních podmínek učitelů a tím i k lepším vzdělávacím výsledkům ve školách. Současné podmínky jsou většinou účastníků považovány za neudržitelné a neslučitelné s myšlenkou zavádění standardu kvality učitelské profese.

Klade současná společnost na učitele nové náročné požadavky?

- Na otázku **kladně odpovědělo 91% respondentů²**. Mezi hlavními změnami byly jmenovány např:
  - změny v charakteristikách a postojích žáků (problémy s pozorností, změny v sebepojetí, problémy s přijetím autority)
  - šíření sociálně nežádoucích jevů (šikana, drogy, kriminalita mladistvých)
  - zdůrazňování práv dítěte bez vazby na jejich povinnosti
  - nefunkční rodiny (rodiče mají méně času, je na ně vyvíjen větší tlak - buď špatná sociální situace a nejistota nebo přepracovanost)
  - rychlý vývoj ve všech oblastech poznání, „informační exploze“
  - nové informační a komunikační technologie se staly běžnou součástí života
  - změna role učitele - dříve učitelé předávali především znalosti, nyní jsou stěžejní dovednosti a návyky
  - změny metod a strategií výuky
  - nové způsoby hodnocení žáků
  - důraz na demokracii vyžaduje i demokratičtější přístup k žákům, méně dominantní vedení, efektivnější komunikaci, změnil se vztah mezi učitelem a žáky

Do čeho by sami učitelé investovali finance ze státního rozpočtu s cílem zvýšit kvalitu výuky v našich školách?

- Na první třech místech se umístila tato opatření:
  1. Podstatně zvýšit mzdy učitelům.
  2. Odstranit neodborné činnosti učitelů prostřednictvím pomocného personálu (dozory, kopírování, vybírání peněz na školní akce, evidence a inventarizace majetku ...).
  3. Vytvořit takové podmínky (vzdělávací, legislativní i finanční), které zajistí, že na školách budou pouze kvalitní ředitelé, kteří budou případně i odvolatelní na základě objektivních kritérií kvality.
- Na dalších místech se umístila tato opatření:
  4. Zajistit kvalitnější nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a výrazně navýšit příděl peněz školám na toto vzdělávání (kurzy).
  5. Zajistit kvalitnější přípravné vzdělávání učitelů na fakultách, které je lépe připraví na školní praxi.
  6. Zlepšit materiální vybavení škol (pomůcky, učebnice, literatura, počítače, nábytek...).
  7. Sdílet praktické zkušenosti mezi učiteli a financovat odbornou kolegiální podporu učitelů navzájem (činnost uvádějící učitelů a mentorů, činnost učitelů-metodiků, oborových didaktiků, činnost navzájem se učících týmů učitelů).

■ ² Tato otázka souvisela s několika hlavními předpoklady tvorby standardu, ve kterých se tvrdí, že v souvislosti se současnými změnami společnosti se mění a zvyšují požadavky kladené na učitele. Pokud nebudeme učitele podporovat v cíleném profesním růstu (včetně řádného finančního ohodnocení), ztratí většina učitelů motivaci i schopnost adaptovat se na nové požadavky a začnou se zhoršovat vzdělávací výsledky žáků a prohlubovat výchovné problémy ve školách (jak o tom již nyní svědčí výsledky některých šetření).

8. Vytvořit lepší podmínky pro duševní hygienu učitelů (opatření zaměřená na předcházení vyhoření).
9. Výrazněji zohlednit další odborné činnosti učitelů, které však nesouvisejí přímo s výukou (například výrazněji snížit počet hodin výuky pro výchovné poradce, metodiky prevence, koordinátory ŠVP, koordinátory ICT apod.)
10. Vytvářet a zpřístupňovat kvalitní osvědčené metodické materiály.

Jak by mohla vypadat odborná podpora učitelů v jejich profesním růstu a v dosahování standardu?

Podle respondentů by učitelům mohly pomáhat zejména tyto subjekty:

- vedení školy
  - kolegové (učitele z praxe) ze své i z jiných škol
  - kolegové vyškolení v metodách mentorování, koučování, videotréninku, komunikačních dovedností apod.
  - zástupci pedagogických fakult i jiných typů vysokých škol
  - profesní skupiny učitelů
  - poskytovatelé dalšího vzdělávání
  - podpůrné instituce (školní psycholog, speciální pedagog, právní pomoc)
  - zástupci ČŠI
  - akreditovaná zařízení pro kontrolu standardu učitele
  - pedagogická komora (založená mj. za tímto účelem)
- Nejrozporuplněji byla vnímána role vysokých škol vzdělávajících učitele. Část respondentů je vidí jako jediné subjekty, které by měly podporu poskytovat, jiná část naopak žádá, aby odborná podpora probíhala pod vedením učitelů z praxe, nikoliv pod vedením VŠ učitelů, u nichž je patrná ztráta kontinuity s praxí.

Jak by podle učitelů měl vypadat text standardu kvality učitelské profese?

- Ve druhém kole diskuse bylo formulováno podstatně více návrhů na obsah standardu, než v prvním kole. Respondenti se tentokrát vyjadřovali ke všem oblastem standardu.
- Podrobnou analýzu názorů účastníků diskuse na tyto i další diskusní otázky (včetně návrhů na úpravy obsahu standardu) naleznete dále v části B.

Část B – nezkrácená verze obsahové analýzy

Předkládaný materiál se zabývá analýzou 159 dotazníků, které byly vyplněny v období 1. 6. až 15. 7. 2009 v rámci 2. kola veřejné diskuse o tvorbě standardu kvality profese učitele. Dotazníky byly vyplněny na internetových stránkách www.standarducitele.cz. Odpovědi respondentů jsou citovány v původním znění bez redakčních úprav, v textu jsou uvedeny kurzívou.

Úvodní text dotazníku:

„Standard je připravován jako důležitá část systému profesního růstu učitelů. Tento systém bude podporovat celoživotní zvyšování kvality učitelské práce provázaně s podstatným zvyšováním mezd učitelů. Současně bude definovat státní zakázku na vysokoškolskou přípravu učitelů.

Smyslem standardu je srozumitelně popsat, jaké znalosti, dovednosti a postoje jsou v současné době nezbytné pro kvalitní výkon učitelské profese. Standard bude popisovat základní úroveň kvality učitelské práce očekávanou od každého učitele po 2-3 letech praxe. Bude popisovat i vyšší úrovně kvality očekávané od vynikajících učitelů.

Dosahování jednotlivých úrovní standardu bude podporováno komplexním systémem dalšího vzdělávání. Rozhodujícím kritériem pro posuzování toho, zda učitel dosáhl standardu, nebudou „body“ nebo certifikáty za absolvované kurzy dalšího vzdělávání, ale prokazatelné zvládnutí kritérií standardu v každodenní práci učitele.

Zavádění systému profesního růstu učitelů bude podmíněno cíleným zvýšením státního rozpočtu pro rezort školství, změnou financování procesu vzdělávání a změnou příslušné legislativy. Jedině za těchto podmínek může být systém uveden do praxe.“

■ Je podle Vás tvorba takto pojatého systému podpory profesního růstu učitelů v našem školství potřebná?

Celkem odpovědělo 150 respondentů, což je 94% z celkového počtu respondentů zapojených do diskuse.

	počet respond.	%
ano, v každém případě	50	33
ano, pokud budou vytvořeny systémové podmínky	56	37
nevím	5	3
spíše ne	15	10
ne	24	16

Shrnutí:

Na otázku kladně odpovědělo 70% respondentů. Když byly vyhodnoceny pouze odpovědi těch diskutujících, kteří byli na své škole, fakultě či v pedagogické asociaci zvoleni jako oficiální mluvčí za celou skupinu či organizaci, dosáhl počet kladných odpovědí 88% (celkem 35 příspěvků bylo formulováno za organizaci).

Převážná většina dotazovaných tedy vnímá potřebnost (či podmíněnou přijatelnost) předkládaného modelu podpory profesního růstu učitelů. Komentáře však vyjadřovaly velmi rozdílné názory na postup zavádění těchto změn i související procesy. Byly formulovány **nutné podmínky** pro zavádění standardu. Mnoho komentářů popisovalo **obavy** z toho, že podmínky nutné pro zavádění standardu a podpory profesního růstu učitelů do praxe nebudou vytvořeny.

Komentáře zejména poukazyvaly na to, že izolované zavedení standardu bez ujasnění cílů vzdělávací politiky a bez **realizace souvisejících systémových změn** nebude úspěšné. Nutné je dle respondentů rovněž **zohlednit zkušenosti ze zahraničí i dosavadní zkušenosti ze zavádění změn v ČR a získat politickou podporu**. Musí být jasně stanovena vazba mezi profesním růstem, kariérami a platovým ohodnocením učitelů (např. atestační systém).

Přehled typů podmínek, které se objevily v komentářích:

Účastníky diskuse lze rozdělit na dvě hlavní skupiny – v jedné jsou ti, kteří věří, že standard jako koncept je při splnění žádoucích podmínek smysluplný a v druhé ti, kteří myšlenku standardu principiálně z různých důvodů odmítají.

Komentáře první skupiny se zaměřují především na vymezení podmínek, které jsou nutné pro zavádění standardu. V diskusi byly identifikovány následující hlavní skupiny podmínek:

- ekonomické
  - změna v nastavení učitelských mezd
  - finanční krytí z prostředků státního rozpočtu
  - finanční prostředky na vzdělávání učitelů (přípravné i různé formy dalšího vzdělávání)
- legislativní (např. postavení standardu vzhledem k pracovně-právním vztahům učitele)
- materiální (bez bližší specifikace)

Další skupiny podmínek jsou pro lepší přehlednost asociovány do několika skupin.

Podmínky týkající se přípravného vzdělávání

- změnit přípravné vzdělávání
- zajistit dostupnost vzdělávání – zejm. takového, které slouží k získání kvalifikace pro učitele, kteří již dlouhá léta učí
- VŠ pedagogického zaměření by měly využívat standard jako nosný dokument pro profilaci studenta
- upřesnit definici profilu absolventa
- je nutné zajistit respektování standardu ze strany akreditační komise ve vztahu k posuzování profilů absolventa a kreditovému ohodnocení předmětů (složek, modulů) daných studijních programů
- zvýšit spolupráci pedagogů z praxe a fakult připravujících učitele

Podmínky týkající se dalšího vzdělávání

- musí být zabezpečeno komplexní další vzdělávání
- dostatek času
- zázemí
- existence systému DVPP
- zvážení otázky povinného a dobrovolného
- kvalitní evaluace nabízených programů
- rovný přístup učitelů k DVPP

Žádoucí vlastnosti dokumentu

- stručný, jasný a jednoznačný text dokumentu, s minimem cizích slov
- měl by být formulován na takových úrovních náročnosti, které jsou reálně dosažitelné
- zejména v prvních fázích by měl být považován za otevřený, vyvíjející se dokument, který bude pravidelně revidován
- riziko – pokud bude příliš konkrétní, nezohlední dostatečně individualitu učitele a různost situací
- měl by být dostatečně pružný aby zahrnoval i nestandardní situace
- potřeba předložit k diskusi ucelený dokument
- popsání více úrovní

- základní úroveň – dosažitelná pro 3-4 (5) letech praxe
- je třeba doplnit charakteristiku vstupního standardu, tj. sumu vědomostí, dovedností a postojů, které by měl mít začínající učitel po absolvování ped. přípravy (vztah k fakultám připravujícím učitele, k akreditačním komisím VŠ studijních programů a oborů apod.)

Žádoucí podmínky procesu vytváření

- vyjasnit, jaké jsou funkce standardu (návrh: *a) vzdělávací – východisko pro tvorbu vzdělávacích programů počátečního i dalšího vzdělávání (kvalifikačního, specializačního, prohlubujícího, inovačního aj. vzdělávání); b) ekonomickou – splnění požadavků standardu je vázáno na odměňování učitelů; c) personální – nástroj pro výběr, rozmístování a hodnocení učitelů pro zaměstnavatele, nástroj pro argumentaci zaměstnanců o kvalitě jejich práce; d) motivační – pro učitele v praxi i pro uchazeče o výkon učitelského povolání představuje standard incentive ke studiu a plánování kariéry; e) legislativní – na národní úrovni kodifikuje evropské koncepce rozvoje vzdělávání, odborné i učitelské přípravy).*
- nutnost analyzovat systémy vzdělávání učitelů, standardy, kurikula, podmínky školské praxe a trendy ve vzdělávání učitelů v jiných zemích
- nutnost přesně definovat nedostatky českého školského systému, jeho přednosti a jejich příčiny
- nejdříve stanovit kariérní stupně (cesty), pak formulovat standard pro jednotlivé kariérní stupně, pak zavést standard do přípravného a dalšího vzdělávání
- vytváření musí být zajišťováno autoritami v oboru a musí být dlouhodobým procesem
- do vytváření musí být zapojena odborná i širší veřejnost
- zapojit do tvorby učitele z praxe

Žádoucí podmínky procesu zavádění

- zavádění musí být promyšleným, systematickým a finančně zajištěným procesem
- zavádění by mělo být zkoumáno pedagogickým výzkumem, který by měl vyvozovat závěry pro praxi
- měla by být provedena analýza úspěchů a neúspěchů zavádění předešlých reforem ve školství a zjistit, v čem je možné navázat a stanovit, jak se vyvarovat opakování chyb
- musí dojít k dohodě o kariérních stupních (resp. úrovních standardu)
- musí být doprovázeno promyšleným vysvětlováním a pozitivní medializací profesního standardu zacílenou k odborné pedagogické i rodičovské veřejnosti
- zpočátku by měl být ověřován jako nástroj pro sebehodnocení učitelů a rámec pro profesní růst (např. zavedení systémové individuální kolegiální podpory ve škole, podpora začínajících učitelů, cílené další vzdělávání učitelů)
- je nutné načasování implementace – vzhledem k současné situaci ve školách doporučujeme aplikovat na nové generace učitelů z fakult jinak než na současné generace učitelů
- vyčlenit na něj dostatek času
- předcházet rizikům formalizace
- je potřeba přijmout opatření pro „přechodné období“, tj. pro stávající učitele s delší praxí ve škole (navrhujeme 20 a více let)
- je třeba stanovit, co se stane, když učitel povinného (nejnižšího) standardu nedosáhne
- je třeba přijmout opatření, aby po získání nejvyššího standardu nedocházelo ke snižování výkonnosti učitele

- je třeba dodefinovat, zda se u dvojkombinací bude získávat „standard“ z obou předmětů, resp. pouze jednoho a vztah právě uvedeného k finančnímu ohodnocení učitele
- je třeba ošetřit, co se bude dít při změně zaměstnání (např. změna typu školy)

Žádoucí podmínky v procesu podpory

- vyškolení a připravení mentoři a supervizoři

Žádoucí podmínky v procesu hodnocení kvality výkonu učitele

- nutnost svěřit proces hodnocení kvality kvalifikovaným autoritám (odborník má být posuzován odborníkem, posuzovatel nemá být z téže školy – riziko rivality)
- musí být vytvořena síť odborníků
- objektivita hodnocení
- kritéria hodnocení musí být stanovena konkrétně, jednoznačně a doložitelně
- mají být k dispozici nástroje hodnocení, v rámci autoevaluace s ním má umět pracovat zejména vedení školy
- uvážlivý, moudrý způsob hodnocení
- hodnocení kvality by mělo zohlednit další fakta – absolvování kurzů, publikační činnost, stáže v zahraničí, certifikovaná znalost cizích jazyků, další aprobace
- hodnocení kvality by nemělo být založeno na certifikátech z DVPP
- zamezit formálnímu používání standardu
- hodnotit by měli jenom učitelé, kteří aktivně učí
- hodnocení má mít podobu podpůrného rozhovoru
- je třeba apelovat na maximální využití již existujících dokumentů, které jsou součástí kurikula školy (inspekční a hospitační zprávy, výroční zprávy školy, knihy akcí apod.)

Nutnost zasazení do systému

- standard by měl být začleněn do celkové koncepce českého školství – měl by být provázán s dalšími opatřeními vzdělávací politiky (např. koncepce přípravného vzdělávání učitelů, systém DVPP, koncepce hodnocení ČSI aj.)
- vhodné by bylo a) kritické ohlédnutí za realizovanými změnami a zhodnocením jejich dopadu; b) ujasnění současných politických a ideových cílů školství; c) vypracování plánu (road map) dalších změn či kroků plánovaných či předpokládaných; d) vyjasnění cílů spojit s informační a mediální kampaní
- práce se standardem musí být součástí systému, ne vytrženou jednotlivostí
- pro práci se standardem musí být zajištěny současně všechny podmínky pro kvalitní práci učitelů a jejich profesní růst
- je nutné formulovat podmínky, které jsou nutné k zajištění požadované kvality výkonu učitelé profese – na školách i v institucích připravujících učitele
- je nutné stanovit, kdo nese odpovědnost za zajištění stanovených podmínek (ředitel, zřizovatel, samospráva, státní správa...)
- musí dojít k propojení profesního rozvoje, platového růstu a kvality práce ve výuce
- musí být jasná vazba mezi profesním růstem, kariéřním řádem a platovým ohodnocením učitelů (např. atestační systém)
- mělo by dojít k provázání standardu s kariéřním řádem a kompletním systémem podpory učitelů
- má dojít k propojení profesního růstu, odměňování a kvality vykonávané práce
- je zásadní promýšlet propojení standardu s přípravným i dalším vzděláváním, s podmínkami práce učitelů a se systémem kariéřního růstu

- důraz na individuální rozvoj učitele propojit s rozvojem celé školy
- standard učitele by měl být součástí širšího rámce standardů pro další pracovníky v oblasti školství a měl by se vztahovat k národní soustavě kvalifikací pro terciární vzdělávání
- pokud jsou cílem práce učitele klíčové kompetence žáka, tak by součástí posuzování kvality práce učitele mělo být posuzování kvality výkonu žáka – a za tím účelem je nutné vypracovat evaluační standard žáka
- není možné zavádět standard a současně neřešit problém vysokého počtu nekvalifikovaných učitelů

Přijetí učitelů

- učitelé by měli dostat zprávu o tom, že standard není jednorázová změna na základě politického zadání, ale krokem na cestě s jistou kontinuitou
- funkce standardu je nutné soustavně prezentovat veřejnosti, především je nezbytné neustále vysvětlovat učitelům, jaké výhody pro ně má přijetí standardu (v čem usnadní učitelům práci), tak aby byl chápán jako služba učitelům, nikoliv ohrožení
- bude-li standard vnímán pouze jako nástroj kontroly, nebude plnit svou funkci
- nutnost většinové důvěry v tento systém mezi učiteli
- musí být vnímán jako nástroj podpory

Politická podpora

- musí mít podporu napříč politickým spektrem
- musí být realizovaná, nejenom proklamovaná
- musí zaručit podpůrné mechanismy (financování, úpravu regulativů, prosazení legislativy) a potřebný tlak

Ukázky konkrétních výroků:

...pokud chci "měřit učitele", pak musím umět změřit výkony žáka, abych mohl změřit, zda učitel tyto výkony žákovi umožňuje dosáhnout, o tomto stále pochybuji, k tomu potřebujeme evaluační standard, či spíše nástroje - respektive propracovaný systém, který v současnosti ještě ne zcela funguje. Problémem je stále fakt, že pokud ŠVP je kurikulem "realizovaným a dosaženým" - platným pouze pro tu či onu školu (sic naplňující nějakým způsobem RVP - a to především ve větách uvedených v ŠVP, protože jinak se soulad ŠVP a RVP de facto zjistit nedá!) , pak i standard učitele - měřitelný očekávaný výstup (nebo kompetence učitele???) - bude platný vzhledem k výše zmíněné "vztažné soustavě" pouze v daném ŠVP - mluvím o riziku, že učitel zvládne daný standard ve své škole s jejími nároky, ale již by jej nezvládl třeba ve škole jiné (otázka validity standardu učitele).

1. Potřebné pro zlepšení situace českého školství je a) kritické ohlédnutí se za realizovanými změnami a zhodnocení jejich dopadu, b) ujasnění současných politických a ideových cílů školství a c) vypracování plánu (road map) dalších změn či kroků plánovaných či předpokládaných.

2. Je nezbytné provést důkladnou analýzu úspěchů a neúspěchů zavádění předešlé reformy školství (RVP, ŠVP) a zjistit tak, jestli by nebylo možné v mnohém navázat na předchozí kurikulární reformu a zároveň se vyvarovat opakování chyb. Pomůže standard učitelům v řešení podstatných problémů vnímaných jak učiteli na jedné straně, tak pedagogickými odborníky na straně druhé?

3. Jasně definovat či spíše ujasnit cíle české vzdělávací politiky s ohledem na standard a budoucí rozvoj školství. V současné době existuje mnoho různých dokumentů, kde jsou

uvedeny rozmanité cíle, které nejsou jednoznačně vnímány učiteli. V první řadě je nezbytné ujasnit jednotlivé cíle a v druhé řadě klást důraz následování těchto cílů. Zjednodušení a projasnění by mělo být spojeno s informační a mediální kampaní.

4. Standard by neměl být učiteli vnímán jako formální bezobsažný dokument. Učitelé by měli dostat jasnou zprávu o tom, že se standard či jiné dokumenty nejsou jednorázovou změnou na základě určitého politického zadání, ale že to jsou kroky na cestě s jistou kontinuitou. V žádném případě by nemělo dojít k podobnému jevu jako ve Velké Británii, kde pedagogičtí odborníci kritizují „permanentní reformování“ prováděné ministerstvem.

5. Klást důraz nejen na rozvoj individuálního učitele, ale spojit rozvoj učitele s rozvojem celé školy. Vzhledem k současné autonomii jednotlivých škol je to krok logický a s ohledem na pedagogické výzkumy krok efektivní. Nezbytné je pak spojit změny a rozvoj školy s vnější a vnitřní evaluací školy.

6. Jestliže 51% diskutujících v prvním kole internetové debaty o standardu odpovědělo záporně na otázku Je-li potřebný standard kvality učitele, pak se jeví jako velmi pravděpodobné to, že největší problém by byl v přijetí standardu samotnými učiteli. Navíc se dá předpokládat, že do debaty se navíc zapojili především „aktivní“ učitelé.

7. Jestliže se jedná o změnu shora, pak je pro úspěch jakéhokoliv plánu nezbytné, aby sami učitelé byli aktivně zapojeni do debaty o návrhu standardu, aby jej pochopili a přijali za svůj. Učitelé a školy musí být na změnu dostatečně s předstihem připraveni.

Daleko silněji se však klade důraz na zapojení vysokých škol, což není logický krok. Navíc vysokoškolská příprava, v duchu všech základních ideových dokumentů vzdělávací politiky, by měla poskytovat co nejširší obecnou přípravu. Nelze předpokládat, že svázání negraduální přípravy jedním dokumentem povede k výrobě hotových učitelů.

Za významnější a realističtější je v tomto případě považovat propojení všech úrovní školského systému a klást důraz na institut uvádění začínajících učitelů a na mentoring učitelů.

8. Vytvořit systém metodické podpory učitelům ze strany MŠMT. Cílem je vytvořit program efektivní podpory dostupný všem učitelům.

9. Dalšími podmínkami jsou tyto: A) vytvoření kariérního řádu (založeného na principu hodnocení dle změřené kvality), B) systém hodnocení práce učitele a školy, C) efektivní a dostatečně financovaný systém DVPP.

10. Standard vyžaduje změnu jak přesvědčení učitele, tak jeho jednání, ovšem obojí je dlouho vytvářené. Učitelé musí získat přesvědčení, že standard nejde proti jejich vybudované profesní identitě. Změna prostřednictvím standardu by nebyla rychlá, a proto by měly informační kampaně sledovat vývoj standardu a podporovat jednotlivé školy a učitele.

Souhlasím s potřebností systému podpory profesního růstu učitelů, ale nesouhlasím s navrhovanou pozicí standardu v něm. Bude-li standard pomýleně sloužit jako přímá míra kvality učitele, bude zneužíván, dezinterpretován a z principu se nikdy nestane mírou objektivní. Objektivní mírou zvyšování kvality práce učitele (zčásti) právě JE získávání certifikátů a "bodů" za absolvování školení a jiných aktivit DVVP. Standardu je v návrhu nesyrově přisouzeno suplování kariérního řádu (chybějícího a potřebného). Standard nechť je pouze deklarovaným cílem (učitelským kodexem/příisahou) a předlohou pro studium učitelů na pedagogických fakultách.

■ **Klade současná společnost na učitele nějaké nové a náročné požadavky ve srovnání s dobou, kdy jste sami byli žáky? Pokud ano, jaké?**

Celkem odpovědělo 150 respondentů, což je 94% z celkového počtu respondentů zapojených do diskuse.

	počet respond.	%
ano	105	70
spíše ano	32	21
nevím	4	3
spíše ne	5	3
ne	4	3

Shrnutí:

Většina diskutujících se shoduje v tom, že současná společnost klade na učitele nové a náročnější požadavky ve srovnání s dobou, kdy byli sami žáky. Ve společnosti došlo k zásadním změnám, které mají významné důsledky pro školu a v jejichž důsledku se očekává proměna role učitele.

Jaké jsou nejvýrazněji vnímané vnější změny?

- změna společenské atmosféry a hodnotových žebříčků (důraz na individualitu, svobodu, vulgarizace...)
- změna výchovných strategií
- více volnočasových aktivit žáků
- zdůrazňování práv dítěte bez vazby na jejich povinnosti
- nové negativní jevy (drogy, kriminalita mladistvých)
- nezájem společnosti o kvalitu výuky a úroveň absolventů
- nefunkční rodiny (rodiče mají méně času, je na ně vyvíjen větší tlak - buď špatná sociální situace a nejistota nebo přepracovanost)
- rychlý vývoj ve všech oblastech poznání
- snadný přístup k velkému množství informací („informační exploze“)
- nové informační a komunikační technologie se staly běžnou součástí života
- změny v charakteristikách a postojích žáků (problémy s pozorností, změny v sebepojetí, problémy s přijetím autority, agresivita)

Jaké jsou důsledky vnějších změn pro školu?

- rychlý sled neustálých změn (např. změna cílů a obsahů vzdělávání, maturitní zkoušky, přijímací zkoušky, aktualizace RVP, aktualizace dokumentů k OP VK...)
- větší rozsah učiva
- vyšší autonomie škol, více možností jak organizovat učení a prezentovat učivo
- požadavek individualizace a spravedlivosti
- potřeba reagovat na pokračující demokratizaci společnosti – tj. pracovat se žáky, kteří více chtějí vyjadřovat svůj vlastní názor, svá očekávání a ovlivňovat podobu výuky
- nutnost reagovat na principy tržního hospodářství – škola se musí chovat tak, aby přilákala a udržela své klienty

- nárůst konfliktů s žáky a rodiči
- zvýšený tlak na socializační a inkulturační funkci školy
- zvýšená administrativa a byrokratická zátěž

Jaká jsou nová očekávání od učitelů?

- změna role učitele - dříve předávali především znalosti, nyní jsou stěžejní dovednosti a návyky
- schopnost kompenzace obecných problémů společnosti
- s vyšším stupněm autonomie škol se požaduje po učitelích více iniciativy, tvořivosti, samostatnosti, flexibility a zodpovědnosti
- více než dříve je požadována týmová spolupráce
- změny metod a strategií výuky
- nové způsoby hodnocení žáků
- větší potřeba individualizace výchovy a vzdělávání a s tím spojená příprava učitele
- interkulturní komunikace (žáci s jiným mateřským jazykem a z jiného kulturního prostředí)
- důraz na demokracii vyžaduje i demokratičtější přístup k žákům, méně dominantní vedení, efektivnější komunikaci, změnil se vztah mezi učitelem a žáky
- dovednost umět partnersky komunikovat s rodiči
- zvládnutí nových vzdělávacích technologií
- intenzivnější výchovné působení
- nutnost průběžného vzdělávání učitelů
- větší účast na volnočasových aktivitách studentů a mimoškolních akcích
- zvyšování kvality vlastní práce při absenci systémových motivačních a kariérních prvků

Jakými dovednostmi musí disponovat učitelé, aby mohli uspokojovat nová očekávání?

- nutnost neustálého zdokonalování v oboru
- potřeba orientace v různě kvalitních informacích
- znalost cizích jazyků
- dovednosti v oblasti nových vzdělávacích technologií (příprava prezentací, internetových učebnic...)
- příprava a řízení projektů
- dovednosti v oblasti komunikace se žáky a rodiči. (předcházení mezním situacím...)
- nové přístupy k učení (důraz na demokracii vyžaduje i demokratičtější přístup k žákům, méně dominantní vedení...)
- nové metody (individualizace výuky...)
- tvorba kurikula
- autoevaluace
- práce s integrovanými žáky
- interkulturní komunikace (žáci s jiným mateřským jazykem a z jiného kulturního prostředí)
- znalost nových způsobů hodnocení žáků a vytváření vlastních evaluačních nástrojů
- dovednosti týmové spolupráce
- dovednost naučit své žáky učit se a motivovat je pro celoživotní učení
- mediální prezentace vlastní tvorby

- dovednosti v oblasti sociální komunikace, psychologie, speciální pedagogiky, poradenství (suplování psychologa při řešení agresivity žáků, šikany a užívání drog)

Příklady autentických výroků:

Děti mají mnohem snadnější přístup k informacím, učitel již nefunguje jako zprostředkovatel vědomostí. Základem jeho práce je naučit děti získané informace používat, myslet v souvislostech apod. Jestliže toto nedělá, jeho funkce je ve škole minimální. Třída tohle velmi rychle pozná a zaujme k takovému učiteli příslušný postoj.

Dříve nám učitelé předávali především znalosti. Nyní jsou stěžejní dovednosti a návyky.

Žáci jsou jiní než před léty Pokles ukázněnosti žáků, nárůst násilí z jejich strany

Rodiče měli vůči učitelům respekt (pravda, někdy až nezdravý) a co řekl učitel bylo svaté

chybí příprava učitelů na společenské změny, setrvačností nelze reagovat na to, co se kolem vás děje

Bylo méně rozvodů, tudíž i méně problémů s dětmi z rozvedených rodin. Bylo méně drog, tudíž i problémů s žáky užívající drogy. ....

větší tlak na jejich rodiče (bud' špatná sociální situace a nejistota nebo přepracovanost)

krach základních hodnot a s tím spojené špatné chování žáků, špatný postoj veřejnosti k profesi učitele

se zavedením RVP se zásadně mění vztah učiva a rozvíjených kompetencí

Větší potřeba individualizace výchovy a vzdělávání a s tím spojená příprava učitele, administrativa, je potřeba zabezpečit -ne jen v legislativě, ale počtem žáků ve třídě...

Ano, od tvorby osnov přes sebeevaluaci (vytváření vlastních evaluačních nástrojů) až k mediální prezentaci vlastní tvorby, která má být v digitalizované podobě (využití digitálních médií nikoliv jen jako prostředku přípravy na hodinu, ale jako nástroje pro sebezprezentaci a reprezentaci školy) - a to vše v co nejvyšší kvalitě. Učitel je vystaven většímu tlaku již z toho důvodu, že o žáky musí "bojovat v tržním systému". Škola se stává "obchodem, který musí přilákat zákazníky, aby přežila v konkurenci", a to s výuky mnohdy činí "zábavné aktivity, aby si na své přišli žáci i rodiče". Bohužel ono "škola je služba" se stává ohyzdným klíčem...

Zvyšování požadavků na učitele a zvyšování náročnosti učitelské profese bylo potvrzeno mnoha pedagogickými výzkumy. Práce učitelů je objektivně v současnosti mnohem náročnější jak z hlediska časových nároků, složitosti, různorodosti činností (učitel musí plnit funkce a být kompetentní v oblastech, o kterých kolegové před 30 lety netušili, že existují)

i z hlediska psychického vypětí. Konkrétně např.:

1. *Došlo k významným změnám uvnitř školy: s vyšším stupněm autonomie škol se požaduje po učitelích více iniciativy, tvořivosti a zodpovědnosti, mění se velmi rychle obsah vzdělávání, mění se metody a technologie; změnil se vztah mezi učitelem a žáky atd.*
2. *Dochází k přesunu odpovědnosti ze společnosti na školu: narůstají nefunkční rodiny, stoupá počet ohrožených dětí – od učitele se očekává, že se s touto situací vyrovná, navíc, že bude schopen odborně radit rodičům.*
3. *Došlo ke změnám v postojích žáků a posunu v jejich charakteristikách: např. menší schopnost soustředění (problémy s pozorností), proměny motivace – existují skupiny žáků, které lze k učení motivovat jen stěží, změny v sebepojetí žáků atd.*

4. Došlo ke změnám v chování žáků: ve škole se nutně odráží krize autority v současné společnosti, učitel musí daleko více rozvíjet svou neformální autoritu, než se spoléhat na formální, kterou přináší jeho role, narůstá počet žáků, kteří se již vymykají kontrole školy atd.

Většina z nás nemá osobní zkušenosti s vyučováním, které je filozofií RVP nárokováno, tedy naše prekoncepty jsou velmi rozdílné od toho, co máme činit.

Požadavky na práci učitelů byly v každé době náročné. Nemyslím si, že dnes jsou větší. Jsou prostě jiné, podobně jako jiná je společnost.

Trh je dnes nastaven tak, že žák je zákazníkem (ač to za něj platí pracující lidé). Učitel musí poskytovat maximální kvalitu (nejvíce dovedností naučit, ale především příslušná vysvědčení) za minimální cenu (tj. námaha žáka, učení, domácí příprava). To vede nutně k soustavnému a trvalému poklesu úrovně škol, i kdyby učitelé byli nejlepší odborníci, psychologové, vychovatelé...

Nové vzdělávací strategie, které nikdo nikdy učitele při přípravě na výkon povolání neučil a dosud neučí. Přitom tyto nové vzdělávací strategie jsou zcela klíčové pro vzdělávání ve společnosti 21. století (jak rozvíjet životní dovednosti, jak porozumět světu a velkým tématům tohoto světa atd.).

Svět se mění rychleji, podstatněji a agresivněji - společnost očekává, že učitel má dostatek vnitřních a odborných sil k tomu, aby automaticky plnil roli katalyzátoru, výkonné jednotky, citlivého psychologa, zdatného pedagoga, odolného vyjednavče, brilantního formalistu, statistika, neúnavného kreativce.

Učitel dnes nemůže být už jenom tím, kdo ovládá poznatky svého oboru (matematiky, fyziky, českého jazyka, ...), dokonce ani tím, kdo ovládá didaktiku tohoto oboru. Mnohdy i dobře oborově didakticky připravený učitel se k vlastnímu vyučování nedostane pro nezvládnutí situace ve třídě.

V přípravě, ale především ve vlastní pedagogické práci učitelů nabývají stále většího významu znalosti a dovednosti z oblasti psychologie, speciální pedagogiky, poradenství ... Učitel by měl umět analyzovat problémy v jejich souvislostech, odhalovat příčiny, navrhnout a realizovat řešení. Učitelská profese tak získává zcela jinou dimenzi, profesní příprava učitele se stává stále náročnější. Vymezení kompetencí učitele v rámci standardu může přispět i k pochopení a ocenění složitosti jeho práce veřejností (a možná i decizní sférou).

Standard by měl možná zřetelněji definovat úkoly vzdělávání a úkoly výchovy (v obou případech je např. podíl rodiny dosti odlišný).

- **Jaké věci v současné době nejčastěji zbytečně odvádějí pozornost a síly učitelů od toho, aby se mohli věnovat zvyšování kvality vlastní výuky a vlastnímu profesnímu růstu? Bud'te co nejkonkrétnější (například místo „zbytečná administrativa“ napište, co tím konkrétně myslíte).**

Shrnutí: Identifikované spektrum příčin, které odvádějí pozornost učitelů od zlepšování kvality výuky, je poměrně široké a souvisí především s nejasnou rolí školy a učitele v podmínkách 21. století, s podfinancováním, nekoncepčností vzdělávací politiky a nekvalitním vedením.

Učitelé pociťují nárůst počtu úkolů, které přímo nesouvisí s výukou a pedagogickou prací. Zbytečná administrativa zahrnuje především vyplňování různých dotazníků a tabulek - někdy stejné údaje v jiné struktuře a v různých termínech vyžaduje MŠMT, UIV a kraj. Další mnohonásobné zapisování je dáno pravidly konkrétní školy (např. výchovná opatření se zapisují do třídní knihy, žákovské knížky, katalogových listů a sešitu výchovných opatření). Časté je „zdvojení“ administrativy - vyplňování údajů v papírové i elektronické podobě. Mezi další administrativní úkony patří inventarizace majetku, vedení kabinetů, kopírování, vybírání poplatků, rozesílání informací rodičům, nutnost vést záznam a dokladovat každé jednání s rodiči.

Roste i zapojení učitelů do odborných činností, které nesouvisí přímo s výukou – výchovné poradenství, prevence sociálně patologických jevů, metodická pomoc jiným učitelům, účast v soutěžích, koordinace ICT a řízení projektů.

Další problémy plynou z nezajištěnosti dostatečných materiálních podmínek pro kvalitní výuku – a to jak podmínek na úrovni jednotlivých škol, tak i podmínek na úrovni celého systému. Ty jsou důsledkem nedostatečného financování, ale i nekvalitního vedení škol a nízké kvalifikovanosti zástupců zřizovatelů.

Samostatný okruh tvoří problémy spojené s DVPP – chybí motivace, čas, peníze, obtížná je orientace v nabídce a velice různá kvalita poskytovaného vzdělávání.

Pozoruhodné je, že učitelé odvádí od zvyšování kvality výuky i ty činnosti, jejichž hlavním cílem je právě zlepšování kvality výuky – tvorba ŠVP a účast na akcích DVPP. Je zřejmé, že reforma kurikula a další vzdělávání mají sice záměr a potenciál kvalitu výuky zlepšovat, v mnoha případech však působí kontraproduktivně – formální zpracování ŠVP představuje pro část učitelů pouze časové omezení, stejně jako účast na nekvalitních školeních DVPP.

Velmi intenzivně jsou vnímány problémy s chováním žáků a s komunikací s rodiči³, které poukazují na zásadní nejasnost role školy a vzdělávání v současné společnosti. Nelze se na ně dívat izolovaně, pro lepší pochopení jejich příčin a důsledku je nutné zasadit je do širšího kontextu.

Polistopadové společenské změny přinesly i změny v chování a postojích žáků a jejich rodičů. Přizpůsobení své práce těmto změnám někteří diskutující vnímají jako obtížný úkol, se kterým se musejí vyrovnat, jiní ovšem přizpůsobení své práce změněným podmínkám nepřipouštějí a očekávají změny (návrat k předchozím vzorcům chování) výhradně od žáků a jejich rodičů.

Z diskusních příspěvků vyplývá, že mnoha respondentům není dostatečně zřejmá proměna vzdělávací i výchovné funkce školy. Předlistopadové vzdělávání bylo založeno především

---

³ Posuzování problémů závisí také na pozici hodnotitele (stejně chování žáka může hodnotit jinak tentýž člověk v roli učitele a v roli rodiče) a na jeho hodnotovém rámci (upozornění na chybu učitele může být vnímáno jako přípustný zásah do výuky i nepřístojná drzost).

na předávání poznatků, výchova zase na podřízení žáků formální autoritě učitelů. Dnes předávání poznatků nestačí, mimo jiné proto, že je snadné je získat z jiných zdrojů. Formální autorita učitelů⁴ plynoucí z výkonu „funkce“ dnes již prakticky nefunguje, rodiče i žáci respektují spíše autoritu učitelů vyplývající z jejich znalostí, dovedností a postojů a dalších osobnostních charakteristik.

Nereflektování změny role školy a vzdělávání lze ilustrovat například tím, že část diskutujících vnímá problémy s chováním žáků jako „vnější“ faktor, který je odvádí od zvyšování kvality jejich práce a zdá se tedy, že nepovažují zvládnutí problémů se žáky za součást procesu výuky. Často chybí intenzivnější reflexe příčin problému chování, jen část respondentů vnímá, že jsou také důsledkem změn širšího společenského kontextu.

I v případě, že respondenti vnímají nutnost reakce na změněné společenské podmínky, není úplně zřejmé, jak by škola měla reagovat. Na jedné straně se objevuje volání po intenzivnější a důkladnější přípravě na psychologické a sociální aspekty práce učitele, na straně druhé je zřejmá tendence přesouvat tyto role na jiné subjekty ve škole (školní psycholog, preventista sociálně patologických jevů) nebo i mimo školu (pedagogicko-psychologické poradny, OSPOD aj.).

Vzdělávací politika společenské změny reflektovala v koncepčních dokumentech, velké množství přijatých dokumentů ale neumožňuje jednoznačnou orientaci v prioritách. To se v praxi projevuje nepropojeností a kampaňovitostí jednotlivých opatření a nepřipraveností zásadních reforem. Kromě toho reflektování společenských změn často zůstalo na úrovni formálních konstatování a učitelům nebyly vytvořeny podmínky pro to, aby se na změny mohli připravit a byli schopni na ně včas odpovídajícím způsobem reagovat⁵. Reakce na změny je o to těžší, že změny v postojích a chování rodičů a žáků se neprojevují postupně a strukturovaně, ale mají spíše náhlý, často krizový charakter⁶.

Řešení problémů pojmenovaných účastníky diskuse lze spatřovat především ve třech oblastech:

- koncepční činnost – ujasnění současné role školy a učitele ve vzdělávání a výchově;
- efektivnější přípravné i další vzdělávání;
- kvalitní řízení – zlepšení kvality řízení na úrovni rezortu, regionu i jednotlivých škol;
- lepší financování – navýšení rozpočtu pro rezort školství, lepší odměňování učitelů, víc peněz na pomůcky.

K řešení by mohl přispět i standard, který by zřetelněji definoval požadavky kladené na učitele a podmínky, které musejí mít vytvořeny pro svou práci.

Příklady autentických výroků:

Úkoly nesouvisející s pedagogickou prací

Ekonomizace školství (na všech úrovních) s sebou nese větší požadavky na kontrolu ze strany zřizovatelů a nadřízených orgánů i osob, a tím i často naprosto neúnosnou administrativní zátěž spojenou s vykazováním a dokládáním činností. Tento trend je typický pro současné

---

⁴ Za formální autoritu považujeme takovou, která plyne z výkonu dané funkce a je více-méně nezávislá na osobnostních charakteristikách nositele funkce.

⁵ Situaci jim neulehčila nedostatečná příprava na vysokých školách, které jsou „dva kroky za realitou“.

⁶ Učitelé obecně poukazují na to, že nemají dostatek nástrojů na zvládnutí problémového chování žáků. Postrádají především nástroje formální autority (např. statut veřejného činitele) a možnost vyloučit žáka z vyučování, jenom část učitelů reflektuje, že neznají a/nebo neumějí používat metody, které pracují s dynamikou skupiny a přispívají k vytváření pozitivní atmosféry ve třídě.

vyspělé země, ale rozhodně se dají jeho dopady zmírnit efektivnějším řízením. (Ovšem to je spíše problém „standardu ředitele školy“ a „standardu úředníka školské správy“).

Vše, co se dříve řešilo domluvou mezi žáky a učiteli nebo mezi učiteli a rodiči musí být dnes zdokumentováno pro další případné šetření, důkazy, informace, které podáváme OSPOD, jako doklad, že škola nic nezanedbala a postupovala správně ....atd.

Nárůst dalších odborných činností učitelů, které nesouvisejí přímo s výukou

Patří mezi ně práce výchovných poradců, preventistů sociálně patologických jevů, koordinátorů ŠVP, koordinátory ICT apod., metodická pomoc jiným učitelům (příprava kvalitních textových/pracovních materiálů/metodických listů určených k výuce např. pro portál www.rvp.cz), účast v mnoha soutěžích, řízení projektů a grantů

Problémy se žáky a jejich rodiči

Pozornost učitele od vlastní výuky odvádí několik málo nevychovaných žáků bez limitů a základů chování z domova, kteří mají za zády obdobně společensky vybavené rodiče a jejich kapitál.

řešení konfliktů mezi žáky, šikanu, nezájem žáků o výuku, vypisováním individuálních programů

Řešení problémů, které přísluší rodičům, policii, sociálce, psychologům a psychiatrům a jiným odborníkům.

integrace žáků se speciálními potřebami - nutí mne hledat lokální řešení pro jednotlivého žáka a méně řešit systém výuky v třídě jako celku

Nekvalitní vedení rezortu i jednotlivých škol

Neujasněnost, nahodilost, kampaňovitost vzdělávací politiky (jednou handicapovaní, podruhé výjimečně nadaní, jednou ekologie, podruhé čtenářská způsobilost, jednou rodičovství, podruhé, potřetí a počtvrté multikulturní výchova, zdravý životní styl, etika, jednou racionální technicko-přírodovědná vzdělanost, podruhé sociálně-humanitní (dez)orientace, vše bez hierarchie, s efemérním dosahem tzv. trendů.

...nejsou jasně definované priority a koncepce, které platí v delším časovém horizontu a jsou konsenzuálně přijaty napříč politickým spektrem, neustálými změnami jsou mnozí učitelé a ředitelé unaveni, ztrácí se smysl a naděje na zlepšení, to posiluje jistou bezperspektivnost profese v současné době a její neatraktivnost pro mladé učitele

Neustálý neklid, chaos ve školství vyvolávaný nekompetentními zásahy politiků, permanentní zneužívání školství jako levného předvolebního tématu, a současně prvního resortu, kde lze škrtnat výdaje.

Nekvalitní a chaotické vedení (protichůdné příkazy, neznalost předpisů, neschopnost vedoucích pracovníků vytvářet podmínky pro práci učitele - např. místo aby filtrovali dotazy a komunikaci, bezhlavě ji předávají).

Problémy spojené s DVPP

neustále povinně nepovinné školení a kurzy (počítače, ŠVP a následná práce na něm, nová maturita, školení k projektům EU), BOZP

Značná vytíženost ve škole - možnost školení pouze o víkendu a prázdninách - tím se krátí čas na přípravu do školy. Nízká hmotná odezva za absolvování dalšího vzdělávání a nezainteresovanost pedagoga na svém vzdělávání. (Zaplatím si školení, ale šance zhodnotit nové znalosti a dovednosti je nízká).

Pokud chci jet na nějaké školení nejdříve narazím na nedostatek peněz na tyto účely, pak na problém, kdo za mě hodiny odučí. Pokud jedu na školení přes víkend a platím si ho ze svého, trpí tím má rodina a děti a v pondělí jsem nepoužitelná.

Pokud učitel chce na sobě pracovat, může mu být překážkou pouze vedení školy, které vzdělávání učitelů nepodporuje finančně i personálně.

Neexistence propracovaného systému DVPP, nedostatek financí na další vzdělávání (např. na zajištění suplování, zejm. na malých školách apod.)

nejasné podmínky pro DVPP (učitel se jede vzdělávat a pak je "ten dobrý", ale jiní za něho musí jít učit a většinou zadarmo)

Velmi nízká úroveň mnohých kurzů organizovaných univerzitami či jinými organizacemi za účelem dalšího vzdělávání pedagogů..

Reformy ve školství

Nesmyslné a hlavně nezvládnuté reformy školství. Standardy tam také patří.

Učitel prochází mnoha PODSTATNÝMI procesy v jedné době!!! (např. na střední škole je problém Nová maturita, ŠVP a do toho standard učitele... !)

tvorba dokumentů jako ŠVP a souvisejících

otřesná příprava státní maturity

překotnost změn (nepromyšlená a trapná legislativa, zvyšující se technické nároky ...

Společenská atmosféra

zkreslený mediální obraz učitelské profese

zvyšování agresivity a arogance ve společnosti a s tím související problémy v komunikaci mezi dětmi, rodiči a školou

Zhoršování podmínek pro výuku

nedostatečné vybavení škol kvalitními pomůckami a učebnicemi, nutnost výroby vlastních pomůcek

ne vždy prakticky a hravě připravené učebnice

vytváření internetových učebnic a testů "na koleně"

navyšování žáků na 1 učitele

nedostupnost kvalitní didaktické techniky (vůbec nemám na mysli interaktivní tabule) - audiovizuální technika (CD, MC, video, DVD) pro KAŽDÉHO učitele, počítačové vybavení

pro KAŽDÉHO učitele, výukový software, data a zpětné projektory, doku kamery (vizualizéry), odborné (přírodovědné, jazykové laboratoře, dílny)

malá možnost kvalitní přípravy hodin přímo ve škole (zákaz barevného tisku, kopírování více kusů materiálů, pedagog nemá k dispozici vlastní počítač) – díky tomu jsou učitelé nuceni věnovat mnoho času domlouváním kopírování a tisku u jiných členů rodiny či večer doma

Nedostatek peněz

nedostatek financí obecně

malé finanční ohodnocení, které nijak nestimuluje k dalšímu sebevzdělávání, mizerné další výhody (FKSP) - naprosto nevyužitelné - divadlo, masáž, solná jeskyně...

Nedostatečné finanční ohodnocení a tím pádem nutnost druhého zaměstnání pro mladé učitele. Více pracovních úvazků vede k přetížení, nervozitě, stres se přenáší i do výuky.

nedostatek peněz na pomůcky - jejich nutná výroba tzv. na koleně,

nedostatečné technické zázemí (nedostatek počítačů, dataprojektorů)

nedostatek financí za účelem vlastního vzdělávání

Finanční podmínky škol neumožňují rozšíření podpůrného personálu, který by umožnil učitelům více se soustředit na vlastní pedagogickou činnost (přenesení administrativy na neučitelské pracovníky, přítomnost asistentů ve vyučování, personál pro práci s technikou apod.).

Nedostatek pomocného personálu

Nedostatek odborníků, kteří by přímo ve školách pomohli při práci s problémovými žáky (sociální pedagog, speciální pedagog, školní psycholog). Učitel by měl učit a vychovávat. Problémy ve škole (i problémy s rodiči) by měl řešit odborník.

Nekompetentnost zástupců zřizovatele

jednání se zřizovatelem o věcech, ve kterých není nikdo ze zástupců zřizovatele kompetentní (např. účetnictví obcí a škol se liší, přesto obce trvají na dodržování pravidel, které pro školy neplatí),

Zapojování partnerů

jednání školské rady, která neřeší to, co má ze zákona řešit, ale kterou rodiče považují za nástroj útoku na učitele, školu....

Málo času

Vysoký počet hodin pro plný úvazek (srov. Finsko). Bylo by dobré snížit plný úvazek zhruba o třetinu. vzhledem k nízkým platům si učitelé vyhledávají další zaměstnání, takže zbývá podstatně méně času na kvalitní přípravu vyučovacích hodin;

Ředitelé jsou zahlceni ekonomickou správou školy a nemají dostatek času na rozvoj školy z hlediska pedagogického – tedy např. na koncepční práci na rozvoji školy, jejíž součástí je i personální práce zahrnující dostatek času na podporu učitelů – kolegiální hospitace,

*plánování profesního rozvoje apod.
Pokud chci do výuky zařazovat něco navíc, nestíhám.
nadměrná zátěž úvazku (často i nadúvazků),*

Příprava na pedagogických fakultách

*nedostatečná příprava PdF pro část výchovnou a preventivní
-nedostupnost některých požadovaných oborů-není kde studovat!!!
nekvalitní práce vysokých škol (neznají prostředí škol, nepřipravují pro školu !!!, jsou vždy
dva kroky za realitou, pohrdají
dialogem s reálnými školskými subjekty)*

Jiné

*Třídnictví - dnes více než jindy je práce třídního učitele velice náročná, když má uhlídat
30 hlavou saň.*

*zastupování za nepřítomné učitele
opravování písemných úkolů*

účast na různých akcích jen proto, že tam jdou i jiné školy.

*nedostatečná komunikace v přenášení RVP na pedagogy
nedostatečná legislativa, která by chránila pravomoci učitele před okolím*

*nespravedlivé rozvržení vyučovacích hodin v rámci rozvrhu školy (učitelé 1. stupně si odučí 4,
max. 5 hodin v kuse a mají prostor pro přípravné a následné práce; učitelé 2. stupně mají
hodiny rozházené, samé "okno", vyučují odpoledne, tudíž začínou nějakou prací a už aby šli
učit)*

nutnost řešit za ostatní kantory to, s čím si oni nevědí rady

Absence administrativní pracovnice v mateřských školách

Příliš častá evaluace a hodnocení

*Zaměření na kritiku systému a druhých, místo toho, aby se učitelé zaměřili na sebevzdělávání
a zlepšování své práce.*

*Je třeba vycházet i z našich vzdělávacích tradic, vše nebylo špatné, bezduché napodobování
EU a revoluce ve vzdělávání bez kontinuity se nemusí vyplatit.*

*Tvorba dokumentů podle přejatých vzorů. Například tvorba cílů ŠVP podle Bloomovy
taxonomie cílů, která je ale určena pouze pro kognitivní oblast a navíc byla revidována
/Anderson, Krathwohl/.*

*Nevidíme ani tak problém v odvádění pozornosti, jako spíše v tom, že nikdo nepřivádí
pozornost učitelů k tvořivé sebereflexi a vlastnímu cílenému rozvoji a nevytváří jim pro to
motivační prostředí. Problém je opět zejména ve výše naznačeném postavení učitele
a vzdělávání v současné české společnosti. Učitel, který se necítí být pro stát důležitým
a náležitě společensky oceňovaným, nemá přílišnou motivaci pro vlastní profesní růst.*

- **V prvním kole diskuse učitelé popisovali, co by jim pomohlo lépe se soustředit na kvalitu výuky a vlastní profesní rozvoj. Kdybyste měl(a) Vy osobně rozhodnout, do jakých opatření se mají investovat miliardy korun ze státního rozpočtu s cílem zvýšit kvalitu učitelské práce a musel(a) byste seřadit následující položky podle priorit, jak byste je seřadil(a)? Každé z následujících položek smíte přiřadit pouze jedno číslo od 1 do 10. Každé číslo smíte použít pouze jednou (1 = nejvyšší priorita, 10 = nejnižší priorita).**

Celkové pořadí:

1. **Podstatně zvýšit mzdy učitelům.**
2. **Odstranit neodborné činnosti učitelů prostřednictvím pomocného personálu (dozory, kopírování, vybírání peněz na školní akce, evidence a inventarizace majetku ...).**
3. **Vytvořit takové podmínky (vzdělávací, legislativní i finanční), které zajistí, že na školách budou pouze kvalitní ředitelé, kteří budou případně i odvolatelní na základě objektivních kritérií kvality.**
4. **Zajistit kvalitnější nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a výrazně navýšit přiděl peněz školám na toto vzdělávání (kurzy)**
5. **Zajistit kvalitnější přípravné vzdělávání učitelů na fakultách, které je lépe připraví na školní praxi.**
6. **Zlepšit materiální vybavení škol (pomůcky, učebnice, literatura, počítače, nábytek...).**
7. **Sdílet praktické zkušenosti mezi učiteli a financovat odbornou kolegiální podporu učitelů navzájem (činnost uvádějící učitelů a mentorů, činnost učitelů-metodiků, oborových didaktiků, činnost navzájem se učících týmů učitelů).**
8. **Vytvořit lepší podmínky pro duševní hygienu učitelů (opatření zaměřená na předcházení vyhoření).**
9. **Výrazněji zohlednit další odborné činnosti učitelů, které však nesouvisejí přímo s výukou (například výrazněji snížit počet hodin výuky pro výchovné poradce, metodiky prevence, koordinátory ŠVP, koordinátory ICT apod.)**
10. **Vytvářet a zpřístupňovat kvalitní osvědčené metodické materiály.**

■ **Jak by podle Vás mohla probíhat odborná podpora učitelů, kteří budou usilovat o dosahování kritérií popsanych ve standardu? Kdo a jak by mohl tuto podporu účinně poskytovat?**

Shrnutí: Část respondentů upozornila na nutnost začlenění aktuální debaty o standardu do celkového kontextu systémových změn ve školství. Funkčnost systému by měl zajistit stát, kraje a města. Mezi subjekty, poskytující odbornou podporu, respondenti zařadili:

- vedení školy
- odborné pracovníky školy, na které pedagog učí (např. metodiky)
- kolegy (učitele z praxe) ze své i z jiných škol
- kolegy vyškolené v metodách mentorování, koučování, videotréninku, komunikačních dovedností
- profesní skupiny učitelů (jako např. AMATE)
- mentora (pod tímto termínem se skrývá poměrně různorodé pojetí)
- zástupce pedagogických fakult i jiných typů vysokých škol (někdy vč. bližší specifikace - pouze ti, kteří prošli základní nebo střední školou a mají zkušenosti z výuky)
- poskytovatele dalšího vzdělávání
- podpůrné instituce (školní psycholog, speciální pedagog, právní pomoc)
- blíže nespecifikovanou komisi
- zástupce ČŠI
- akreditovaná zařízení pro kontrolu standardu učitele
- pedagogickou komoru

Nejrozporuplnější se jeví role vysokých škol vzdělávajících učitele. Část respondentů je vidí jako jediné subjekty, které by měly podporu poskytovat, jiná část naopak žádá, aby *odborná podpora probíhala pod vedením učitelů z praxe, nikoliv pod vedením VŠ učitelů, u nichž je patrná ztráta kontinuity s praxí*. Další příspěvky považují začlenění VŠ do procesu podpory za znepochybnitelné, ale zároveň požadují, aby podporu poskytovala *zreformovaná a inspirativní pracoviště*.

Respondenti upozorňovali na nutnost mít dostatek informací (např. výsledky výzkumů dostupné na internetu, přístup k odborné literatuře) a dostatek příležitostí k rozvoji svých dovedností (vč. prostředků na finanční krytí).

Procesní představy jsou poměrně různorodé a odpovědi respondentů většinou představovaly výčet procesů, které by mohly tvořit součást odborné podpory:

Blok „vzdělávání“:

- tématicky i kvalitativně adekvátní vzdělávací programy, semináře a workshopy (poskytované vysokými školami, zařízeními poskytujícími DVPP, asociacemi a občanskými sdruženími)
- studium a stáže v zahraničí
- semináře a přednášky na VŠ i jiného než pedagogického zaměření
- náslechové hodiny

Blok „individuální vzdělávání a podpora“:

- mentorská podpora
- koučink

- konzultace s praktikujícími učiteli a metodiky (z vlastní i jiné školy)
- hospitace se zpětnou vazbou
- videotrénink
- e-learning
- stáže v konkrétní praxi (podnik, instituce)
- videoukázky příkladů dobré praxe

Blok „sdílení“:

- konference
- veřejné diskuse lidí z oboru
- setkávání s jinými učiteli, výměna materiálů, námětů, zkušeností

Příklady autentických výroků:

1. Bude jasně rozlišeno, které položky standardu - požadavky v profesním růstu - musejí být splněny povinně a které jsou pro učitele dány jako možnost k jeho rozhodnutí:

Učitel si v dohodě s ředitelem a ve shodě s potřebami školy stanoví některé požadavky standardu jako cíle pro svůj rozvoj na určité období, a bude usilovat o jejich splnění. Škola mu právě v tom bude nápomocna: přidělením mentora, poskytnutím volna na kurs, na návštěvu jiné školy s tamním mentorem atp.

2. Systém mentorů bude zakotven jak ve vyšších úrovních standardu, tak v platovém postupu, vč. počtu hodin přímé výuky. Mentori s velkou zkušeností (postavení výše v systému profesního růstu) budou poskytovat pomoc i učitelům z jiných škol nebo lektorovat v nich pro více učitelů

3. K cílům v naplňování standardu, o kterých se bude vědět, že jsou aktuální pro mnoho učitelů v dané době, budou nabízet kursy nebo jiné akce DVPP nezávislí poskytovatelé služeb DVPP, školy na ně budou mít peníze.

4. Obtížně dosahované položky standardu (problémy a potíže, možná zlepšení ve výuce), které budou identifikovány a zveřejněny jako naléhavé (například ve výzkumných sondách UIV, fakult, nezávislých badatelů), budou předmětem zájmu tvůrců podpůrných materiálů: knih, softwaru, pomůcek. Na koupi takových materiálů musejí školy mít volné peníze. Budou vytvářeny pomůcky pro sebehodnocení učitele v práci, různé diagnostické pomůcky pro zjištění efektivity jeho úsilí, učitelé budou školeni v provádění akčního výzkumu pro své potřeby.

5. Vedení škol (hlavně ředitelé) budou vyškoleni k tomu, aby uměli pomoci učitelům v nalezení toho, co potřebuje zlepšovat. I těm ředitelům, kteří to již umějí, bude nabízena možnost umět to lépe než dosud (standard pro práci ředitele jako pedagogického vedoucího).

Pokud by existoval víceúrovňový standard, mohlo by to vypadat např. takto:

1. Splnění standardu pro vstup do profese: podporou je studium v rámci přípravného vzdělávání. Podporu poskytují vysoké školy ve spolupráci s fakultními školami, zapojit se mohou i podniky.

2. Splnění standardu pro 1. atestaci: podporou je interní školní systém uvádění začínajícího učitele v kombinaci s DVPP. Podporu poskytují kolegové, zejména uvádějící učitel, dále zařízení pro DVPP a podniky, které umožňují stáže.

3. Splnění standardu pro 2. atestaci: Specializační studium v rámci DVPP. Podporu poskytují zařízení pro DVPP, kolegové a podniky, které umožňují stáže.

4. Splnění standardu pro uvádějícího učitele: Specializační studium v rámci DVPP. Podporu poskytují zařízení pro DVPP a kolegové.

5. Splnění standardu pro úroveň učitele – metodika: Specializační studium v rámci DVPP. Podporu poskytují zařízení pro DVPP a kolegové.

JAK?

- vytvořit fungující systém dalšího vzdělávání učitelů
- semináře a workshopy vedoucí ke zkvalitnění vlastní didakticko-metodické práce učitele, rozšiřující jeho diagnostické schopnosti a dovednosti, rozšiřující jeho strategie k řešení nekázně, sociálně pat. jevů, k rozvoji pozitivního klimatu třídy, k rozvoji otevřenosti školy s veřejností
- tvorba odborné literatury, pracovních listů, metodických analýz ke konkrétním výše vyjmenovaným oblastem - zaměřeno obecně na učitele daného stupně školy a daného typu školy, zaměřeno konkrétně na učitele daného předmětu
- supervize členů odborného týmu přímo na škole u učitele - následně analýza jeho pedagogické činnosti, analýza silných a slabých stránek jeho pedagogického působení
- pomoc supervizorů s tvorbou portfolií učitelů

KDO?

- ministerstvem akreditovaná zařízení pro kontrolu standardu učitele. Akreditace by byla udělována po přísném výběru na základě daných kritérií. V těchto zařízeních (krajských) by byli zastoupeni zástupci VŠ a odborné pedagogické veřejnosti, vybraní učitelé či ředitelé škol, odborní mentoři a supervizoři
- zvážit restrukturalizace NIDV, nepřipustit, aby se DVPP stalo objektem komerčních zájmů neobdobných firem
- jednalo by se o instituce na úrovni krajů

Nejlepší podporou je setkávání s jinými učiteli, výměna materiálů, námětů a zkušeností. Dříve tuto činnost celkem dobře zajišťovala pedagogická centra. NIDV je nenahradil. Mohly by se podílet univerzity a VŠ, ale musely by své programy přizpůsobit možnostem a požadavkům škol a učitelů.

Jisté nebezpečí vidím ve vzniku nových institucí a funkcí spojených se standardem, které by pak odčerpávaly finanční prostředky potřebné ve školách.

Za předpokladu kvalitně pracujících pedagogických fakult - tyto pracoviště jako první, určitě česká školní inspekce, kdyby změnila svou činnost na poradenský orgán (to ale není zřejmě reálné), v neposlední řadě asociace a občanská sdružení, která se touto činností zabývají už roky. A samozřejmě osvětený ředitel.

Domníváme se, že přímé pozorování práce učitele ve výuce (ovšem nikoliv jako jednorázová akce) a zpětná vazba k ní je absolutní základ (osobní přítomnost ve výuce nebo rozbor videonahrávek). Mohou to být kolegové, školení kolegové nebo odborníci (pracovníci ovládající metodu videotréninku, koučování, odborníci na komunikační dovednosti, psychologové atd.). Další vzdělávání samo o sobě nestačí, důležitá je zpětná vazba, jak probíhá aplikace nových poznatků a dovedností.

V oblasti ICT lze využít některý z rozpracovaných standardních modelů, resp. navázat na praxi regionálních informačních (školních) center z období SIPVZ, která by podporu učitelům i školám poskytovala. Plně lze aplikovat relevantní položky akčního plánu zpracovaného týmem vedeným kol. Hausnerem "Škola pro 21. století", viz http://www.msmt.cz/uploads/soubory/tiskove_zpravy/Akcni_plan_Skola_21.pdf

Základ podpory by mělo představovat vedení školy, které nastaví podmínky pro svůj sbor. Dále budou zřejmě potřeba externí mentoři, kteří budou konkrétním učitelům individuálně pomáhat. Mentoři mohou být jak školitelé DVPP, tak zkušení učitelé ze škol, postupně by se okruh mentorů mohl rozšiřovat o učitele, kteří dosáhnou vyšších úrovní standardu a projdou školením připravujícím je pro mentorování kolegů.

Od druhého ročníku fakulty má student stabilně vyučovat - ca 8 hod. týdně. Veškerou podporu poskytne fakulta. Vystudovanému učiteli stačí, aby ho rok zapracoval zavádějící učitel a následně aby jednou za rok nebo za pololetí vyjel na školení, kde se setká s jinými kantory.

- Institucionální podpora by měla vycházet z předpokladu, že odbornou podporu mohou poskytovat pouze fundovaní odborníci (ne úředníci, ne "politici trafikanti"). Nabízí se "jiná ČŠI", "jiný VUP" a "jiná střediska služeb školám" (monopol jedné instituce by vedl k deformitám).

- Autority v procesu podpory standardu by mohly být vrcholem kariérního růstu (s rizikem omezeného "mandátu").

- Oblast podpory by měla mít svou hmotnou nezávislost, prostor pro rozvoj a povinnost realizovat se pouze pro podporu standardu (ne lektor, ne mentor).

Základní podporu musí poskytnout stát vytvořením institucionální struktury pro celoživotní vzdělávání učitelů, finanční motivací učitelů, ale i finanční podporou škol pro oblast celoživotního vzdělávání (prostředky na zastupování nepřítomných učitelů, hrazení kurzů, cestovné). Doporučujeme vznik center pro odbornou podporu dosahování standardu na fakultách připravujících učitele. Ty mají ke splnění daného úkolu materiální i personální vybavení. Není proto třeba budovat nové struktury, spíše zkvalitnit stávající.

- Klíčová je podpora na úrovni školy, tedy vzájemná kolegiální podpora (vedení školy i kolegové učitelé, zásadní roli by měli mentoři, facilitátoři kteří by byli školeni pro poskytování podpory v profesním růstu), vytvářením podmínek – např. částečné krátkodobé snížení úvazku, poskytnutí finančních prostředků na další vzdělávání, psychická podpora.

- Důležitou roli by měli mít fakulty připravující učitele - pedagogové, psychologové a oboroví didaktici ve spolupráci s fakultními školami a fakultními učiteli, mohli by se podílet jak na externím hodnocení učitelů, tak na jejich přípravě k atestaci (nabídkou kurzů i individuálních konzultací na základě potřeb učitelů, vydáváním metodických materiálů v tištěné i elektronické podobě); Statut nově pojaté fakultní/klinické školy by něm být legislativně zakotven (jako v případě fakultních nemocnic apod.) a měl by být i definován ve standardu jako součást systémové podpory učitelů.

- Důležitou roli by měli mít také instituce pro DVPP - mohli by se podílet jak na externím hodnocení učitelů, tak na jejich přípravě k atestaci (nabídkou kurzů i individuálních konzultací). Fakulty a instituce DVPP by měly úzce spolupracovat. Vytvoření legislativních, finančních a organizačních podmínek pro odbornou podporu učitelů v procesu zvyšování kvality výkonu profese je věcí MŠMT a jím řízených organizací.

Dle mého mínění dobrou cestou v odborné podpoře učitelů je sdílení doporučených příkladů dobré praxe s využitím spektra možností digitálních technologií. A to sdílení nejen příkladů dobré praxe z oborových didaktik, ale i příklady účinných řešení a doporučených postupů zvládnání negativních projevů chování či dobrých příkladů práce s třídním kolektivem žáků.

Začít na nižší úrovni a nevidět vyšší a celkově celý plán je dost divný přístup z hlediska zavádění tak důležitého systému a obvyklého přístupu v plánování. Přes různé problémy doporučuji se inspirovat např. tím Polskem. Učitelé i ředitelé potřebují vidět celou cestu

a celý systém. Takto je též každému zřejmé, že peníze nebudou a že vše je hra bez nejasného konce. Tím je dána i odpověď na podporu.

Určitě ředitel, možná přidělený mentor, který by měl na starosti celou školu a jeho jedinou prací by bylo pomáhat učitelům zvládat jednotlivé úrovně standardů. Tento mentor by spolupracoval s ředitelem a odpovídal by se "vyšší" komisi, která by pro změnu spadala pod MŠMT - ovšem, kde ministerstvo vezme dostatečně kompetentní lidi na vytvoření a spravování této komise, to by mě tedy zajímalo.

Vysoké školy a ministerský ústav (jeden jediný sloučený) poskytovat výsledky výzkumu na internetu všem pracovníkům ve školství. Podpora učitelů informacemi!!!! Zaplacená z rozpočtu. Úředník dobře placený z daní občanů nemá právo chtít za svou práci ještě platit od škol a učitelů.

Standard bude mít smysl, pokud jej opravdu KVALITNÍ učitelé (jichž na většině škol obvykle pár je) v podstatě dosahují už dnes. Učitelé, kteří jsou přesvědčeni, že standardu dosahují, by byli nějakým způsobem (ředitel, externí odborník, komise...) "prověřeni" a mohli by potom, pokud by o to stáli, být proškoleni jako konzultanti pro dosažení standardu pro tu většinu ostatních. Formu interních konzultantů bych preferoval před konzultanty externími.

Při krajských úřadech by měla fungovat sekce dalšího vzdělávání pedagogů, systém seminářů, školení, DVD, popřípadě by metodici zajížděli na jednotlivé okresy, vzpomínám, že něco podobného fungovalo při Ministerstvu zemědělství - Institut výchovy a vzdělávání, který měl perfektně propracovaný systém pro pedagogické pracovníky pracující v zemědělském školství.

Poskytovat by ji mohly vzdělávací instituce, které by na to získaly akreditaci - byly by to VŠ ale i ZŠ nebo SŠ s kvalitními pedagogy, kteří by prokázali schopnost poskytnout tuto podporu, případně různá vzdělávací střediska, která by si najímala lektory. Prostě něco jako DVPP.

V druhém sledu vysoké školy – poskytovat těmto kvalitním učitelům odbornou pomoc! Zdůrazňuji pomoc. Nikdo kdo neučí není rozhodně kompetentní, aby posuzoval, hodnotil nebo jinak zasahoval do práce učitele. Protože pokud neučí, nemá zkušenosti a tedy neví co a jak. Je to stejné jako kdyby někdo načel jak se operuje, nikdy neoperoval, a pak hodnotil, poučoval a posuzoval jak mají operovat. A to je teď v našem školství běžné.

Podpora v menším počtu hodin pro začínající učitele, povinná kontrola z řad metodiků na škole apod. nechť po učitelích vzorně, na papíru vypracované přípravy, které spíše svazují.

Učitel musí mít především možnost pravidelně, kvalitně rozšiřovat a aktualizovat své vědomosti v oborech, které vyučuje. Měli by pro něj proto být během letních prázdnin připravené stáže a kurzy, po jejichž absolvování by se zvedlo platové ohodnocení učitele.

Učitelé musí mít možnost předávat si zkušenosti. Možnost chodit na hospitace do hodin. Mít na to čas – vyhrazené hodiny.

Pomohly by možná semináře nebo určitá kolokvia, kde by se učitelé, kteří se snaží dosáhnout stejné úrovně, dělili s ostatními o své zkušenosti a starosti s dosahováním kritérií. Tyto skupinové práce by byly koordinovány mentorem.

Svým způsobem by se to velmi podobalo inspekci, ale nešlo by o hledání chyb, ale poskytování zpětné vazby, vedení ke společnému dobrému cíli. Tzn. že vyučující by věděl, že není pod drobnohledem, ale má ve třídě navíc pomocnou ruku.

Učitelé by měli dostat možnost (a povinnost) vzdělávat se ve své pracovní době. MŠMT by mělo garantovat odbornou úroveň vzdělávacích akcí. Existuje celá řada kvalitních vzdělávacích akcí. Bohužel existuje i celá řada akreditovaných - velmi nekvalitních. Je obtížné se v nabídce orientovat. S koncem odvětvového řízení školství se podařilo zcela zničit systém

předávání zkušeností mezi učiteli a školami. Učitelům chybí možnost vzájemných konzultací vzdělávacích postupů. Učitel, který absolvuje vzdělávací akce by měl k případnému platovému postupu prokázat atestací, že to co získal v DVPP mělo smysl. Měl by svým "portfoliem" prokázat smysl svojí práce.

Střediska celoživotního vzdělávání (chybí centra pro celoživotní vzdělávání s nabídkou vzdělávacích kurzů – zřizované kraji při pedagogických fakultách - dnes v každém krajském městě): vzdělávání a sebezkušenostní výcviky (zaměřené na osobnostní rozvoj, rozvoj dovedností, kompetencí) supervize realizované na základě analýzy potřeb pedagogické praxe a samotných učitelů

mentor - přidělený vyškolený kvalitní odborník, dostatečně znalý terénu a prostředí konkrétní školy, pracující s ped. pracovníky dlouhodobě (pozn.- je to vůbec reálné??)

Základem by měla být kvalitní vysokoškolská příprava učitelů. DVPP by pak mělo být realizováno systematicky pod gescí MŠMT či krajů. Podporu v rámci DVPP by mohly poskytovat fakulty připravující učitele a tzv. pedagogická centra formou přednášek, seminářů, workshopů a vydáváním metodických materiálů v tištěné i elektronické podobě. Na jednotlivých školách by rovněž měli být k dispozici mentoři.

Odborná podpora:

Akademická půda (argumentovaným zdůvodněním nezbytnosti změny + podílem na zajištění dalšího vzdělávání a hodnocení dosažené způsobilosti).

Fakultní školy prakticko-odborným vkladem, tj. podílem na přípravě uchazeče k atestaci + podílem na samotném hodnocení. (Statut nově pojaté fakultní školy by něm být definován ve standardu.)

Správní podpora:

Stát (šířením vysvětlující informace o nastoleném procesu, daňovým zvýhodněním odpočtem nákladů na vzdělávání, organizační podporou DVPP, finanční podporou institucí směřujících k naplnění standardu).

Zřizovatel školy (snížením úvazku, rozvržením podpory dalšího vzdělávání).

dále formou uvádění učitelů s žádnou/menší praxí zkušenějšími kolegy (s vyčleněným/zaplaceným časem na rozbor a hodnocení)

dále v rámci předmětových komisí (s vyčleněným/zaplaceným časem na diskuzi, předávání zkušeností, týmovou spolupráci na metodice i kurikulárních dokumentech)

■ Jak by podle Vás mohl konkrétně probíhat proces sebehodnocení učitelů s použitím standardu?

Shrnutí: Sebehodnocení může dle respondentů nabývat různé podoby. Od procesu vyhodnocování dle předem stanovených kritérií (např. formou dotazníků, sepsání zprávy, vyplnění tabulky ale i pohovorů s ředitelem (a)nebo mentorem, metodikem) přes neformální představování výsledků své práce na společných poradách až po prezentaci výsledků práce před odbornou a laickou veřejností. Jako zdroj informací pro sebehodnocení bylo několikrát navrženo portfolio. Představa o sebehodnocení se některým respondentům obtížně konkretizovala vzhledem k nejasné představě o obsahu standardu. Objevil se názor, že stanovení pravidel pro sebereflexi je záležitostí kontrolních orgánů – inspekce a vedení školy.

Příklady autentických výroků:

Základem sebehodnocení by měla být pravidelná a systematická sebereflexe, event. s využitím autoevaluačních nástrojů (které by mohly být učitelům nabídnuty jako nástroj podporující sebereflexi). Učitelem vybrané sebehodnotící materiály by měly být součástí portfolio. Standard má učitelům sloužit jako nástroj pro sebehodnocení a rámec pro profesní seberozvoj (dává mu strukturu, oblasti, kterým má při sebehodnocení věnovat pozornost). Pravidelná sebereflexe a tvorba profesního portfolio je jádrem sebehodnocení.

Procesy sebehodnocení by měly být postupně spojovány s procesy vzájemného, kolegiálního hodnocení (na základě vzájemných hospitací učitelů a následných pohospitačních rozhovorů) a s hodnocením ze strany ředitelů. Jde o tzv. asistované, facilitované sebehodnocení, při němž jde nejen o identifikaci silných stránek a problémů (oblastí ke zlepšení), ale také o určení cesty dalšího profesního rozvoje, konkretizované např. do plánu osobního rozvoje na příští rok. Toto se dnes na dobrých školách děje, standard by tomu vytvořil určitý sjednocující rámec. (co je pro kvalitu vykonávání profese považováno za klíčové vzhledem k měnícím se požadavkům na kvalitu školního vzdělávání). Sdílení profesních zkušeností učitelů, možnost „vidět“ sebehodnocení optikou kolegiálního hodnocení a poskytování cílené podpory v profesním rozvoji je klíčovým prvkem nejen v individuálním růstu jednotlivých učitelů, ale i v rozvoji školy jako celku.

1. Učitel by měl být nejen detailně obeznámen se zněním a s posláním standardu, ale měl by dostat průpravu a podporu v tom, aby jeho požadavkům porozuměl ve vztahu ke své práci (aby nebral standard ani jako formalitu a zbytečnost, ani neočekával doslovný předpis toho, co má v hodině dělat), a aby získal představu, jak vypadá postup k zlepšení práce v určitém aspektu na úroveň standardu.

2. Sebehodnocení musí být časově zvládnutelné, ačkoliv bude od učitele požadovat úsilí.

3. Požadavky standardu by si učitel měl porovnat s tím, jak nazírá svou dosavadní praxi a zkušenosti. Po určitý čas (například 3 měsíce) by měl tyto požadavky (vždy některou jejich menší sadu – podle potřeb školy) sledovat během své práce ve třídě – k tomu by dostával pomoc ve formě několika návštěv od svého mentora.

3. K svým silnými i slabými stránkami by si učitel měl také shromáždit podklady (zápisky z výuky, práce žáků, přípravy hodin s poznámkami apod.), kterými si svůj úspěch nebo nezdár vysvětluje (okolnosti v průběhu roku, rozložení sil ve třídě, možnosti a míra přípravy na hodinu apod.). Taková zdůvodnění budou učitelům sloužit k přípravě plánu na další zlepšení nebo na nápravu v příštím období.

4. Plán na zlepšení práce pro určité období, například na půl roku, si učitel připraví podle toho, co sám považuje za nejnaléhavější, ale zároveň s přihlédnutím k tomu, co od učitele požaduje jeho škola (ředitel, vedení, plán rozvoje školy, situace se žáky atp.). Do plánu si napíše jednak pojmenování cíle k dosažení, například „prodloužím čas, po který vyčkávám na odpověď žáků, aby každý dostal příležitost svou odpověď vytvořit a nabídnout třídě“, nebo „pro nadané žáky budu k úkolům zadávaným třídě mít vždy jako náročnější verzi nachystáno prohlubující zadání“ atp. Jednak si v plánu zapíše, jakými prostředky bude zlepšení dosahovat, například „budu od žáků vyžadovat stručný záznam odpovědi do sešitu nebo pracovního listu, aby na ni měli čas a měli ji před očima,“ nebo „náročnější verze úloh budu vytvářet buď podle učebnic vyššího ročníku, podle populárněvědeckých časopisů nebo v konzultaci s kolegou, který vyučuje stejný předmět.“

5. Naplnění plánu sebezlepšení bude učitel vyhodnocovat sám průběžně (se zápiskem do záznamníku či portfolia) a po uplynutí dané doby spolu se svým mentorem nebo s ředitelem.

Učitel by mohl spolupracovat s žáky a se zákonnými zástupci. Do sebehodnocení by se mohl zapojovat i učitelský sbor. Zajímavé by mohlo být i využití videokamery s následným rozbořem.

Myslím, prošla jsem krátkým celoživotním studiem už dvakrát, že optimální forma je vlastní práce (třeba na úrovni bakalářské), odvedená hodina, třeba na zcela jiné škole, obhajoba práce (tam se samozřejmě projeví i tolik požadované znalosti) doklady o odučených hodinách, záznamy (video, audio), ukázky (viz třeba KM).

Metoda vytváření portfolia ve smyslu dokumentace posunu by měla být základem. V rámci toho je užitečná metoda kvantifikace (vlastní odhad současného stavu v jednotlivých oblastech standardu na škále a stanovení cílů reálného posunu) a samozřejmě videonahrávky dokumentující stav na začátku a po čase. Jako zdroj sebehodnocení by mělo být získávání zpětné vazby od žáků.

- Realizace práce shrnující výsledky profesního snažení (prezentace, obhajoba).
- Prokazování profesního přínosu (změna) za podmínky udržitelnosti stavu (přiměřená doba po změně) - změna pozitivní

Tak že by se učitel seznámil s popisem jednotlivých indikátorů dosahování standardu (měl by mít možnost shlédnout videoukázky z běžných hodin ilustrující naplňování jednotlivých indikátorů). Na základě odučené hodiny by potom učitel sám vyplnil k jednotlivým indikátorům, jak je konkrétně naplňoval.

Prostřednictvím on-line hodnocení a dobře připravených kurzů.

V oblasti ICT lze např. aplikovat hodnocení porovnáním s tzv. difuzním modelem pro integraci moderních technologií, viz opět akční plánu "Škola pro 21. století".

Vlastní sebehodnocení → reflexe učitele → zmapování, aktuální stav, kde se momentálně v jednotlivých oblastech nachází (to předpokládá jasné vymezení standardu a případných indikátorů (ukazatelů kvality); popř. zaznamenat četnost (běžně/ téměř vždy- občas- zatím ne) a definování potřeb učitelů (co by jim pomohlo, aby standardu dosáhli (kurz, mentor, kolegiální podpora apod.)

Sebehodnocení (sledování dosahování kritérií) pochopitelně musí předcházet hodnocení jinou osobou. Nerozumím otázce "jak". Prostě si prostudují kritéria (relativně stručná a SROZUMITELNÁ) a odhadnu, zda je splňuji, případně požádám kolegu o pomoc se sebehodnocením. Vytipuji si slabiny a ty budu postupně odstraňovat (resp. se pokusím).

Opět je nutné mít několik základních rozměrů, stručně: další odborné vzdělávání, výsledky práce se žáky - studenty ve škole, spolupráce s kolegy (projekty, inovace ŠVP aj.), vytváření pomůcek, ale i sdílených pedagogických materiálů, činnost zaváděcího učitele ....., podpora spolupráce školy s veřejností. Nejbližším poradcem by měl být kvalifikovaný a odpovědný ředitel, potom teprve ČŠI či metodická pracoviště, experti...

Doufám, že nikoho nenapadne, že sebehodnocení bude k nahlédnutí...

Neumím si to konkrétně představit, protože vše se odvíjí i od osobnosti učitele, jeho temperamentu a vlastně seberegulačních vlastností. Máme kolem sebe průměrné kolegy, ale s vysokým sebevědomím, kolegy vynikající, s velkou pokorou a sníženým sebevědomím. Tady se sebehodnocení učitelů velmi těžko objektivně setkáme.

Pravidelné pracovní porady učitelů, kdy učitel seznámí kolegy se svým projektem, vysvětlení co jsem chtěla, co se mi povedlo, jak bych mohla pokračovat dál.

Formou dotazníků, stanovená kritéria (podle standardu), následný pohovor s vedoucím pracovníkem.

Předpokládáme, že v systému víceúrovňového standardu bude sebehodnocení hrát klíčovou roli na úrovni, která následuje jako první po absolvování studia (povinná úroveň po 2-3 letech praxe). Na této úrovni by mělo být doplněno hodnocením uvádějícího učitele a vedení školy. Již během pregraduálního studia učitelství by měl student získat dovednost vytvářet portfolio materiálů souvisejících s výukou. Měl by si vytvořit návyk na základě těchto materiálů reflektovat svou pedagogickou činnost. Po nástupu do praxe by měl do adaptačního procesu vstoupit uvádějící učitel a pomoci učiteli vytvořit osobní plán dalšího profesního rozvoje.

Na dalších (nepovinných úrovních) by mělo být sebehodnocení součástí hodnocení, do kterého budou výrazněji vstupovat i další složky (vedení školy, ČŠI, atestační komise?).

Pokud by byla jasně formulována kritéria, co má být obsahem portfolia, pak není sebehodnocení složité. Vyučující by pak sledoval, zda se práce daří či nikoli. Nepovažují za důležité psát si, co se povedlo, ale čeho se pro příště vyvarovat. Tudiž třeba formou jakýchsi formulářů, aby bylo jasné, na co je nutné se soustředit, co neopomenout.

Bude-li S jasně vymezen a budou-li zpracovány indikátory v činnostním vymezení (viz např. ISSA standardy či S v NL), pak je učitel schopen zamýšlet se a reflektovat (a samozřejmě reflexi dokládat), kde se v jejich naplňování nachází. Zjistí-li, že potřebuje podporu, požádá o ní a s mentorem bude určité období (půl roku, rok i jinak) spolupracovat.

Proces hodnocení a sebehodnocení je nejcitlivějším místem celého systému a není možné ho navrhnout „od stolu“. Je nutné, aby konkrétní návrh zpracovali pedagogičtí odborníci, kteří se evaluacemi výzkumně i prakticky zabývají.

Vedle cílového standardu musí vzniknout také tzv. evaluační standardy, které by umožnily měřit, zda cílové požadavky byly skutečně dosaženy a na jaké úrovni.

Společně se standardem se musí testovat evaluační a autoevaluační techniky pro posouzení jejich uplatnitelnosti v praxi.

Domníváme se, že na základní, povinné úrovni by posouzení způsobilosti mělo být v rukou vedení školy. Mělo by být založeno na spojení sebereflexe a sebehodnocení učitele (doložené portfoliem) a hodnocení ze strany vedení školy. (Tento systém ovšem vyžaduje, aby si techniky sebeevaluace osvojili učitelé nejspíš už v pregraduální přípravě).

Vyšší (nepovinné) úrovně způsobilosti by měly být záležitostí státních atestací/ certifikací s jasně vymezenými kompetencemi ČŠI, příp. zřízením atestačních/ certifikačních komisí s účastí expertů, jež budou tyto atestace udělovat. Dosažení vyšších stupňů

způsobilosti by zřejmě mělo být prokazováno prakticko-teoretickou zkouškou. Ověřování učitelské způsobilosti by mělo zahrnovat i oborovou (předmětovou) způsobilost.

Na naší škole již třetím rokem sebehodnocení probíhá formou hodnotící pohovoru. Minimálně hodinku se vedení školy věnuje jednomu učiteli a společně hodnotí oblasti, které jsou učitelům předem známé (jsou konkrétnější než stanovuje standard, ale vejdemo se do něho). Jde hlavně o zmapování jeho práce, o pochvalu v oblastech, které se mu daří, případně o radu, když se něco nedaří. Pohovor slouží k vytvoření osobního plánu rozvoje na další rok. Úspěch této metody je závislý na celkové atmosféře ve škole, která musí být mezi vedením školy a učiteli založena na bezpečné partnerském vztahu.

Zastáváme názor, že standardy jsou tu především proto, aby NĚKDO JINÝ, než učitel, posoudil, zda tento učitel dosahuje standardu. Učitel nebo kandidát na učitele, který aspiruje na získání určitého kariérního stupně, průběžně vyhodnocuje míru svých kompetencí vzhledem ke standardu - v tomto smyslu jde o sebehodnocení. Pokud učitel nebo kandidát na učitele dospěje k názoru, že ve svém profesním vývoji dospěl až do stádia, kdy disponuje stanovenými kompetencemi pro daný kariérní stupeň, vstoupí do procesu, v němž úroveň jeho kompetencí bude posuzovat nějaký hodnotitel. Hodnotiteli budou pro různé kariérní stupně lidé v různých funkcích: vysokoškolské učitelé, ředitelé škol, profesionální hodnotitelé – v úvahu přicházejí různé modely.

- **Jakým způsobem by mělo probíhat prokazování, že učitel dosáhl některé úrovně standardu? Kdo a jakým konkrétním způsobem by se měl podílet na tomto procesu, aby prokazování bylo spolehlivé, důstojné a užitečné pro profesní rozvoj učitele?**

Shrnutí:

Představy respondentů o způsobu prokazování jsou velmi různé. Někteří předpokládají zapojení pouze jednoho dalšího subjektu, dle představy jiných by se do procesu prokazování mělo zapojovat více subjektů a to různorodým způsobem. Představy o způsobu prokazování zřejmě nejsou dlouhodoběji promyšlené - jen několik respondentů mělo vytvořenou ucelenou představu o procesu prokazování, která by zahrnovala subjekty, které se na prokazování mají podílet, jaký průběh má mít proces prokazování a přehled dokladů, které mají být předloženy.

Kdo by se měl podílet na procesu prokazování?

- Pouze jeden subjekt
  - ČŠI
  - kolega stejné aprobace
  - mentor
  - metodik
  - ředitel
  - supevizor
  - vysoká škola
  - zkušený a uznávaný učitel dané školy
- Více subjektů

Zapojení více subjektů buď může mít charakter ustavení komise, jindy ovšem způsob zapojení subjektů nebyl blíže specifikován a bylo pouze zřejmé, že se procesu prokazování mají účastnit.

Návrhy na složení komise (za každou odrážkou následuje samostatný „model“):

- odborník z vyučovaného oboru, mentor, ředitel, zástupce rady školy
- metodická nebo předmětová komise školy složená z nejméně 5 učitelů, školy s menším počtem zaměstnanců po dohodě s partnerskou školou
- vedení a učitelé na dané škole
- ředitel, certifikovaný kolega (konzultant), externí posuzovatel
- odborník z VŠ, širší odborná veřejnost, vybraní zástupci ČŠI, vybraní ředitelé či učitelé, vybraní mentoři a supervizoři
- profesionálové, nikoliv úředníci

Dva respondenti navrhli i způsob vzniku komise: v jednom případě oborový metodik VÚP vytvoří pracovní skupinu pro hodnocení, ve druhém případě má být komise složená z učitelů dané školy schvalována pedagogickým sborem.

V případech, kdy nebylo explicitně určeno, že má jít o komisi, mají být do procesu prokazování zapojeni tito účastníci (za každou odrážkou následuje samostatný „model“):

- učitel, ředitel (upřesněno: vzdělaný v pedagogice, nejenom manažer)
- učitel, ředitel, kolega – jsou li rozpory v hodnocení, pak zapojení externisty
- učitel, ředitel, kolega, kterého si učitel váží, učitel z jiné školy, ČŠI, mentor
- učitel, ředitel, kraj, ČŠI, žáci
- učitel, ředitel nebo zkušený kolega, mentor, externista, např. certifikátor

- učitel, vedení školy, mentor, externí hodnotitel (např. jiný mentor)
- učitel, vedení školy, kolega (např. mentor) eventuálně učitel z jiné (spolupracující) školy
- učitel, vedení školy, rodiče, žáci, výchovný poradce, preventista
- učitel, kolegové, nezávislý subjekt (např. pedagogická komora krajského významu, ped. komora celostátního významu)
- učitel, nezávislý odborný tým pedagogů
- ředitel, kolegové
- ředitel, kolegové, zástupce ředitele
- ředitel, kolegové, rodiče, žáci
- ředitel, zástupce zřizovatele, zaváděcí učitel, koordinátor ŠVP, možná zástupce ČŠI
- ředitel, zástupce zřizovatele, kolegové (uvádějící učitel nebo mentor) nebo odborníci, kteří sledovali dotyčného alespoň rok, obhajující učitel by mít právo, aby členy posuzující supiny byli i kolegové (odborníci), které navrhnou sám
- ředitel, poradce (např. zástupce ředitele, učitel dosahující dobrých výsledků)
- ředitel, ped. fakulta, zástupce
- ředitel, mentor, ČŠI
- vedení školy, mentoři
- vedení školy, předmětová komise, učitel z jiné školy
- vedení školy, předseda předmětové komise
- vedení školy, ČŠI
- vedení školy, učitelé vyučující stejný předmět, partnerské školy, zřizovatel
- ČŠI, metodik fakulty
- skupina zkušených kolegů
- mentor, nezajímavá osoba (praktik), ve vyšších ročnících možná i žáci
- vedení školy a proškolení zkušených učitelů, neměli by zasahovat lidé zvenku, ani inspekce
- skupina učitelů z jiné školy
- zapojit i školské rady

Někteří respondenti navrhovali, aby nižší a vyšší úrovně standardu byly posuzovány různými subjekty.

Základní úroveň:

- ředitel školy, uvádějící učitel
- vedení školy, předmětová komise
- ředitel

Vyšší úroveň

- ředitel školy, předseda oborové komise, komisař (mimo vlastní školu, proškolen a certifikován, např. NIDV)
- vedení školy, nezávislá komise

Nejvyšší úroveň

- ředitel školy, 2 komisaři (vně vlastní školu, proškoleni a certifikováni, např. NIDV)

Jak by měl proces prokazování probíhat?

Do procesu prokazování by mohly být zahrnuty následující procesy:

- pozorování výkonu ve výuce (vedením, kolegy ze školy, kolegy z jiných škol)
- vytvoření písemné práce (např. teoretická práce, odborná práce, tématicky zaměřena na praktickou školní problematiku)
- vyplnění dotazníku (např. formulace modelových situací z praxe, na které by učitel odpovídal)
- dotazníkové šetření u žáků a jejich rodičů
- písemné hodnocení
- prezentace (i veřejná) portfolia
- zhodnocení a ověření portfolia
- obhajoba portfolia
- diskuze nad portfoliem, hospitačním zápisem, rozborem ukázkové hodiny apod.
- vyjádření (např. žáků, rodičů, ředitele)
- rozhovor s otázkami
- pohovor (ne zkouška)
- evaluace žáků či beseda metodika se žáky, které učitel učí
- absolvování zkoušky (např. znalostní)
- přezkoušení na vysoké škole
- shromažďování kreditů
- praktické předvedení výukové hodiny
- účast zkoušejících (alespoň 3 osob) ve škole v průběhu 3-4 dnů

Proces prokazování by mohl zahrnovat předložení následujících dokladů:

- výsledky žáků u srovnatelných zkoušek – společná část maturit
- posudek (mentora)
- počet odučených let
- certifikáty a jiné doklady o absolvovaných školeních
- materiály používané ve výuce

Někdy nebylo zřejmé, zda v procesu prokazování mají být předloženy nějaké konkrétní doklady, nebo má jít o výsledek jednání několika účastníků procesu prokazování:

- posouzení (kolegů, komise)

Příklady autentických výroků:

„Kopie“ procesu habilitace: předběžné posouzení podkladů k atestačnímu řízení, přijetí žádosti, vypracování dvou nestranných posudků za podmínky oboustranné anonymity, aktivní prezentace před hodnotiteli (nejlépe na vlastní škole), tajné hlasování, závěrečný výrok (spolu s případným doporučením).

Nejdřív spolupráce s mentorem, pak přijde certifikátor a zjišťuje, zda je standard naplňován, případně na jaké úrovni. Napíše velmi obsírnou zprávu pro učitele, které nemá podobu HODNOCENÍ, ale ZPĚTNÉ VAZBY. Zpráva má učiteli pomoci se zorientovat v tom, na čem má případně dál pracovat.

Prokazování nelze provést testem nebo zkouškou. Je nutné delší pozorování. Proto, pokud by byli skutečně ředitelé na odborné výši (jak již bylo někde výše uvedeno), měli by se na procesu alespoň částečně podílet. Dál by se na celé věci mohl podílet již certifikovaný kolega

(konzultant) a nakonec jeden externí posuzovatel. Ten by vlastně hlavně "zkontroloval" sebrané podklady od ředitele a konzultanta a ověřil si jejich pravdivost. Tato tříčlenná "komise" by pak dotyčného učitele certifikovala. Součástí procesu by mohl být i cílený dotazník pro rodiče a žáky.

Prokazování v odborném školství rozdělit do tří oblastí:

1-účast na celoživotním nebo kariérním vzdělávání v odborné-pedagogické i odborné aprobační oblasti;

2-hodnocení práce učitele v prostředí školy samotnými žáky, autoevaluace školy, dotazníky, testy;

3-hodnocení práce učitele managementem školy a ČŠI;

4-v kariérním řádu je bodové hodnocení činností učitele a dle jejich součtu je zařazen do úrovně standardu;

1. Vlastní hodnocení, portfolio, práce žáků, dovednosti, samostatnost, tvořivost, prezentace výsledků žáků v projektech, pracích..

2. Vzdělává se, rozhovor před hospitací a po hospitaci, rozumí problematice

3. Posuzuje učitel sám, VZDĚLANÝ ŘEDITEL V PeDAGOGICE, NE JENOM ManaŽER

4. Odborná komise? Školní otevřená prezentace hodin? postupů?

5. Absolvování uceleného studia?

Učitelé by každý rok pořádali workshopy o letních prázdninách, kde by se učitelé roztřídili do skupin cca po 30 a každý by ve skupině musel před svou skupinou a odbornou komisí předvést svou prezentaci a systém svého vzdělávání a vyučování. Učitelé by si vyměňovali informace a společně by pak každý rok mohli diskutovat o svých pracovních postupech. Na konec by pak komise posoudila zda má učitel požadované kvality. Zkouška by pro učitele měla být náročná a přísná.

Na hodnocení učitelovy práce by se měla podílet komise , v níž by byli zastoupeni odborníci z vyučovaného oboru, mentor, ředitel, příp. zástupce rady školy. Podkladem pro diskusi s touto komisí by bylo učitelovo portfolio. Evaluace by měla zahrnovat i ověření, zda hodnocený učitel sleduje vývoj vyučovaného předmětu, zda zvládá moderní výukové pomůcky. Součástí by mohlo být i předvedení ukázkové hodiny.

Posouzení komisí o různém složení (vizte dále):

dosažení základní úrovně

komise: ředitel školy, uvádějící učitel

posouzení dosažení standardu: na základě hospitačních a inspekčních zpráv, které zakládá učitel do svého portfolio, komise musí dojít ke konsensu (doporučuje, navrhuje odložení a opatření k získání standardu). Proti rozhodnutí komise je možno se odvolat (nová komise je složena z ředitele školy, uvádějícího učitele a komisaře – proškolen a certifikován, např. NIDV)

Osvědčení o dosažení standardu vydává MŠMT na základě doporučení komise

Dosažení vyšší úrovně

komise: ředitel školy, předseda oborové komise, komisař (mimo vlastní školu, proškolen a certifikován, např. NIDV)

posouzení dosažení standardu: na základě hospitačních a inspekčních zpráv, informací o realizovaných akcích a dalších činnostech (výběrové (tj. učitel zvolí alespoň jednu z nich) - publikování článku v odborném, resp. populárněvědeckém časopise, příprava studijních materiálů, reprezentace školy, vedení kroužků, oborových olympiád, přípravu soutěží apod.),

které zakládá učitel do svého portfolia, komise musí dojít ke konsensu (doporučuje, navrhuje odložení a opatření k získání standardu). Proti rozhodnutí komise je možno se odvolat (nová komise je složena z ředitele školy, předsedy oborové komise a 2 vnějších komisařů

Osvědčení o dosažení standardu vydává MŠMT na základě doporučení komise.

Kreditní systém - kredity by mohla stanovit certifikační agentura zastřešující centrálně nabízené aktivity (experimentálně třeba s přihlédnutím k hodnocení aktivit jejich uživateli). U aktivit necertifikovaných (uvádění, předmětové komise) by byl nárok na zisk automatický "za docházku" (formálně od ředitele/mentora/předsedy před.kom.), aby nebyl dán prostor ke vlivu osobního zaujetí mezi pedagogy na kariérní postup.

Mentor stráví s učitelem několik dní, pak vydá dobrozdání.

Musí existovat postup, jak standard odejmout. Další stupně by již měly být komisionálně prokazovány a v určitém čase ověřovány.

V žádném případě ne sbírání bodů za účast na DVPP a kontrola příprav učitelů.

Každá škola by měla přijmout učitele, normálního učitele, ať už z jakéhokoli oboru, který by pár let na té škole učil - aby měl představu o tom, jaká je ta škola, profesorský sbor, jaká je kolem veřejnost, jaké děti a problémy se na škole nejčastěji vyskytují. Pak by byl tento kantor, který má zkušenosti "z pole" a z dané školy odeslán na vyškolení na mentora dané školy. Po návratu ze školení by se věnoval čistě tomu, aby se ostatní učitelé vypracovali po úrovních standardu (pořád předpokládám víceúrovňový standard) a pokračovali k dalším. Jeho náplní práce by byly hospitace v jednotlivých hodinách, všímání si jednání učitelů jak v hodinách tak mimo ně na půdě školy, nacvičoval by s učiteli zvládání určitých situací a podle toho by navrhoval postup učitele na další úroveň. Tento postup by měl být stvrzen komisí složenou z vedení a kantorů na dané škole, kteří již té úrovni, na kterou učitel postupuje, dosáhli.

Jakýmsi učitelským "stařešinou" - zkušeným a uznávaným učitelem, na jehož volbě se shodnou učitelé a vedení školy. Jemu rapidně snížit úvazek, aby mohl vykonávat jak pomoc svým kolegům, tak jejich hodnocení. V případě rozporů by rozhodoval ředitel školy (protože on nese zodpovědnost). Návrh na odvolání "stařešiny" by mohla kdykoliv vznést kterákoliv strana.

Obhajobou portfolia před příslušnou komisí. Nejnížší po 1. roce, ředitel, zástupce zřizovatele, zaváděcí učitel, koordinátor ŠVP, možná zástupce ČŠI. Čím výše, tím náročnější výstupy a v komisi jsou potom experti na předměty či pedagogiku a potom již určitě ČŠI.

Jakýsi druh zkoušky, ale zkoušejícími by byli lidé z praxe, ne učitelé z VŠ(ti nevědí o praxi zhola nic).víceero hospitací.Ale stejně toto posuzování je stále pro mě zvláštní. Každý člověk má jiný pohled na některé věci a kdo bude rozhodovat, který z těch pohledů je ten nejsprávnější,že?

Společně, v týmu, všichni zúčastnění - učitel, vychovatel, rodič, žák, vedení školy. Podle vlastních vnitřních vytvořených pravidel školy.Výchovný poradce, preventista, zástupce ředitele spolu s dotyčnými učiteli.

Pravděpodobně observací pověřených odborníků. Průběžně by snad bylo možné, aby to sledoval/a ředitel/ka nicméně se obávám, že ne všichni ve vedoucích pozicích budou vnímat standard učitele stejně jako odborníci, co jej tvoří (vzpomeňme si na ŠVP) a nemuselo by to mít odpovídající úroveň. Aby se dobrá myšlenka nezměnila ve vyplňování formulářů "aby to bylo".

Opět - pouze a jenom přezkoušením na vysoké škole. Něco jako atestace u lékaře. Součástí by mělo být předložení používaných materiálů ve výuce, praktické předvedení výukové hodiny a teoretická část. Dále by měl učitel nějakou dobu (3-4 dny) trávit čas ve své domovské škole se zkoušejícími (alespoň 3 osoby).

Na tomto procesu by se měl jednoznačně podílet učitel (formou dotazníkové sebereflexe - 1x ročně) a ředitel. Jako učitelka v mateřské škole si dokáží představit, že tento dotazník vyplním před hospitací ředitele a ten se mnou při rozboru hospitace bude také diskutovat nad standardem.

Hospitace průběžné (ředitel), tematické hospitace společně se zástupcem ředitele, zápisy ze vzájemných hospitací mezi jednotlivými pedagogy. Nemělo by dojít k tomu, že po jedné kontrole, či hospitaci bude stanovena úroveň standardu. Mělo by to být delší období.

Platí to samé jako v předešlé otázce, důležité je vytvoření týmu, komunikačního systému mezi sebou, k prospěchu výchovy a vzdělávání dětí, naučit se prezentovat svoji práci před svými kolegy, rodiči, otevřeně komunikovat, být v kontaktu s rodiči..

Zhodnocení a ověření portfolia učitele nezávislou institucí nebo ředitelem školy nebo zřídit na škole komisi pro standard nebo kombinaci jmenovaného. Ale hlavně - ředitel je plně zodpovědný za úroveň školy, výuky a kvalitu pedagogického sboru! A v jeho zájmu bude i kvalitně vše posoudit a finančně ohodnotit.

Formu zkoušek zavrhuji - formalismus?

Případně posouzení úrovně svými vlastními kolegy ze sboru podle daným a určených kritérií, ale bude to spravedlivé?

doklady o absolvovaných kurzech a seminářích, hospitace v hodinách; vedení školy, předseda předmětové komise,

Forma odborné práce, která bude tematicky zaměřena na praktickou školní problematiku. Oborový metodik VUP vytvoří pracovní skupinu pro hodnocení.

Za důstojný považují spíše pohovor než zkoušku, vyjádření ředitele, evaluace žáků či beseda metodika se žáky, které učitel učí...

Ředitelé asi ne - byl by na ně vyvíjen velký tlak. Aby učitele hodnotili kolegové, to za současných vztahů mezi učitelkami ve školách nepovažují takřka za možné. Snad ČŠI, metodik z fakulty...

Spolupracovníci. V případě např. rodičů či jiných hrozí i " vyřizování účtů" a neobjektivní posuzování z pohledu úspěšnosti či neúspěšnosti dítěte....

Ředitel a např. pedagogickým sborem odsouhlasená 2členná komise tvořená z kvalitních učitelů školy. Je tu však nebezpečí, že škola se bude poměřovat jenom se sebou samou. Co když je její úroveň nízká? Pak bude hodnotit jako kvalitní výkony ty, které jsou v porovnání s ostatními slabé.

Kdo? - ředitel školy, kolegové, rodiče a žáci

V žádném případě:

a) sbírání bodů za účast na DVPP

b) kontrola příprav učitelů

- vše na základě dokumentů a osvědčení

Opět se opakují. Podle praktických zkušeností. Podle odučených let. Například od 1-2 odučených let taková úroveň, a postupně zvyšovat. Každopádně nad 10 let praxe maximální podpora a úroveň nejvyšší.

Prokazování de facto není možné! Učitel pracuje s ŽIVÝM "MATERIÁLEM". Výsledky závisí na aktuální situaci. Lze v čase pouze vysledovat, zda je přínos učitele dlouhodobě větší či menší. Nejvíce se pozná po letech z výpovědí bývalých studentů.

Tak to prostě zajistit nelze! Jak máme prokazovat, že žáky dobře připravujeme na život, když sami získáme zpětnou vazbu od žáků, těch nejpovolanějších hodnotitelů naší práce - samozřejmě s odstupem a s patřičnými životními zkušenostmi - až za několik let?

■ **Jak zajistit, aby práce se standardem nesvazovala originalitu a tvořivost jednotlivých učitelů a škol a jedinečnost každé pedagogické situace?**

Shrnutí: Přecházení některým rizikům práce se standardem je dle respondentů možné vysokou kvalifikovaností průvodců učitelů (praxe ve škole, znalosti o konkrétní škole, koučovací dovednosti). Důležité jsou i parametry dokumentu: vedle návrhu vztahovat práci se standardem k programu dané školy (a ponechat v něm prostor pro „otevřená“ kritéria) se objevuje i návrh ponechat standard v natolik obecné rovině, aby mohl vyhovovat požadavkům různých škol. Každopádně by měl být dokument koncipován takovým způsobem, aby nesvazoval ruky tvůrčím učitelům – nemá tedy popisovat konkrétní metody, ale pouze cíle učitelova snažení a podmínky, za kterých může cíle dosahovat. K dalším možnostem patří nepovinnost standardu, popularizace dobrých zkušeností, nepropojování s platem učitele, vymezení souborů ukazatelů a kritérií a využití zpětné vazby škola-žák.

Příklady autentických výroků:

Z hlediska obsahu standardu je důležité, aby nebyl vymezen příliš detailně a normativně (může to být jen tak a tak). Navíc - jedním z kritérií kvality učitelovy práce by měla být i tvořivost a originalita. Ale i tyto pozitivní aspekty učitelské profese (chápáno obecně) mohou mít v konkrétní praxi také své negativní projevy – ne vše tvořivé a originální je současně kvalitní.

Standard je třeba chápat jako strukturu vzájemně provázaných prvků, které fungují jako dynamický celek. V rámci celku mohou jednotlivosti vzhledem k variabilnímu kontextu a mnoha faktorům, které jsou v konkrétní situaci ve hře, nabývat rozmanitých podob.

Standard jako nástroj hodnocení nelze tedy chápat dogmaticky. Je třeba k němu přistupovat holisticky, jako k rámci sloužícímu k celkovému hodnocení kvality profesního výkonu učitele, ne nutně k posouzení všech jednotlivostí.

Práce se standardem a omezení originality ... Standard nesmí chtít „univerzálního učitele“, Univerzálnost lze do jisté míry požadovat v požadavcích na osobnostní kvality učitele a jeho předpoklady pro výkon práce s dětmi a se studenty. Jinak učitel sám musí být přizpůsobivý a mít schopnost improvizovat a hledat – jak je to na jiném místě standardu požadováno. Učitel je vždy učitelem v konkrétních podmínkách – zařazením ve funkci, na určitém stupni a zaměření školy, výukou v určité speciální odbornosti.

Je nutné, aby standard nebyl na jedné straně díky své přílišné konkrétnosti svazující a brzdící učitelův jedinečný přístup k práci, na druhé straně je nutné se vyvarovat neuváženě zobecňujících formulací v rámci definování standardu.

Standard musí být popsán jen jako rámeček (plot). Co je mimo je špatně, uvnitř standardu se mohou volně pohybovat a vzkvétat školy a tvořit tvořiví učitelé. Je třeba obecné charakteristiky učitelovy práce popsat velmi konkrétními slovy.

1. Znění standardu nesmí být, přese všechny žádosti z řad učitelstva, příliš detailní, konkrétně předepisující. Společné porozumění jeho obsahu vznikne tím, že o Standardu budou učitelé jako profesní skupina mluvit, že budou jednat se svým mentorem, ředitelem, lektory. Konkrétnost v znění Standardu by sice pomohla některým rychleji si představit, co mají dělat, ale svazovala by mnohé další. Standard musí zůstat dokumentem pro samostatné a odpovědné vysokoškolsky vzdělané profesionály, nikoli metodickou pomůckou např. pro bakaláře.

2. Posouzení kvality práce musí vždy činit ti, kdo znají a chápou,

a) v jakých konkrétních podmínkách učitel pracuje, jaké žáky vyučuje,

b) co bylo pozorováno v jeho výuce ve třídě,

c) jak dobře učitel svou výuku zdůvodňuje, oč opírá své postupy a své hodnocení vlastní práce.

Informaci o tom bude učitel podávat ve zdůvodněních pro své postupy, popis podmínek i zdůvodnění musejí být konkrétní, a tudíž bude i neopakovatelné (nelze ho mechanicky přepírovat odjinud), dále budou informaci podávat zápisy o výuce od ředitele/mentora a případně inspekční záznamy.

3. Jednotlivé úspěšné příklady z praxe a modely práce učitelů budou vzdělavateli učitelů v DVPP i v inspekci používány jako „možný příklad“, nikoli jako „vzor nebo předpis“, a budou tak vždy i v dokumentech zřetelně označeny.

4. Významnou a podporovanou profesní dovedností v rozvoji učitele a v DVPP bude pozorování a analýza učitelova výkonu ve výuce, aby se učitelé i vedení škol naučili posuzovat práci nikoli mechanicky, papírově, ale podle potřeb dětí a cílů vzdělávacího programu.

Myslíme si, že dobře nadefinovaný standard tvořivost nijak nesvazuje, poskytuje pouze východisko pro dobrou práci učitele jako základ. Předpokládáme však, že formulace jednotlivých kritérií ve standardu budou na takové úrovni konkrétnosti, která nechává prostor pro kreativitu jednotlivých učitelů.

Mentori by museli mít praxi a být dobrými učiteli na té konkrétní škole, aby měli ponětí o tom, jak to tam funguje. Jejich výcvik by se musel zaměřit na schopnost koučovat jednotlivce a na zvládnání vysoce stresových záležitostí a provádění kantorů vysoce stresovými situacemi.

Nebo musí být standard koncipován tak, aby nesvazoval ruce tvůrčím učitelům. Nemá smysl do standardu rozepisovat, jakými metodami musí učitel učit co má či nemá dělat. Mělo by tam být jaké má mít podmínky, co má vědět, umět a co je jeho cílem - tedy co musí být výstupem jeho působení - jaké vlastnosti a kompetence musí mít žák. Od toho vše vyplyne.

Vždyť důraz na portfolio a rozmanitost výstupů v uvedených směrech právě tomuto nebezpečí jasně brání!+ Navíc, co potřebuje škola, ředitel, rodiče, žáci? Učitele s mnoha body za řadu školení nebo učitele s reálnými výstupy v řadě pro školu a její aktéry důležitých oblastech?

Standard by měl pojmenovat jen některá kritéria, část by měla být otevřená.

Nesměla by to být zkouška, ale výsledek delšího pozorování někým nestranným nebo opravdu dobrým odborníkem. Například supervize.

Vytvořit podle typu a tradic školy vlastní, vnitřní, speciální standart, vyhovující dané škole. Jsou velké rozdíly v počtu žáků ve třídách, zvolené obory, učiliště, odborné školy, gymnázia, malé, střední, velké město, každý typ školy má svá specifika.

Standard nemůže zasahovat do ŠVP škol. Ty jsou již teď svázány RVP a byl by to další byrokratický "narázník"! Originalitu řeší právě ŠVP a jako takové je musí standard respektovat.

Výtvarnou výchovu také hodnotíme, a děláme-li to správně, nesvazujeme tím tvořivost žáků. Proč by to tedy nešlo u standardu?

Celý systém standardu bych uvedla jako NEPOVINNÝ s tím, že pokud je někdo PROKAZATELNĚ aktivní v mimoškolní činnosti a přípravě studentů na profesi,... NEMUSÍ absolvovat tyto standardy a přitom nebude hodnocen hůř než ti, kteří budou procházet tato školení.

Pokud bych MUSELA absolvovat alespoň určitý "stupeň" standardu, zajímala bych se PŘEDEVŠÍM o NOVÉ INFORMACE VE SVÉM učebním OBORU. Ne o další studium psychologie, pedagogiky... to už je pro učitele s mnohaletou praxí opravdu spíš přítěží!

Zřejmě by to zajistil kvalitní ředitel, jehož Standard by asi měl být vytvořen před Standardem pro učitele. Nedílnou součástí by mělo být vytvoření takových podmínek výběru ředitelů škol, aby byl vyloučen politický a jiný korupční vliv na výběr ředitele a aby setrvání ve funkci bylo dočasné.

Souvisí s mírou konkretizace a operacionalizace jednotlivých položek standardu. Maximální konkretizace zajistí jednoznačnost a jasnost, a tedy i poměrně jednoduchou použitelnost standardů. Na druhé straně u profesí se značným podílem tvořivé činnosti, kde výsledek závisí navíc na mnoha vnějších i vnitřních podmínkách, lze v některých případech dosti obtížně stanovit přesně činnosti, které prokážou určitou kompetenci. Nalézt tuto vyváženost je úkol hodný „Chytré horákyňe“.

Pokud se tvořivost stane jednou z dominantních hodnot ve standardu, pak bychom se mohli vyhnout tomuto nebezpečí. Standard nesmí být příliš podrobný a musí vytvářet prostor pro různá pedagogická pojetí. Nesmí např. diskriminovat určité legitimní výukové metody – např. frontální výuku, nesmí jiné výukové metody protěžovat. Zásadní je osoba hodnotitele, tito lidé by měli být velmi dobře profesně připraveni. Každý proces hodnocení by měl být zachycen, aby bylo možné zkontrolovat výrok hodnotitele.

- **V současné době uvažujeme o třech úrovních standardu. Jaké zvýšení mzdy (ve srovnání se současnými tarifními mzdami) by bylo pro Vás osobně dostatečně motivující pro dosahování jednotlivých úrovní standardu?**

Shrnutí: část respondentů vyjadřovala mzdu v absolutních číslech, část jako násobek aktuální průměrné mzdy. Většina se shodovala v tom, že plat učitele by měl být vyšší než aktuální průměrná mzda.

	minimální (v tis. Kč)	maximální (v tis. Kč)
Úroveň 1	8	35
Úroveň 2	16	45
Úroveň 3	20	55

Úroveň 1	1,0 průměrné mzdy	1,5 průměrné mzdy
Úroveň 2	1,2 průměrné mzdy	2 průměrné mzdy
Úroveň 3	1,25 průměrné mzdy	3 průměrné mzdy

Rozhodně by ale plat učitele již na základní úrovni by měl být nad průměrným platem České republiky, aby to motivovalo více lidí, kteří v současnosti váhají mezi kantorským posláním a výdělečným zaměstnáním.

Myslím si, že učitel by měl nastupovat za průměrnou mzdu v hospodářství, po 2-3 letech být na 130%, po dalších 5-10 letech tak na 160% a po dalších 5-10 letech na dvojnásobku. A to učitel, který neřeší žádné jiné problémy ve školství, kromě kvalitní výuky popř. administrativy spojené s třídnictvím a samotnou výukou.

Vzhledem k inflaci a dalším faktorům volil bych spíše procentuální vyjádření platového zvýhodnění např.:

10-20%

20-50%

50-100%

Standard by měl být nejméně jako průměrný plat v republice a další navýšení se nám zdá být odpovídající.

Domnívám se, že mzdy jsou v současnosti pro vysokoškoláky hodně nízké. Pokud by do školství měli přijít kvalitní lidé, úroveň jejich mzdy se musí srovnat s nabídkou v mimoškolním sektoru. Jinak kvalitní budou odcházet a zůstat budou pouze ti, co se jinde neuplatní.

Jsem pro první stupeň po prvním roce! Kdo jej nezvládne, má další rok. Potom jsem pro další 3 stupně, pravda, čtvrtý je pro pedagogické osobnosti našich škol a není jednoduché jej dosáhnout, protože v portfoliu vyžaduje řadu kvalitních a dlouhodobých výstupů v řadě oblastí. Tím opět přispívá k naplňování poslání našich škol! + vytvoří uznávané společenské postavení, aspoň doufám.

Jen finančně atraktivní ohodnocení by vybičovalo učitele obětovat své profesi nejen pracovní čas, ale celý život. Absolventi vysokých škol berou pedagogiku jako nejkrajnější možnost.

Pokud se zvýší atraktivita této profese, bude větší výběr schopných učitelů a učitel bude mít větší motivaci zachovat si své místo, proto bude práci vykonávat efektivně.

Více prostoru pro ředitele škol, avšak garance minimálních platových podmínek ze strany státu.

Na mnoha školách tyto "standardy" dnes suplují kritéria pro udělování osobního příplatku. Osobní příplatky by se tedy po zavedení standardu tedy daly pojmout více technicky, pedagogickou složku by obstaralo zhodnocení dosažené úrovně standardu.

To, že při současné výši (níže) platů ve školství (a i s tím spojeného nedostatku učitelů) uvažujete o zvyšování platů v závislosti na našem "dalším růstu a hodnocení pomocí standardů", je pro mě značně demotivující. Jestliže to sečtu s nedávnou pohromou, zvanou ŠVP, pak pokud bych jen trochu mohl, opustím školství hned, i když mám už tři aprobace a různá ocenění za pedagogickou práci a dál se samozřejmě sám vzdělávám (považuji to za přirozené).

K tomu navíc si myslím, že by bylo vhodné zajistit pro pedagogy ve vyšším a nejvyšším standardu ozdravné pracovní pobyty, plně hrazené viz porovnávání s ozbrojenými složkami, kde každý příslušník po 15 letech má nárok na 14 denní ozdravný pobyt, který je mu plně hrazen, stejně jako kdyby byl v tu chvíli v zaměstnání. Ve školství bych to viděla formou plně hrazených 14 dnů například v tuzemsku popřípadě týden v zahraničí během hlavních prázdnin.

V každém případě navýšit platy začínajících učitelů (s podmínkou, že do stanovené doby bude dosahovat standardu).

Rozhodně ale nepropojovat výši mzdy s délkou praxe.

V době hospodářského útlumu je poněkud obtížné hovořit o platovém nárůstu. Nicméně nárůst by měl být takový, aby nenutil učitele hledat příjmy jinde a on se mohl soustředit na svoji práci.

Do toho nejdu. V každém regionu ČR je průměrný plat jiný. Učitel by měl mít nadprůměrný plat. Přimlouvám se však za změnu platového zařazení vedení škol. Do konkurzů se dnes nikdo nehlásí...místo ředitele není lukrativní. Kvalita školy je ale obrazem vedení školy, neboť školu dělají lidé a lidi vybírá vedení školy.

Standard nemůže nahrazovat kariérní řád ani tarifní tabulky.

+

Prostor pro rozlišení mezi platem "špičkového" a "mizerného" učitele dle kariérního řádu (atestací) by nicméně neměl být menší než v násobcích 25%.

- **Jak by se podle Vás dala snížit nebo vyloučit další rizika, která byla pojmenována v prvním kole diskuse (nadměrná administrativní zátěž, formalismus apod.)?**

Opatření na snížení nebo vyloučení rizik, která byla pojmenována v prvním kole, lze rozdělit do několika skupin.

A. Opatření zaměřená na řízení procesu zavádění standardu

- konzistentnost vyjádření o podpoře učitelů a reálné politiky
- *přísun peněz do vzdělávání - ať už na vybavení - usnadnění práce, nebo na lidský faktor – aby učitelé mohli být pouze v roli pedagogů a odpadly jim mnohé další povinnosti a aktivity, které s výkonem jejich profese nesouvisí nebo jen velmi vzdáleně*
- zvýšit platy učitelům a ostatním pracovníkům ve školství, aby byl o práci zájem, byla viděna její perspektivnost
- zavádět standard primárně jako nástroj podpory osobního rozvoje učitelů - *jde o kvalitu a její podporu, pomoc a ocenění*
- přesně vymezit všechny druhy podpory a podmínek, které se učitelům a školám dostanou při jeho zavádění
- jasně definovat propojení profesního rozvoje, kariérního růstu a platového postupu
- podstatný finanční efekt atestací může být *sám o sobě zárukou toho, že atestační řízení nebude formální, automatické*
- připravit promyšlený plán zavádění systému podpory (*systém musí být dobře připravený, nelze jej "spustit" do dvou let a až na něm poznávat jeho slabiny*)
- *zajistit masivní podporu (finanční, metodické - včetně informovanosti vedení škol, personální - včetně zajištění dostatku kvalitních mentorů)*
- nastartovat debatu v širokém mediálním prostoru, která pomůže učitelům, aby kvalita jejich práce byla vyžadována a oceňována (*cyklické opakování diskuse o smysluplnosti projektu a jeho vývoji může být prostředkem vyloučení jeho degenerace*)
- do debaty zapojit co nejširší spektrum aktérů - *pravidelné pracovní partnerské schůzky, diskuze se zřizovatelem a dalšími subjekty z toho vyplývající konstruktivní řešení otázek ve školství*
- *postupné kroky, ne megalomanské změny*
- *co nejaktivnější zapojení a spolupodílení se učitelů na tvorbě standardu i jeho ověřování v praxi*
- funkčnost celého systému podpory a prokazování (*co funguje, není nutné jakkoliv obcházet*)
- jednoduchá administrativa, rozproštění administrativy mezi více subjektů
- *redukovat administrativu na MŠMT a krajích*
- v maximální možné míře využít stávající dokumenty zařazené v kurikulu školy (inspekční a hospitační zprávy apod.)
- nevytvářet nové instituce, ale využít stávající, které budou zapojeny odpovídajícím způsobem (fakulty připravující učitele, Akreditační komise, ČŠI, ..., ale především školy samotné)
- snížit počet žáků ve třídě (max. 20)
- efektivněji využívat výpočetní techniku (každý učitel by měl mít svůj notebook, komunikace prostřednictvím PC)

- standard bude mít charakter kodexu, nikoliv míry pro hodnocení
- zaměřit kontrolní činnost na výsledky práce školy a spokojenost těch, kteří jejich služeb využívají
- *ustanovení samodestruktivní fáze projektu: v případě, že jeho účastníci shledají, že se vymkl původnímu záměru, v předem stanoveném čase jej za předem stanovených podmínek zastaví jako neúspěšný*
- zlepšit kvalitu řízení – zajistit lepší výběr, kvalitní další vzdělávání a snadnější odvolávání ředitelů
- *Standard by měl být formulován na takových úrovních náročnosti, které jsou reálně dosažitelné.*
- *Standard by zejména v prvních fázích měl být považován za otevřený, vyvíjející se dokument, který bude pravidelně revidován. Měl by být zpočátku ověřován jako nástroj pro sebehodnocení učitelů a rámec pro profesní růst.*
- *Kreditní model*
- *ponechat tvorbu portfolia pro obhajobu dosažení standardu na dohodě mezi učitelem a vedením školy*
- *nevyžadovat povinné absolvování dalšího vzdělávání (cesty zlepšování musí zůstat na volbě uchazeče*

B. Opatření zaměřená na kvalitu procesu hodnocení

Snížení rizik by mohlo dle respondentů napomoci jasné definování povinností učitele a pravidel, podle kterých se bude při hodnocení standardu postupovat. Celý proces by měl být průhledný a kontrolovatelný (musí být pořizována dokumentace, která musí být kandidátům k dispozici pro případ odvolání).

Dále by pomohlo, kdyby hodnotící kritéria byla jednoduchá, jasná, srozumitelná, doložitelná, konkrétní a přitom dostatečně pružně nastavená. Měla by vycházet z praktických činností učitele.

Posuzování toho, zda jsou kritéria naplněna, navrhuje část respondentů svěřit *dobře vycvičeným profesionálům, kteří nejsou v konfliktu zájmů, tj. nejsou vzdělavateli ani nadřízenými*. Další část respondentů navrhuje posuzování *kolegy, rodiči i žáky*. V odpovědích se vyskytují i další modely posuzování (např. *ředitel a nezávislá instituce, zároveň i ředitel a jeho školní poradní orgán*). Podle dalšího respondenta by ale *o udělení standardu neměli rozhodovat lidé, které daný učitel zná - např. vybrat lidi z jiného kraje*. Objevil se rovněž návrh proces hodnocení nechat výlučně na učitelích - *do věci mají mluvit jen opravdoví učitelé, ne úředové*.⁷

Dalším navrhovaným opatřením je *vytvořit tabulku na doplňování, jasnou, stručnou se systémem kontroly, v elektronické podobě, jen na jednoduché pravidelné doplňování*. Zároveň by ale měl být vytvořen *prostor pro osobité vyjádření každého učitele*.

Průběžnou kontrolou. Pokud by učitel polevil ze svých nároků, měla by být možnost odebrat nebo přezkoumat dosažená úroveň.

⁷ Problematice prokazování je věnována specifická otázka na str. 34.

C. Opatření zaměřená na eliminaci zátěže z administrativy

Pro řešení problémů s administrativou navrhovali respondenti několik typů opatření, některá se týkala administrativy na školách obecně, jiná spíše administrativy spojené se standardem:

- *více peněz na administrativní pracovníky tak, aby i malé školy měly alespoň jednu pracovníci (malotřídky si vše dělají samy), včetně volání po oddělení výuky a administrativy, popřípadě snížení úvazku pro ty, kteří mají administrativy hodně*
- *navýšit počty a náležitě ohodnotit další nepedagogické zaměstnance školy (např. pro zajišťování dozorů, právníky, sociální pracovníky)*
- *peníze na vybavení*
- *zrušit některá nařízení - elektronické třídnice, sběry všech možných a nemožných dat krajskými úřady a MŠMT, nesmyslnost některých dokumentů - žádost o povolení exkurze, neustálé poučování o BOZP (žáci mají být poučeni 1x ročně na začátku školního roku), školení BOZP učitelů apod.*

D. Opatření eliminační

- *zrušit standard*
- *zrušit RVP/ŠVP, vrátit se k osvědčeným osnovám zajišťujícím stejnou úroveň všech škol v zemi*
- *zrušit polovinu ministerských úředníků, kteří se zaměstnávají vymyšlením nesmyslů*
- *rozdat peníze určené na zavádění standardu na materiální vybavu škol*
- *maximálně omezit vliv kraje a státu, neboť především úředníci potřebují administrativu, aby obhájili svoje místa*

E. Žádoucí formy podpory, které by pomohly předcházet rizikům

Rozhodně by měly být podpořeny elektronické diskuse, vzájemné hospitace, společné evaluace výstupů, otevřené konference atd.

více peněz na psychology, asistenty učitele, pomocné učitele

- *existence příkladů dobré i nevyhovující praxe, jak vypadá práce formální, toliko zúřadovaná (možná pomocí kresleného/animovaného filmu!)*
- *dostatek akcí DVPP poskytovaných různorodými subjekty (aby se nešířil a neupevňoval jediný, možná zplanělý nebo povrchní model, jako tomu bylo u RVP-ŠVP)*
- *vyčlenit na školách případně v externích subjektech pracovníky, zaměřené specificky na zavádění standardu*
- *vytvořit standard celé školy*
- *dát pedagogům větší svobodou ve výuce*
- *Jednou z možností je pragmatické a kompetentní využívání ICT technologií v řízení a zajištění provozu školy. Veškerou agendu vést elektronicky v kvalitních programech, PC v každé třídě*
- *zvýšení pravomocí školy/učitelů (možná i statut veřejného činitele?)*
- *užší spolupráce s odborem sociálním, policií, lékaři;*
- *možnost (třeba i dočasného) vyloučení žáka ze školy => škola nebude tak bezmocná, zvýší se přirozený respekt školy*
- *Větší zapojenost rodičů, města do pořádání "akcí" školou.*

Veškeré kontroly ve školách představují z 80% kontrolování dokumentů, na kterých vedení školy i pedagogové stráví desítky hodin práce, kterou by mohli věnovat přípravě na výchovně vzdělávací proces. Zbýlých 20% je velmi individuální pohled kontrolních orgánů na volbu metod a forem výuky, ale dosti podstatný při hodnocení práce školy. Myslím si, že by za školu nebo školské zařízení měly hovořit výsledky její práce a spokojenost těch, kteří jejich služeb využívají.

■ Jaké jsou Vaše připomínky k textu standardu?

Shrnutí:

Názory respondentů na jednotlivé oblasti standardu byly velice různorodé. Ve všech částech, ve kterých měli respondenti příležitost komentovat text standardu, se objevovaly hlasy plného souhlasu i naprostého nesouhlasu s předloženým návrhem. Nesouhlas se často projevoval voláním po odstranění vybraných pasáží. Části respondentů se zdá, že všechny oblasti vymezené ve standardu jsou přirozenou součástí práce každého učitele a není tedy potřeba se jimi zabývat, jiní je považují za naprosto nerealistické.

V příspěvcích se opakovaně projevuje nedůvěra v to, že naplňování standardu lze zjišťovat. Ta zřejmě často pramení z domněnky, že standard se bude „měřit“ – tedy vyhodnocovat pouze kvantitativně. Mnoha respondentům nejsou známy metody kvalitativního sledování, nedovedou si představit, že ze shromážděných dokladů a na základě pozorování učitele ve výuce lze usuzovat na dosažení dané úrovně profesní kompetence.

Pro většinu vymezených oblastí jsou charakteristické problémy s individualizací výuky. Z mnoha výroků je možné vyvozovat, že respondentům chybí základní znalosti a dovednosti potřebné pro individualizaci, nemají s úspěšnou individualizací téměř žádné zkušenosti a rovněž neměli dostatek příležitostí seznámit se s konkrétními přístupy a příklady dobré praxe. Někteří poukazují na to, že za současných podmínek se jim individualizace jeví jako nerealistický požadavek.

No a ty individuální možnosti, ach jo, učili jste někdy? Umíte si představit třídu, kde je 5 dětí integrovaných s dys, 5 dětí s hyperaktivitou, 5 dětí nevychovaných a 5 dětí sociálně slabých? To je realita!!! Pak mi řekněte, jak s nimi mám samostatně pracovat. Tady je právě ten prostor pro speciální pedagogy, asistenty pedagogů,....

Tedy jedno lepší než druhé. Jak mám, prosím vás, diferencovat učivo a nároky na žáky? To jako, že budu každému dělat výklad zvlášť? A nebo, že za jednu písemku dám někomu se shodným počtem bodů 1 a jinému 2? Ukažte mi jeden jediný příklad v životě dospělého, kde to tak chodí. To máme děti vychovávat ve vakuu? Já myslela, že je máme připravovat na reálný život.

Opět jsme u té individualizace - znovu se ptám: bude tohoto skutečně schopný vlastně KAŽDÝ učitel po 2-3 letech praxe? Na každém stupni školy? Pokud máme individualizaci nazývat skutečně individualizací, nikoli parodií na ni, navrhuji tento bod až do vyššího standardu. Jinak budeme muset při hodnocení být moc, moc "hodní".

Jak diferencovat učivo pro 4 úrovně, mít připraveny např. pracovní listy, písemné testy apod.? Pokud učím v 8 třídách a měla bych dělat pro každou třídu 8 variant testů (oddělení A,B) obávám se, že to nelze zvládnout.

Nechci pod diferenciací spatřovat přizpůsobení tempa celé třídy těm nejpomalejším. Celá třída ztrácí při tomto přístupu drive.

Pozn. Osobní maximum žáků se velmi špatně hledá a někdy je žáky tento pojem zneužíván. Má mít z matematiky jedničku ten, kdo neumí použít Pythagorovu větu v 1. ročníku gymnázia, protože je na jazyky a humanitně zaměřen?

Představy o individualizaci jsou ovšem poměrně zavádějící, někteří si ji představují jako „přidělení“ stejné časové dotace všem žákům:

Nereálné, pokud má jeden učitel individuálně pracovat s 30 žáky. Při běžné vyučovací hodině mu na každého vyjde přesně 1,5 minuty.

Předpoklad úspěšné individualizace vidí respondenti v menším počtu žáků ve třídách a v dostupnosti pomocného personálu. Je zřejmé, že tyto podmínky mohou být splněny i dnes, pokud by byl k dispozici dostatek finančních prostředků.

Snížení počtu žáků ve třídě, to sice může být i nyní, pokud na to škola bude mít peníze, takže dostatek finančních prostředků na žáka, aby přístup k žákovi mohl být viz výše.

Mnoha příspěvky prolíná potřeba recipročního „standardu pro žáky“, popřípadě pro rodiče:

Naprosto souhlasím, ale opět to musí být i snahou žáků - vyjadřuje se slušně, jasně, srozumitelně, adekvátně ke svému věku, podporuje ohleduplnost, vzájemný respekt, spolupracuje s učitelem, vytváří spolu s učitelem pravidla soužití třídy, která ale DODRŽUJE.

Komunikace a klima je vždy záležitost dvou stran – učitele (učitelky) a žáků. Zaměřte se i na rodiče. Nejde to, na ně nemůžete. Navrhuji Standard kvality "profese" rodiče. To by bylo keců a volání po právech lidí a občanů. A přitom, jak doufám, víte, že učitel ovlivní chování žáka jen z 20 až 40%.

Rozhodně doplnit bod: „totéž očekává i od žáků“. Žáci mají sebedůvěry dost, respekt má být vzájemný, nelze projevovat respekt žákům, kteří často neprojevují respekt nikomu staršímu

Musí platit i opačný směr:

žák : projevuje respekt k učitelům

vyjadřuje učitelům důvěru, podporuje jejich snahu,

zajímá se o informace podávané učiteli, vyjadřuje se k nim....

Někteří respondenti se obávají, že se bude očekávat mechanické naplňování kritérií ve standardu uvedených, bez ohledu na kontext:

Nerad bych standard zaměňoval s ideálem. Úsměv a přátelství jsou super, pokud to situace umožňuje. Hrozím se představy usmívající se učitelky (aby dodržela standard), které kolem hlavy létají papírové koule a kolem uší sprostá slova.

Opakovaně se objevují upozornění na nutnost metodické podpory a povinných školení, rovněž potřeba připravovat se na zvládání dovedností popsanych ve standardu již v době přípravného studia, a to nejenom učením se o dovednostech, ale i jejich praktickým tréninkem.

Platí pro všechny oblasti a návrhy kritérií:

Zkuste si u každého kritéria odpovědět na otázku, jakým způsobem dané kritérium zhodnotíte. Ideálně každý učitel i hodnotitel musí dodat důkaz o způsobu naplňování. U většiny naformulovaných kritérií, to nepůjde, neb jsou velmi obecná. Příklad:

"při plánování předvídá různé situace, které mohou při výuce nastat. Plán mu umožňuje pružně reagovat na konkrétní průběh výuky." Sám nevím, jak bych odpověděl při svém sebehodnocení, navíc si nejsem jist, zda předvídavost je hlavní dovednost učitele při plánování. Nepatří to spíše do realizace hodin a umění změnit metodu či cíl hodiny?

Platí pro všechny následující body - oblasti 1 - zkuste přijít dnes na některé z učilišť a středních odborných škol a pracovat v tomto duchu - během měsíce(así jsem přehnal délku) zjistíte, že s tímto "materiálem(žáky)" si můžete plánovat cokoli.....

Návrhy nových formulací v mnoha případech jinými slovy popisují některou profesní kompetenci ve standardu již popsanou (někdy v jiné oblasti), nebo se nevztahují přímo k dané tematické oblasti. Někteří respondenti popisují oblast podrobněji, jiní vyžadují zobecnění.

Z výše uvedeného plyne, že v dalších krocích práce se standardem je vedle úprav a doplnění formulací nutné zaměřit se na podrobnější vysvětlování pojetí jednotlivých oblastí standardu a doplnění hodnotících kritérií.

PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM OBLASTEM STANDARDU

Pod popisem jednotlivých oblastí (písmem Calibri) jsou v krátkém textu shrnuty nejčastější připomínky. Dále následují konkrétní návrhy na doplnění a úpravy, otázky a nakonec příklady konkrétních výroků, mezi nimiž jsou zahrnuty výroky typické, případně takové, které ilustrují různost představ respondentů o jednotlivých oblastech standardu. U posledních dvou otázek je uveden pouhý výčet shromážděných odpovědí.

OBLAST Č. 1: VÝUKA JAKO PROCES VYUČOVÁNÍ A UČENÍ

1.1. Plánování

Učitel:

- systematicky plánuje výuku vzhledem k cílům stanoveným v kurikulárních dokumentech a vzhledem k individuálním možnostem a potřebám žáků

Někteří respondenti považují výše uvedené vymezení za dostačující a navrhují vypuštění upřesňujících charakteristik. Opakovaně se objevuje zpochybňování kurikulárních dokumentů jako východiska pro plánování (buď z důvodu nesouhlasu nebo z důvodu příliš krátké realizace školního kurikula). Problematické je rovněž přizpůsobování plánu individuálním možnostem a potřebám žáků. Respondenti se často domnívají, že individualizace v současných podmínkách není možná.

- při plánování diferencuje nároky na žáky, rozsah učiva, metody a organizaci výuky;

Z komentářů k diferenciaci plyne, že představy o možnostech a metodách diferenciaci jsou velmi různorodé a často vyplývají z nedostatečné informovanosti. Z předložených formulací rovněž není jasné, zda jsou individualizace a diferenciaci používány jako synonyma, případně v čem se obsah uvedených pojmů liší. Diferenciaci (jak ji ve svých prekonceptech chápou respondenti) je dle jejich názoru v současné situaci nereálná. Umožnilo by ji snížení počtů žáků ve třídách, pomocný pedagogický personál a dostupné metodické a výukové materiály.

- plánuje, z čeho a jak on i žáci poznají, že dosáhli stanovených cílů;

Tato oblast nebyla komentována, ani k ní nebyly předloženy žádné návrhy. To může vypovídat jak o bezproblémovosti přijetí, tak o tom, že se respondenti touto oblastí ve svých úvahách prakticky nezabývali.

- při plánování předvidá různé situace, které mohou při výuce nastat. Plán mu umožňuje pružně reagovat na konkrétní průběh výuky.

Uvedená oblast vzbudila rozporuplné reakce. Pro některé respondenty ztrácí plánování význam, když „každá třída, každá vyučovací hodina je jiná“. Jiní se obávají toho, že je plán bude příliš svazovat na to, aby mohli pružně reagovat na konkrétní situace.

Konkrétní návrhy na doplnění a úpravy:

- *dbá na to aby maximálně využil výpočetní techniky a internetu*
- *má přehled o cílech své práce*
- *plánuje nadstandardní aktivity*
- *při plánování by si měli vyučující zaznamenat zdroje materiálů, literaturu, webové stránky a pod.*
- *využívá všech možností ke zvýšení kvality a efektivity výuky*
- *plánuje využití různých forem výuky*

- *podílí se na aktualizaci ŠVP*
- *při plánování výuky učitel vychází z toho, co se chtějí žáci naučit - respektuje jejich individuální subjektivní učební cíle a nevnucuje jim své (externí) cíle*
- *umí řešit individuální problémy žáků, hledat postupy a techniky pro zaostávající či talentované*
- *umí sestavit a realizovat individuální studijní plán*
- *při plánování spolupracuje s ostatními učiteli školy (návaznost, komplexnost, provázanost učiva)*
- *kromě didaktické analýzy učiva a volby forem a metod také podle potřeby připravuje pomůcky, vybírá a upravuje vhodné texty*
- *vytvořené plány (včetně zhodnocených realizovaných příprav) archivuje jako součást portfolia*
- *při plánování rozlišuje druhy cílů i jejich roviny z hlediska časového*
- *z cílů vychází učitelova rozvaha o zvolení adekvátních metod, organizačních forem výuky*
- *chybí (nikoliv samozřejmě) kompetence toho, že učitel plán také dodržuje (nejen tvoří)*
- *pozměnila - nahradila bych pouze cizí výrazy za české*
- *vychází ze svých fyzických a psychických možností*
- *zdůvodní, proč zvolil konkrétní cíl pro konkrétní učební jednotku (čeho tím chce dosáhnout)*
- *je si vědom, že základními podmínkami efektivního učení je pocit bezpečí, smysluplnost obsahu a aktivita dětí, při jakémkoliv plánování posuzuje zamýšlené aktivity z těchto hledisek (zda by něco event. mohlo vyvolávat pocity ohrožení, zamýšlí se, jakým způsobem přiblížit smysluplnost látky, využívá toho, co už děti o dané věci vědí a co by se rády dozvěděly, využívá spolupráce dětí při učení)*
- *ovládá a aplikuje „plánování pozpátku“*
- *při plánování plánuje podle lokálních podmínek, tak aby maximálně využíval místní přírodní i lidské zdroje pro zážitkové učení a přiblížení smysluplnosti učiva propojením s reálným životem, výuku neomezuje jen na školní učebnu, ale všude tam, kde je to možné, ji realizuje v reálném světě*
- *v maximální možné míře přibírá k plánování obsahu i metod výuky své žáky*
- *nezapomíná plánovat reflexi procesu i výsledků činnosti dětmi samotnými*
- *při plánování výuky učitel vychází nejenom z cílů v RVP a ŠVP, ale také ze svého odborného pochopení oboru, do kterého jeho předmět patří*
- *učitel posuzuje cíle stanovené v kurikulárních dokumentech i své záměry v plánované učební jednotce z hlediska toho, jaká je souvislost mezi stanovenými cíli, látkou (učivem) a skutečným fungováním světa v daném oboru (například jak souvisejí cíle v jazykové, slohové a komunikační výchově s tím, co dělá a co potřebuje člověk, aby se dobře s druhými dorozuměl; v biologii posuzuje, jak se zkoumanými jevy a procesy přírodními souvisí uvažování a rozhodování člověka o činnostech zasahujících přírodu atp.)*
- *do plánování zapojuje děti, využívá jejich zájmů a zkušeností*
- *všechny změny v rozvrhu nebo ve výuce musí dopředu hlásit řediteli a ten to musí probrat s ostatními pedagog. pracovníky, aby si to mohli okopírovat od toho dobrého*
- *dodržuje jednotné základní dokumenty a aplikuje je na konkrétní podmínky školy*
- *v bodě 1 navrhuji vypustit slovo "potřebám" - slovní spojení "individuální potřeba žáka" je dosti diskutabilní záležitostí*
- *poslední bod v návrhu (...předvídá různé situace...) je těžkopádný, nesrozumitelný a zčásti obsažen v prvních dvou bodech - navrhuji jej ze standardu vypustit*

Otázky:

Musí být plán psaný? Jak se bude hodnotit, když nebude?

Jak bude nutno dokládat plánování? Vidím problém v tom, pokud bude plánování vyžadováno v písemné elektronické formě. Většina učitelů si píše přípravy na papíry. Osobně plán po hodině většinou vyhodím, protože stejně při použití stejného materiálu s jinou třídou jej musím přizpůsobit jiné skupině.

Jaká bude míra tolerance "improvizace"? Je to ono "pružné reagování"?

ad2) "diferencuje nároky na žáky, rozsah učiva, metody a organizaci výuky" - vzhledem k čemu?

Co vše se schová pod výraz "systematicky plánuje"? Je pod tímto výrazem dostatečně zohledněna odborná (=obsahová) způsobilost čili, že dokáže obecný cíl konkretizovat do takových dílčích cílů, které jsou relevantní, sledují aktuální problémy, mají návaznost na praxi, ... že dílčí cíle používá jako nástroj výběru obsahu, forem a metod výuky, způsobů hodnocení žáků aj., že dokáže objasnit a zdůvodnit svoji osobní koncepci výuky; že koncepcie výuky daného předmětu odpovídá profilaci dané školy aj.?

Systematicky plánuje... (těžko změříme), stačí tematický plán jednou do roka?

Nejsme si jisti, z čeho lze poznat, že při plánování diferencuje nároky (u zkušeného učitele je to proces spíše v hlavě, než-li na papíře)...bude existovat nějaký formulář pro plánování lekce a bude něco takového zohledňovat...není toto formalismus?

Jak poznáme z plánování, že předvídám různé situace?...opět je to ve fázi plánování těžko prokazatelné, spíše lze poznat v procesu učení.

Ukázky konkrétních výroků:

Stačí bod 1, je v něm už vše obsaženo, pokud se doplní vzhledem k různým situacím, považují však za zbytečné, měla by to být obecněji stanovená kompetence.

Jen jsem mírně skeptická k bodu 2. Jde to, když máte ve třídě např. 2 stupně nároků. Při větší diferenciaci ve třídě s 30 dětmi je to těžce zvládnutelné. Pak by bylo vhodné snížit počet žáků ve třídách a snížit úvazek. Pokud máte připravit na hodinu 3 typy pracovních listů, ty vytisknout a pak ohodnotit, potřebujete velké množství času.

Diferenciace nároků na žáky je realizovatelná při počtu dětí ve třídě do 25.

„při plánování diferencuje nároky na žáky, rozsah učiva, metody a organizaci výuky“ - to by na jednu vyučovací hodinu musely připadnout dvě na plánování a administrativu. Nereálné!

Bod "při plánování diferencuje..." bych zařadil až do VYŠŠÍHO stupně standardu. Jinak se nám nepodaří naplnit školy lidmi, kteří budou standard zvládat.

Samy tzv. kurikulární dokumenty dosud nebyly podstatně zhodnoceny, jsou tedy sporným kritériem, zejm. tam, kde vznikly zcela mechanicky.

Stejně tak předvídání různých situací, domnívám se, že pokud je vyučující dostatečně flexibilní, tak reaguje na potřeby žáků "plán neplán". Nebo pružně přesune nastalý problém na další hodinu, na kterou si problém rozpracuje a připraví. Plánování "co by kdyby" je velmi časově náročné.

Obava z další ubíjející administrativní zátěže plyne i ze zkušenosti s dosavadní mechanickou tvorbou tematických plánů a stejně mechanickým odškrtaváním jejich splněných položek:

pružně reagujícím je pak ten, kdo zvládá formální sladění veškeré školní dokumentace, bez ohledu na realitu.

Vše výše popsané platí s tím, že zvýšeným tlakem na kontrolu se nedocílí ničeho užitečného.

Stejně tak předvídání různých situací, domnívám se, že pokud je vyučující dostatečně flexibilní, tak reaguje na potřeby žáků "plán neplán". Nebo pružně přesune nastalý problém na další hodinu, na kterou si problém rozpracuje a připraví. Plánování "co by kdyby" je velmi časově náročné.

Problém je srozumitelnost kompetenčního obsahu pro běžný vzorek učitele v praxi. Autoři textu by museli každý bod opsat mnoha slovy, aby byl pro živou školu obsažný.

Domnívám se, že plán nemůže pružně reagovat na průběh výuky. Plán je statický dokument, na průběh výuky může pružně reagovat pouze učitel.

Plánování může mít i formu, že učitel během odpolední procházky po lese promýšlí náplň zítřejší hodiny - často to stačí a hodina je lepší než u kantora, co si napíše slovo od slova na papír, či do počítače.

Vše je již v ŠVP, není co řešit.

Samy tzv. kurikulární dokumenty dosud nebyly podstatně zhodnoceny, jsou tedy sporným kritériem, zejm. tam, kde vznikly zcela mechanicky.

Obava z další ubíjející administrativní zátěže plyne i ze zkušenosti s dosavadní mechanickou tvorbou tematických plánů a stejně mechanickým odškrtaváním jejich splněných položek: pružně reagujícím je pak ten, kdo zvládá formální sladění veškeré školní dokumentace, bez ohledu na realitu.

Plánování dle standardu je pro dobré kantory jen komplikace, špatným to nepomůže (protože si odškrtají splněno).

Všechny plány padají v okamžiku, kdy se postavíte před třídu a ta je jiná, než ty druhé. Každá je jiná. Učitel se této situaci přizpůsobuje - upravuje plán. Vše výše popsané platí s tím, že zvýšeným tlakem na kontrolu se nedocílí ničeho užitečného.

1.2. Realizace výuky

Přístup k žákům

Učitel:

- projevuje respekt k žákům a žákyním

Významná část respondentů podmiňuje projevování respektujícího chování tím, že žáci budou také projevovat respekt učitelům. Je zjevné, že uvažování o této oblasti probíhá spíše na rovině zobecňování negativních zkušeností než na úrovni uvědomování si profesionálních závazků pedagoga. Část respondentů očekává, že respekt u žáků i rodičů bude vytvořen důstojným společenským i materiálním postavením.

- vyjadřuje žákům důvěru a pozitivní očekávání (očekává úspěšné zvládnání učení), podporuje jejich sebedůvěru;

Podobně jako v předchozí oblasti, i zde někteří respondenti apriori očekávají vyjadřování důvěry od žáků a jenom omezeně reflektují, že oni sami by měli k vytváření postojů žáků aktivně přispívat.

- projevuje porozumění pro potřeby žáků, zajímá se o jejich názory, představy, problémy, pocity a dává prostor pro jejich vyjadřování;

Pro část respondentů je tato oblast v příkrém rozporu s vzdělávací funkcí školy. Někteří se domnívají se, že učitel se nemůže zajímat o problémy a pocity několika desítek žáků, další upozorňují, že míra pozornosti, věnovaná potřebám jednotlivých žáků, závisí i na absolutním počtu žáků, které učitel učí.

- bere v úvahu individuální možnosti a potřeby žáků a zohledňuje je při výuce, se žáky s rozmanitými specifickými vzdělávacími potřebami pracuje samostatně i ve spolupráci se školským poradenským zařízením

Respondenti upozorňují, že pro řešení specifických vzdělávacích potřeb je potřeba mít specifické podmínky. I zde je problematická individualizace výuky – dle respondentů za současných podmínek není možná.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *zohledňuje při výuce v mezích možností individuální vzdělávací možnosti a potřeby žáků*
- *snaží se ze všech sil plnit výstupy RVP*
- *dokáže se k žákům snížit a sdílet jejich pocity*
- *dostatečně žákům ukazuje jejich úspěchy*
- *dbá na to, aby maximálně využil výpočetní techniky a internetu*
- *musí umět zvládnout tzv. problémové žáky, tj. žáky bez zájmu o učivo, s konfliktním postojem vůči kantorovi a škole*
- *aktivně pracuje s nadanými žáky, připravuje žáky na soutěže, podílí se na realizaci soutěží (olympiády atd.).*
- *přesunout zohledňování SPU do vyššího stupně standardu*
- *je potřeba velmi výrazně zvýšit tlak na stránku výchovnou oproti vzdělávací*
- *jasně formuluje pravidla (i společně vytvořená) a dbá na jejich dodržování, jinak jsou děti zmatené*

- *součástí hodiny je DISKUSE K TÉMATU, pomocí níž se učitel snaží studenta dovést k určitým obecně platným závěrům*
- *využívá různých forem výuky s ohledem na speciální podmínky ve třídě*
- *pečuje o zachování a rozvoj vnitřní motivace žáků k učení*
- *zvládá nečekané situace*
- *je vstřícný*
- *zůstává na výši při řešení konfliktů*
- *umí ukáznit třídu*
- *projevuje respekt ke všem žákům*
- *podněcuje ke kladení otázek*
- *pomáhá žákovi na cestě k sebepoznání - navozuje činnosti, v nichž žák může dospět k rozpoznání svých specifických předpokladů, silných i slabých stránek*
- *učí žáky učit se*
- *poslední bod doplnit o "pokud je to třeba"*
- *druhý bod je třeba chápat orientačně (učitel nemůže být psychologem 300 žáků...)*
- *ve třetím bodě navrhuji doplnit slovo "přiměřený" prostor pro jejich vyjadřování*
- *poslední bod navrhuji zkrátit: "brání v úvahu individuálních možností a potřeb a jejich zohlednění" netřeba rozvádět do "specifických vzdělávacích potřeb" a zbytečně akcentovat (samozřejmě) spolupráci se šk. por. zařízením*
- *v této části Standardu bych čekal slovo "pomáhá", které je zde sice několikrát myšleno, ale nevysloveno - navrhuji přidat bod "rozeznává překážky individuálního rozvoje žáků, zjišťuje jejich příčiny a pomáhá je žákům odstranit"*
- *učitel se zajímá o různost žáků, o individualitu žáků, o různosti se žáky hovoří, chová se eticky a diplomaticky tak, aby nikdy nepoškodil čest žáka, jeho důstojnost, jeho osobnost*
- *přístupujeme k žákům individuálně, vhodně povzbuzujeme a motivujeme, při dodržení pedagogického taktu si zachovat oboustranný odstup, nesnižovat důstojnost žáka*
- *učitel jasně definuje, jaké chování a jednání ze strany žáků k němu a ke spolužákům je neakceptovatelné*
- *v první odrážce jsou žáci a žákyně, dále už jen žák a učitel - navrhuje používat maskulinum žák a učitel s tím, že ve standardu bude poznámka, že maskulina se používá genericky, a zahrnuje tedy učitele i učitelky, žáky i žákyně*
- *jasně sdělí cíle lekce, komunikuje o nich s žáky a reflektuje jejich naplnění.. .možná to patří spíše do strategií, určitě má vazbu na hodnocení*
- *první formulace ("projevuje respekt k žákům..") je příliš široká – doporučujeme zúžit, lépe vydefinovat, co znamená. Například pedagog má k žákům a žákyním partnerský přístup. Takový přístup je již popsán, definovaný a lze určit, na základě jakého jednání se děje*
- *komunikuje se žáky vztahově čistě - mluví za sebe, nepoužívá věty snižující sebevědomí žáků*
- *používá popisný jazyk prostý jakýchkoli vlastních interpretací*
- *používá sankce namísto trestů a ocenění namísto pochval*
- *systematicky pracuje s nadanými žáky (např. olympiády, soutěže)*
- *zapojuje žáky podle možností jednotlivých předmětů výuky do experimentální (praktické) činnosti*
- *navrhuji nahradit "projevuje respekt k žákům a žákyním" formulací: "učitel realizuje vzdělávání založené na vzájemném respektu učitel - žák"*

- *namísto sebedůvěry (které mají dnešní žáci dostatek) navrhuji zvolit formulaci: "podporuje jejich motivaci k učení"*
- *formulace "porozumění pro individuální potřeby žáků" je dostatečně vystihující, další text v bodě 3 považují za nadbytečný*
- *učitel se zajímá o různost žáků, o individualitu žáků, o různosti se žáky hovoří, chová se eticky a diplomaticky tak, aby nikdy nepoškodil čest žáka, jeho důstojnost, jeho osobnost*
- *učitel jasně definuje, jaké chování a jednání ze strany žáků k němu a ke spolužákům je neakceptovatelné*
- *sleduje individuální vzdělávací potřeby a sleduje žákův individuální pokrok*
- *vyžaduje od žáků respekt a dodržování určitých pravidel vzájemného soužití ve třídě (učitel - žák)*
- *vyjadřuje i svůj nesouhlas s chováním žáků*
- *je modelem vysoce morálního chování*
- *chová se ke každému dítěti tak, aby se cítilo přijato*
- *uplatňuje princip spoluúčasti žáků (jak ve výuce, tak zejména při řešení problémů)*
- *nepoužívá mocenské projevy – i v případě nesprávného chování žáků či provokací používá efektivní neagresivní prostředky k jejich zvládnutí*
- *všímá si pozitivních věcí, správným způsobem to dává najevo (používá popisnou pozitivní zpětnou vazbu)*
- *vyhýbá se nálepkování žáků*
- *v řešení rozporů mezi učitelem a žákem nebo mezi žáky navzájem (případně i mezi učiteli) se přednostně opírá o dohodnuté kodexy chování (řády) – o jejich pravidla a sankce, nikoli o osobní pocity nebo skupinová stanoviska, ale dokáže projevit i demonstrovat velkorysost a toleranci*
- *ve své učitelské roli vyváženě a přiměřeně pro situaci a cíle vzdělávání spojuje pozice toho, kdo poučeně řídí učení žáků, i toho, kdo je žákům v práci a chování modelem, a také toho, kdo je žákům v práci partnerem*
- *pečlivě rozlišuje, komu a proč podává informace o žákovi a jeho práci – zda pro rodiče žáka ve snaze upevnit spolupráci, nebo pro vnitřní potřeby učitelského sboru – pro podporu žákova rozvoje napříč předměty, nebo pro reprezentaci školy navenek*
- *snází se o korektní přístup ke všem stejně, i když s ohledem na jejich schopnosti*

Otázky:

Jak se konkrétně projevuje respekt? Není bod 1 rozveden v dalších pasážích?

- vyjadřuje žákům důvěru a pozitivní očekávání (očekává úspěšné zvládnutí učení), podporuje jejich sebedůvěru - jak to chcete měřit? Anketou mezi žáky?

Ukázky konkrétních výroků:

Opět dávám ke zvážení, zda poslední bod (zohledňování SPU) nedat až do vyššího stupně standardu. Učitelů, kteří s těmito dětmi pracují skutečně efektivně, rozhodně není většina (i když většina si myslí, že to dělá). V tomto bodě se obávám formalizmu. P.S. A co by vlastně v tom vyšším standardu bylo, když všechnu municí vystřelíme hned na začátku?

Souhlasím, ale nelze generalizovat. Letos učím 210 žáků - nemůžu se zajímat o problémy všech.

V tom případě je nutné změnit počty žáků ve třídách. Při velkém množství žáků nelze příliš individuálně pracovat. Jinak souhlas.

Snížení počtu žáků ve třídě, to sice může být i nyní, pokud na to škola bude mít peníze, takže dostatek finančních prostředků na žáka, aby přístup k žákovi mohl být viz výše.

- projevuje porozumění pro potřeby žáků, zajímá se o jejich názory, představy, problémy, pocity a dává prostor pro jejich vyjádření - Utopie. Kdo to napsal učil v mateřské škole nebo na 1. stupni. Asi neví, že existuje předmět občanská výchova a jiné výchovy. A také jiné předměty, kde se mají žáci něco naučit a není toho málo(viz RVP). Promiňte, ale na střední škole pokud bude dán prostor všem žákům, aby vyjádřili své pocity tak nebudou umět vůbec nic. A na učilišti to mohu rovnou zabalit, protože když vezmu jejich problémy, tak mohu jen běhat mezi policií a sociálkou a vše ostatní můžu zabalit a možná si chystat teplé místočko v blázinci.

- bere v úvahu individuální možnosti a potřeby žáků a zohledňuje je při výuce, se žáky s rozmanitými specifickými vzdělávacími potřebami pracuje samostatně i ve spolupráci se školským poradenským zařízením - Utopie. Snad myslíte vzdělávací potřeby nebo základní potřeby žáků. Nebo snad, když žák pocítí jakoukoli potřebu má to učitel zohlednit ve výuce? Ano rád to zohledním. Ale v tom případě chci asistenta(speciálního pedagoga) na každých 5 žáků se specifickými poruchami učení a maximálně 20 žáků ve třídě. Nebo úvazek 5h měsíčně, aby na to byl čas.

Když je ve třídě 30 a více učňů je cílem učitele udržet pořádek a zabránit úrazu. Plnění RVP je na druhém místě. A vše ostatní až daleko za tím. Většinou je tam minimálně 5 registrovaných (mají na to papír) žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a pak několik, kteří jsou evidentně zasaženi, ale v PPP nebyli. To nemluvím o hyperaktivních, ze sociálně slabých rodin a o žácích s velmi nízkou inteligencí.Chci upozornit, že to nejsou Romové, takže stát zas tolik nezajímají.Tito žáci potřebují specialistu (speciální pedagog)!!!. Běžný normální učitel nemá ani znalosti, ani čas a ani možnosti s nimi něco udělat.

Je třeba vzít v úvahu, že přístup učitele k žákům je bezprostředně ovlivněn celkovým klimatem školy.

Každý učitel nemůže komunikovat s ped. centry, poradnami apod. Na základních školách toto má dělat výchovný poradce ve spolupráci s vedením školy.

To je naprostá utopie, kam na to chodíte. Jak mám žákovi vyjadřovat důvěru, když zcela jasně vím, že mi lže do očí. A jak se mám zajímat o názory, představy, problémy,.....25 žáků? To bych celou hodinu nedělala nic jiného, než se zajímala.

Pokud má ve třídě 35 žáků (u nás jich máme někdy i 60 - přednáškový sál, protože díky malému počtu žáků v jednotlivých oborech musíme společné předměty slučovat, abychom mohli zaplatit učitele v malých skupinkách oborových předmětů), tak je individuální porozumění dost těžké. Dokud tedy nebudou peníze na takový počet kantorů, kolik škola potřebuje, nelze o tomto bodu ani přemýšlet. Pokud jich mám ve třídě 15, což se občas i povede při větším záškoláctví, je to pohoda a individuální práce s žákem je na světě.

Nesmyslné požadavky. Kdo chce něco naučit, stejně to dělá, i když každý jinak. Dostanu přidáno za to, že žákům vykám? Že upevňuji sebedůvěru tomu, kdo nic nedělá a neumí?

Překvapuje mě, že druhý až čtvrtý bod se týká pouze žáků a nikoli žákyň. Bylo by krásné, kdyby první bod fungoval hlavně opačně. Obecně vzato je zcela zbytečné u dnešních žáků podporovat jejich sebedůvěru. Mnohdy je třeba řešit problém právě opačný. Třetí bod je naprostá iluze, kterou by nedokázala zvládnout ani pověstná vrba. Čtvrtý bod je úkolem pro speciálního pedagoga.

Je to hezké, ale opět. Když se učitelův přístup nelíbí řediteli a ostatním pracovníkům (i nepedagog.), má smůlu a je vyštván. Jak chcete tohoto tedy docílit.

Komunikace a klima ve třídě

Učitel:

- má kvalitní mluvený projev (vyjadřuje se jasně, srozumitelně, adekvátně věku žáků, zvládá hlasové prostředky);

Objevily se názory souhlasící s tím, že učitel by rozhodně neměl trpět vadou řeči, i názory, že vada řeči není na závadu, pokud má učitel co říct. Někteří respondenti vidí riziko v tom, aby nekorektní vyjadřování nebylo zaštiťováno tím, že je „adekvátní věku žáků“. Objevilo se i upozornění, že učitel by měl kvalitní mluvený projev mít i ve styku s rodiči, nejen ve třídě se žáky.

- vhodně využívá prostředky neverbální komunikace (např. dobrý oční kontakt, úsměv, přátelská, vstřícná gestikulace, pohyb po třídě, respekt k zóně osobního prostoru);

Někteří respondenti vyjádřili obavu z deformací vyplývajících ze snahy křečovitě dodržovat standard (např. úsměv v každé situaci).

- podporuje soudržnost třídy založenou na vzájemném respektu, ohleduplnosti, toleranci k různosti, důvěře (podporuje schopnost žáků naslouchat si, domluvit se, řešit problémy a konflikty);

K této oblasti se s výjimkou podpory komunikace respondenti explicitně nevyjadřovali.

- systematicky vytváří podmínky pro spolupráci žáků v procesu učení, rozvíjí kooperativní dovednosti žáků při práci ve dvojicích, malých i větších skupinách;

Objevil se názor, že kooperativní dovednosti žáků nepatří do oblasti komunikace a klima ve třídě, protože se jedná o konkrétní metodický postup.

- společně se žáky tvoří pravidla soužití třídy (jasně a srozumitelně vymezuje hranice a limity sociální komunikace a chování ve třídě (mezi žáky navzájem a ve vztahu k učiteli) a důsledně vyžaduje jejich dodržování.

K této oblasti se respondenti explicitně nevyjadřovali.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *pracuje vhodně s hlasem*
- *podporuje komunikaci ve třídě*
- *přizpůsobuje komunikaci aktuální situaci*
- *podporuje přirozené osvojování jazyka jeho maximálním používáním a vytvářením přirozených komunikativních situací*
- *dává žákům možnost vyjádření vlastních názorů a obhájení vlastních postupů*
- *oceňuje žáky a jejich úspěchy, nezaměřuje se na chyby žáků a kritiku*
- *vyjadřuje se k práci žáka (jejímu průběhu a výsledkům), nikoliv k osobnosti žáka.*
- *zvládá nečekané situace*
- *je vstřícný*
- *zůstává na výši při řešení konfliktů*
- *umí ukáznit třídu*
- *projevuje respekt ke všem žákům*
- *podněcuje ke kladení otázek*
- *pomáhá žákovi na cestě k sebepoznání - navozuje činnosti, v nichž žák může dospět k rozpoznání svých specifických předpokladů, silných i slabých stránek*

- učí žáky učit se
- učitel aktivně spolupracuje s třídní či školní samosprávou či parlamentem
- učitel pořádá s třídou pravidelná diskusní setkání a zážitkové akce
- diskusní akce předem se žáky plánuje, vyhodnocuje a reflektuje, využívá zkušenosti z těchto akcí v procesu učení a vyučování
- na akce zve zástupce odborné veřejnosti, regionální zástupce, rodičovskou veřejnost
- vede žáky k tomu, aby se aktivně podíleli na zaměření diskusí a zážitkových akcí
- učitel má mít přirozenou autoritu
- podporuje příznivé klima ve třídě
- dokáže využít sílu kolektivu při spolupráci
- netolerance patologických jevů ve třídě
- ve druhém bodu buď vynechat "úsměv, přátelská, vstřícná gestikulace" (položky nepřiměřené zbytku závorky), nebo přidat "zamračení, pokerface a volbu oděvních doplňků přiměřených probíranému učivu"
- poslední kritérium je velmi důležité, ale předešlým se trochu vymyká...je formulováno spíše pro práci třídního učitele...na úroveň běžného učení by možná mělo být mířeno na jasně zadaná pravidla pro práci jednotlivce, skupin, důraz na jejich společné formulování a dodržování...možná také ctí pravidla na úrovni školy...předcházet tomu, aby každý učitel v každém předmětu měl svá vlastní a zcela odlišná pravidla pro učení a práci
- zařadit bod, směřující k vyrovnání se s šikanou, s ochranou bezpečnosti žáků i učitelů
- podporuje soudržnost třídy .... také i díky tomu, že zastává rovný - objektivní přístup, je důsledný, ...
- nevím, co se zde myslí dobrým očním kontaktem, asi by bylo lepší nahradit tím, že učitel žáky sleduje, věnuje jim pozornost, navazuje s nimi oční kontakt
- dále mi tady chybí dovednost vedení diskuse s žáky (povzbuzování k vyjádření rozdílných názorů, prozkoumávání názorů, vyjasňování a ověřování názorů, rozvíjení obsahu diskuse doptáváním se, hledáním významů, dojednávání a formulování dohod, shrnování, parafrázování apod.)
- další důležitý prvek v komunikaci, na který často učitelé zapomínají, je pojmenování se souhlasem toho, co vidím, že žák/žáci dělá/dělají dobře, např. „jsem rád, že již tiše všichni pracujete a nerušíte se navzájem“ apod., ale i jakékoliv další pojmenování toho, co vidím, že dělá druhý, toho, co dělám já, co cítím, myslím nebo toho, co asi cítí, myslí druhý je pro úspěšnou vzájemnou komunikaci nezbytná dovednost
- navrhuji vypustit celý obsah závorky bodu 2. o neverbální komunikaci - (tzn. dobrý oční kontakt atd...)
- zařazení skupinové práce navrhuji ponechat v kompetenci učitele
- učitel aktivně spolupracuje s třídní či školní samosprávou či parlamentem
- učitel pořádá s třídou pravidelná diskusní setkání a zážitkové akce
- diskusní akce předem se žáky plánuje, vyhodnocuje a reflektuje, využívá zkušenosti z těchto akcí v procesu učení a vyučování
- na akce zve zástupce odborné veřejnosti, regionální zástupce, rodičovskou veřejnost, vede k žáky k tomu, aby se aktivně podíleli na zaměření diskusí a zážitkových akcí
- potírá projevy šikany, přičemž učitel sám musí být aktivní při sebemenším náznaku podobného chování
- sleduje klima třídy vůči dětem se znevýhodněním, zejména pak pokud jsou ve třídě děti etnických menšin, měl by přistupovat k jejich pozici v třídním kolektivu zvláště citlivě, měl by striktně přistupovat k jakémukoliv projevu intolerance ze strany

majoritních dětí, sám by pochopitelně prvotně pak měl umět pracovat se svými předsudky

- *chová se autenticky, předává žákům zodpovědnost za rozhodování*
- *S největšími námitkami a zesměšněním jsem se setkala v bodě dva, podle mě by stačilo - vhodně využívá neverbální komunikace. Tohle dost často bývá součástí hodnocení posluchačů, za různých situací je třeba vhodný pohyb po třídě, vstřícná komunikace se obtížně dá přikázat, úsměv taktéž - příkladem jsou dovětky k mailům*
- *zná a používá efektivní komunikační dovednosti (popisný jazyk, sdělování informací, sdělování vlastních pocitů, empatickou reakci...)*
- *svůj nesouhlas dává najevo jednoznačně s použitím efektivních komunikačních dovedností spolu s jasným vyjádřením očekávaného chování*
- *vyhýbá se neefektivním komunikačním stylům (křiku, vyčítání, obviňování, moralizování, srovnávání – zejména veřejnému srovnávání, příkazům, zákazům...)*
- *vyhýbá se manipulativním způsobům, je modelem přímé komunikace*
- *je si vědom rizik vytvoření závislosti dětí na své osobě a vede děti k sebekázni a spolupráci založené na respektování morálních hodnot a pravidel*
- *vytváří příležitosti pro vytváření dobrých vztahů mezi dětmi (společné zážitky a jejich reflexe, diskuse, používání komunitního kruhu...)*
- *zajišťuje a podporuje vstupování dětí do sociálně, kulturně i osobnostně různorodých vztahů (např. pravidelným obměňováním složení pracovních týmů), čímž výrazně přispívá realizaci sociálního učení*
- *při porušování pravidel důsledně aplikuje přirozené a logické důsledky, vyžaduje nápravu, nepoužívá tresty (ve smyslu odplaty za nesprávné chování)*
- *ad „ zvládá hlasové prostředky“ doplnit „zvládá výslovnost a hlasové prostředky“*
- *vytváří časté a důsledné příležitosti pro žáky k tomu, aby před ostatními a pro ně kultivovaně promluvili, prezentovali, řídili i refletovali společnou práci*
- *v tvorbě a udržování klimatu třídy, zejména pravidel chování, uplatňuje celoškolské strategie, ale zároveň žákům demonstruje uvážlivou a citlivou nezávislost úsudku a rozhodování*
- *důsledně aplikuje dohodnutá pravidla a řády v případech, když je žáci nebo on sám porušili*
- *v řešení neočekávatelných situací a problémů účinně zapojuje další osoby z řad vedení školy, rodičů, žáků*
- *při komunikaci pragmaticky využívá ICT technologie*
- *U komunikace učitele lze jasně formulovat znaky efektivní komunikace (verbální složka), které jsou velmi dobře naformulovány v práci Kopřiva, P. a kol: Respektovat a být respektován.*
- *Učitel musí mít prostředky, jak zajistit vyloučení rušivého elementu z hodiny, ať už jeho umístěním do pracovny, kde bude pod dohledem někoho jiného, nebo posláním na chodbu, cokoliv. Žáci, kteří mají o výuku zájem, nesmí být rozptylováni těmi, kteří se jí snaží, ať už z jakéhokoli důvodu, překazit.*
- *Doplnit: „K tomu má oporu ve školském zákoně.“ (novela upravující jeho pravomoci a ochranu před agresivními žáky či rodiči.*
- *čtvrtý bod (...rozvoj kooperativních dovedností...) rozhodně nepatří do kategorie "komunikace a klima ve třídě" - ani nikam jinam, protože se jedná o metodický návod (metodické návody rozhodně nepatří do Standardu)*

Otázky:

Co to znamená - zvládá hlasové prostředky? To jako že na děti nesmím křiknout, když si 6. hodinu v pátek dělají co chtějí?

Komunikace a klima ve třídě: vesměs se zdůrazňuje nutnost přispívání učitele k atmosféře kooperace, soužití a soudržnosti třídy – jak to skloubit s podporou ctížádosti, sebevědomí, samostatnosti, soutěživosti ve třídě, mezi třídami, mezi školami?

Vychází se vstříc žákům, aby se naučili, aby se cítili ve škole dobře: ale chybí jakýkoliv odkaz na „náročnost učitele“. Budou smět ještě děti „propadat“? Nebo to bude vždy pouze znamení toho, že učitel nenaplňuje standard?

Nepočítá se s konfliktní podstatou školního prostředí (skutečný obraz vztahů a komunikace)! Jako ideální stav jsou formulace v pořádku. Pro případné zlepšení textu by bylo nutno dlouho přemýšlet. Neměl by standard vycházet z předpokladu, že současná škola je kompromisně na průsečíku vzdělávací instituce a wrestlingu?

Ukázky konkrétních výroků:

Znám několik špičkových učitelů s vadou řeči. A spoustu bez vady, ale nenaučili by ani psa štěkat.

Nerad bych standard zaměňoval s ideálem. Úsměv a přátelství jsou super, pokud to situace umožňuje. Hrozím se představy usmívající se učitelky (aby dodržela standard), které kolem hlavy létají papírové koule a kolem uší sprostá slova. Ale snad to "např." chápu správně.

Ostatní body jsou super, 100% pravda. Poslední bod je nutný pro přežití.

Nepřiměřeně detailistické, svádí k odškrtávání položek bez zřetele k funkčnímu celku (usmívá se – čárka, málo gestikuluje – minus). Výuka není soutěžní výstavou psů.

Komunikace a klima je vždy záležitost dvou stran - učitele(učitelky) a žáků. Zaměřte se i na rodiče. Nejde to, na ně nemůžete. Navrhuji Standard kvality "profese" rodiče. To by bylo keců a volání po právech lidí a občanů. A přitom, jak doufám, víte, že učitel ovlivní chování žáka jen z 20 až 40%.

ad1) "mluvený projev adekvátně věku žáků" - vidím riziko v tom, aby mluva s "vole, vole" nebyla vnímána jako adekvátní věku žáků a aby adekvátní věku žáků neznamenal omezování terminologie (např. u zlomků nebude čitatel a jmenovatel, ale nahoře a dole).

Učitel by měl být dále široce vzdělán a informován v oblasti interkulturní (sociálně a kulturně nehomogenní) třídy.

Některé předměty ke skupinové práci pochopitelně vybízejí. Záleží to ne na kantorovi, ale na probírané oblasti. Proto bych si to nedovolil dát do standardu.

Pravidla soužití jsou přece dány hlavně školními dokumenty - např. školní řád...

Strategie výuky (vyučování a učení)

Vzhledem k celé oblasti Strategie výuky se objevují výhrady, které vycházejí z představy, že tato část standardu se bude věnovat popisu konkrétních strategií výuky. Z popisu není všem respondentům zřejmé, že jsou zde popisovány žádoucí atributy používaných strategií, nikoliv popisy strategií vyučování a učení.

Učitel:

- individualizuje výuku s ohledem na možnosti žáků (např. diferencuje učivo a nároky na žáky, respektuje individuální tempo učení u žáků a dává jim přiměřený čas ke splnění úkolů, modifikuje metody práce, kritéria a způsoby hodnocení žáků), snaží se o dosažení osobního maxima u každého žáka vzhledem k jeho předpokladům;

Dosažení osobního maxima je komplikováno tím, že učitelům ani žákům není zřejmé, jak lze osobní maximum žáka popsat. Byla zmíněna i nutnost respektování výsledků neformálního vzdělávání.

- snaží se rozvíjet vnitřní motivaci k učení - vzbuzovat zvědavost, zájem žáků o učení a poznávání nových věcí, „ukazováním“ smyslu učení a konkrétních učebních činností;

K této oblasti byl pouze jeden explicitní komentář, který navrhuje formulaci zkrátit, případně doplnit o důraz na souvislosti s reálným světem.

- využívá širokého spektra výukových metod s důrazem na aktivní učení žáků;

V komentářích se kritéria pro volbu metod často zaměřovala na vztah k výukovým cílům (používat takové strategie, které vedou k naplňování cílů), méně se vztahovala k tomu, jaké vlastnosti by měly výukové metody mít (např. vést k podpoře aktivního učení). Respondenti zároveň upozorňovali na nedostupnost některých metod (zvláště těch, které jsou vázány na výpočetní techniku).

- zvládá efektivní řízení a organizaci výuky, např. adekvátně řeší neočekávané situace a problémy, modifikuje své plány a improvizuje, reflektuje rozhodovací procesy, uvědomuje si jejich důsledky, případně mění strategie.

Zvládání neočekávaných situací a problémů by mělo být dle respondentů záležitostí tréninku již v přípravném vzdělávání.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- volí vhodné strategie k naplnění cílů RVP
- první bod by pak mohl znít pouze: "Snaží se o dosažení osobního maxima u každého žáka". To bych chápal jako "ví, čeho má dosáhnout a snaží se o to". Pro 1. stupeň mi to připadá dostačující.
- první bod navrhuji rozdělit - díky délce se vytrácí důležité "snaží se o dosažení osobního maxima u každého žáka vzhledem k jeho předpokladům", navíc navrhuji vynechat závorku - opět obsahuje rozmělnující potřebu individualizace a neuvádí všechny její podoby (ani nemůže) vypustila bych u 2 odrážky - vzbuzovat zvědavost je uvedeno následně
- druhý bod je nesmyslně rozvinut, čímž ztrácí význam - navrhuji jej zkrátit "rozvíjí vnitřní motivaci žáků k učení" nebo "motivuje žáky k učení", popř. doplnit dalším bodem - "v učivu a učebních činnostech klade důraz na souvislosti s reálným světem"
- navrhuji doplnit "respektuje neformální výuku žáků a její výsledky"
- navrhuji doplnit "systematicky postupuje ve výuce podle stanoveného plánu"

- *dává žákům prostor k objevování zákonitostí, algoritmů, nepředkládá jim hotové poznatky*
- *respektuje styly učení žáků*
- *využívá strategií učení jednotlivých žáků, jim přizpůsobuje metody práce ve třídě*
- *v posledním bodě bychom vypustili slovo „improvizuje“ ve slovním spojení „modifikuje své plány a improvizuje“*
- *používá efektivně moderní vyučovací metody - tak, aby vedly k cíli učení*
- *předává žákům kompetence - vede žáky k stále větší samostatnosti a autonomii*
- *má vypracovaný systém kontroly dosahování cílů*
- *střídá adekvátně vyučovací situace i vyučovací metody a organizační formy využívá ve výuce aktuální problémy ze světa dítěte*
- *vyučovací situace jsou problémovými úkoly - výzvami, které si vyžadují řešení, odpověď, reakci*
- *učení učitel chápe jako získávání zkušeností a restrukturalizaci původní zkušenostní mapy dítěte*
- *při vyučování využívá emocionalitu dítěte a sociální faktory skupiny*
- *při učení rozvíjí adekvátně kognitivní schopnosti žáka, dle jeho individuálních možností, nepřetěžuje paměť, ale cvičí ji*
- *učitel hledá v učivu mezipředmětové vztahy, pracuje s nimi*
- *má individuální přístup s ohledem na postižení žáka a jeho možnosti, často mění a přizpůsobuje tempo a činnosti*
- *vlastním příkladem vede žáky k charakternímu vystupování a jednání (pravidla, spolehlivost, odpovědnost ...) / vlastním příkladem vést žáky ke kooperativitě / podporovat u žáků pozitivní sebepojetí, uvědomělou sebeaktualizaci a techniky účinného zvládnání osobního temperamentu)*
- *Formulace „ukazováním smyslu učení a konkrétních učebních činností“ je poněkud stylisticky nejasná. Navrhujeme přeformulovat: - snaží se rozvíjet vnitřní motivaci k učení – vzbuzovat zvědavost, zájem žáků o učení a poznávání nových věcí a to zejména nabídkou smysluplných a konkrétních učebních činností.*
- *Místo: "snaží se rozvíjet vnitřní motivaci k učení", bych použil: "zná potřeby žáků (např. Hrabalův koncept) a uvede jak jich využívá při stimulaci žáků k činnostem."*
- *učitel spolupracuje s žáky, kteří spolupracovat chtějí, jsou motivováni povzbuzuje je, pomáhá těm, kteří pomoc potřebují a oceňují*
- *využívá širokého spektra metod v kontextu zvolených cílů*
- *v posledním výčtu bych vynechal slovo improvizuje“*
- *střídá adekvátně vyučovací situace i vyučovací metody a organizační formy*
- *využívá ve výuce aktuální problémy ze světa dítěte*
- *vyučovací situace jsou problémovými úkoly - výzvami, které si vyžadují řešení, odpověď, reakci*
- *učení učitel chápe jako získávání zkušeností a restrukturalizaci původní zkušenostní mapy dítěte*
- *při vyučování využívá emocionalitu dítěte a sociální faktory skupiny*
- *při učení rozvíjí adekvátně kognitivní schopnosti žáka, dle jeho individuálních možností, nepřetěžuje paměť, ale cvičí ji*
- *učitel hledá v učivu mezipředmětové vztahy, pracuje s nimi*
- *aktivně a efektivně využívá nové přístupy (PC, soutěže a pod.)*
- *rozumí podstatě vnitřní a vnější motivace k učení, nepoužívá nástroje vnější motivace, vyhýbá se manipulaci*

- přibírá děti ke spoluúčasti, dává jim často na výběr
- při vlastní výuce učitel ustupuje do pozadí, vystupuje spíše v roli průvodce dětí učením než v roli řešitele a herce, velkou pozornost věnuje přípravě a následné reflexi průběhu vyučování
- vytváří příležitosti, aby se děti samy mohly stát „učiteli“ svých spolužáků
- domníváme se, že spíše než o osobním maximu by se mělo mluvit o osobním optimu
- Navrhujeme bod „využívá širokého spektra výukových metod s důrazem na aktivní učení žáků“ upravit na: „volí takové výukové strategie, postupy a metody, které dobře korespondují s procesy žákovy učení – využívá psychologicko-pedagogických poznatků o učení; využívá širokého spektra výukových metod s důrazem na aktivní učení žáků“
- zná možnosti využití ICT v procesu učení a dovede je efektivně aplikovat s ohledem na potřeby žáků a obsah kurikula (interaktivní výukové materiály, e-learning, elektronická portfolia, sociální sítě ...)
- - integruje části problematiky ICT jako průřezová témata do programu výuky dle své odbornosti

Otázky:

ad3) "využívá širokého spektra výukových metod s důrazem na aktivní učení žáků" - proč důraz zrovna na aktivní učení žáků

Strategie výuky a hodnocení žáků: jak se „spravedlivě“ skloubí požadavky (oprávněné) na individualizaci výuky s ohledem na možnosti žáků a kritéria hodnocení žáků, která by pak v celkovém hodnocení měla být stejná (např. individuální diferenciaci u maturit snad nepřipadá obecně v úvahu). Do jaké míry se např. počítá do budoucna s učením se děti doma?

Ukázky konkrétních výroků:

Učitelé se již na školách musí učit - a trénovat - situace, které jsou obtížné. "Třídní povstání", rušič ve třídě, který učitele napadá slovně, možná i fyzicky, opisovači, odmlouvači...

Pozn. Osobní maximum žáků se velmi špatně hledá a někdy je žáky tento pojem zneužíván. Má mít z matematiky jedničku ten, kdo neumí použít Pythagorovu větu v 1. ročníku gymnázia, protože je na jazyky a humanitně zaměřen?

Tedy jedno lepší než druhé. Jak mám, prosím vás, diferencovat učivo a nároky na žáky? To jako, že budu každému dělat výklad zvlášť? A nebo, že za jednu písemku dám někomu se shodným počtem bodů 1 a jinému 2? Ukažte mi jeden jediný příklad v životě dospělého, kde to tak chodí. To máme děti vychovávat ve vakuu? Já myslěla, že je máme připravovat na reálný život.

Z této části bych použila snad jedině - využívá širokého spektra výukových metod s důrazem na aktivní učení žáků

Nelze využívat širokého spektra metod, pokud je ve škole omezený přístup k počítačům,... Ale samozřejmě, URČITÉ další metody využívat lze. Nicméně - primárně bych skutečně řešila peníze na VYBAVENOST škol!!! (alespoň TĚCH STŘEDNÍCH!)

Opět jsme u té individualizace - znovu se ptám: bude tohoto skutečně schopný vlastně KAŽDÝ učitel po 2-3 letech praxe? Na každém stupni školy? Pokud máme individualizaci nazývat skutečně individualizaci, nikoli parodií na ni, navrhuji tento bod až do vyššího standardu. Jinak budeme muset při hodnocení být moc, moc "hodní".

Je třeba vzít v úvahu, že v některých oblastech je obtížné motivovat – např. motivace k ovládnutí českého pravopisu v době celkového úpadku jazykové kultury a kultury komunikace vůbec. Motivace by rozhodně měla být více spjata s individualitou vzdělávaného, a to prostřednictvím komplexního pozorování jeho chování jakožto sociální bytosti (zájmy, talent, sociální okolí...). A to je opět realizovatelné pouze při nepřiliš vysokém počtu žáků ve třídách.

Mnohdy není třeba využívat široké spektrum výukových metod. Bylo by dobré metody konfrontovat s dosaženými VC.

Toto vidím jako stěžejní bod, zdá se mi to neuspořádané, nedostatečné, sama nevím, co ještě slovesa: individualizuje, snaží se rozvíjet, využívá, zvládá, uvědomuje si, mění - to pro mě znamená dobře zvládnuté základní dovednosti, domnívám se, že to je málo X zavádí, posuzuje, zvažuje, experimentuje, tvoří např. pracovní listy nebo učebnice, materiály

Strategii výuky v těchto bodech mohu (plánovat a naplňovat?) pouze při sníženém počtu žáků a ne když tam jsou žáci SPU, snížené rozumové schopnosti, průměrní žáci, nadaní.

Osobní maximum je konceptem problematickým, jdoucím po linii neustálého pokroku, zlepšování a růstu, který je v současnosti z mnoha stran označován jako zhoubný pro společenství i krajinu.

Aby body mohly být kvalitně naplňovány je třeba dobrých učebních pomůcek-zejména učebnic, které jsou vesměs podprůměrné a zastaralé.

Osobně si individualizaci a diferenciaci učiva a nároků na žáky v gymnaziálním vzdělávání dovedu představit dosti obtížně vzhledem k závaznosti gymnaziálních výstupů a učiva pro všechny absolventy a vzhledem k organizaci školního roku. Zde konkrétně zřejmě Standard akcentuje spíše potřeby základního, ale nikoliv cíle středoškolského gymnaziálního vzdělávání.

Hodnocení žáků

Učitel:

- hodnotí procesy učení - poskytuje průběžně zpětnou vazbu k učebním činnostem a chování žáků, hodnotí také postup, míru úsilí, zájem, úroveň spolupráce apod.;
- hodnotí výsledky učení, tj. míru dosahování kompetencí (znalosti, dovednosti, postoje i hodnoty) vzhledem k individuálním možnostem žáků;
- zprostředkovává žákům kritéria hodnocení (žáci vědí, co se hodnotí a jakou mají jednotlivá kritéria váhu v celkovém hodnocení), eventuelně jim umožňuje podílet se na jejich vytváření;
- využívá různých motivujících metod hodnocení (kvantitativní hodnocení, slovní hodnocení, hodnocení pomocí portfolia), podporuje u žáků sebehodnocení a vzájemné hodnocení.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *vhodným způsobem hodnotí žáky*
- *více než dosud by mělo být zapojeno sebehodnocení, kdy žáci hodnotí svůj výkon sami na základě předem stanovených kritérií*
- *podporuje u žáků sebehodnocení a vzájemné hodnocení*
- *učitel dává žákům možnost k sebehodnocení, hodnocení mezi sebou různými formami*
- *"Zpracovává a archivuje PÍSEMNÉ podklady pro hodnocení". To považuji za naprosto nezbytné a nikde to nevidím. Přitom ne všichni to dělají...*
- *důsledně a spravedlivě hodnotí jak chování tak výkony žáků*
- *vyvaruje se skupinovému hodnocení (házení všech do jednoho pytle)*
- *nepovyšuje se nad žáky a je schopen přijímat kritické názory, reaguje na ně*
- *k 3. bodu - ta kritéria musí napřed mít a mít v nich jasno. Já vím, že to z výše uvedené formulace vyplývá, ale já bych to ještě zdůraznil (třeba "Hodnotí podle jasných kritérií. Tato žákům zprostředkovává...").*
- *pokud má hodnocení žáky skutečně motivovat, použili bychom raději místo „kvantitativní hodnocení“ např. kritériální hodnocení*
- *vede žáky k sebehodnocení: žák je povinen zhodnotit, zdali cíl naplnil či nikoliv, případně proč nenaplnil, co musí změnit, aby příště k naplnění cíle došlo.*
- *hodnocení postojů a hodnot je velmi obtížné, proto bychom tato dvě slova raději vypustili*
- *netrestá žáky a neodměňuje je pomocí hodnotících nástrojů*
- *nepoužívá klasifikaci, ať už číselnou, bodovou, procentuální či slovní*
- *učí žáky hodnotit vlastní práci - své hodnocení upozaduje*
- *hodnotí dostatečně často, průběžně a důsledně*
- *omezuje stresující faktory zkoušení*
- *„netrestá“ klasifikací*
- *pomáhá žákovi analyzovat příčiny případného neúspěchu (nedosažení očekávaného výsledku) a vyvozovat závěry*
- *vede žáky k zaujetí aktivního přístupu při zvládání problémů a překonávání překážek*
- *poslední bod doplnit "pokud je to na místě..."*
- *sleduje, jaký vliv má hodnocení na utváření sebeobrazu žáka*
- *učitel chápe hodnotící zprávu jako zpětnou vazbu pro jeho následné formulování cíl*
- *učitel zasazuje výsledek konkrétní vyučovací situace do širšího procesu učení a chování žáka. Tím žákovi ukazuje, že učení souvisí s jeho motivací, volnými vlastnostmi, pílí, důsledností, vytrvalostí, otevřeností vůči novému, zvědavostí, ale i schopností spolupracovat, koncentrovat se*

- učitel využívá hodnocení žáků ve skupině, která pracovala na společném úkolu - projektu učitel si zajišťuje pravidelná setkání s rodiči, kde je informuje o výsledcích žáků v učení
- při hodnocení zohlednit možnosti žáka, vyzvednou jeho kladné výsledky, motivovat k dalším cílům
- ani jednou se v této sekci neobjevuje "spravedlivě", což je jedním ze základů hodnocení a do Standardu patří
- třetí a čtvrtý bod obsahují opět návrhy konkrétních metod hodnocení, což do Standardu nepatří - navrhuji je spojit v tomto znění: zprostředkovává žákům kritéria hodnocení (žáci vědí, co se hodnotí a jakou mají jednotlivá kritéria váhu v celkovém hodnocení)
- Navrhujeme nějak propojit se zviditelněnými cíli učení z realizace výuky...hodnotíme dosahování stanovených cílů, o nichž víme, že jich chceme společně se žáky dosáhnout...částečně je toto zmíněno v reflexi výuky, ale spíše jen z pohledu sebereflexe učitele...jinak nemáme připomínky.
- Vede žáky k odpovědnosti za kvalitu naučení se.
- K doplnění: vést žáky k uvědomělé odpovědnosti za rozhodnutí a výsledky své práce / vést žáky na základě vlastního příkladu k uvědomělému respektování názorů druhých / na základě vlastního příkladu formovat žáky k asertivnímu vystupování při hodnocení vlastní práce (obhajoba, přiznání chyb, kompromis)
- Nehodnotí žáka, ale jeho činnosti a při hodnocení činností používá výhradně popisný jazyk, prostý jakýchkoli vlastních interpretací.
- hodnotí žáka komplexně
- hodnotí výsledky učení nejen vzhledem k individuálním možnostem žáků, ale také i vzhledem ke "laťce" stanovené v RVP (očekávané výstupy) a požadavkům v Katalogu k matur. Zkoušce
- před slovo hodnocení bych zařadil slovo objektivně (objektivně hodnotí)
- namísto "postup, míru úsilí, zájem..." navrhuji formulaci "poskytuje zpětnou vazbu motivující žáka ke zlepšování výsledků ve vzdělávání"
- k motivujícím metodám hodnocení patří sebehodnocení a vzájemné hodnocení, takže není zapotřebí uvádět je samostatně a doporučuji ponechat je v kompetenci učitele
- sleduje, jaký vliv má hodnocení na utváření sebeobrazu žáka
- vede žáky k sebehodnocení: žák je povinen zhodnotit, zdali cíl naplnil či nikoliv, případně proč nenaplnil, co musí změnit, aby příště k naplnění cíle došlo.
- učitel chápe hodnotící zprávu jako zpětnou vazbu pro jeho následné formulování cílů
- učitel zasazuje výsledek konkrétní vyučovací situace do širšího procesu učení a chování žáka. Tím žákovi ukazuje, že učení souvisí s jeho motivací, volnými vlastnostmi, pílí, důsledností, vytrvalostí, otevřeností vůči novému, zvědavostí, ale i schopností spolupracovat, koncentrovat se
- učitel využívá hodnocení žáků ve skupině, která pracovala na společném úkolu - projektu
- učitel si zajišťuje pravidelná setkání s rodiči, kde je informuje o výsledcích žáků v učení
- hodnocení zásadně nepoužívá jako vnější motivaci (odměnu a trest), ale jediné jako zpětnou vazbu umožňující další efektivní učení
- záměrně a soustavně vede děti k sebehodnocení – jednak k individuálnímu sebehodnocení učení pokroků, jednak k reflexi práce ve dvojicích a malých skupinách
- pro poskytování zpětné vazby se zaměřuje na průběh činnosti či na výsledek, nikdy nehodnotí osobu, její vlastnosti, nepoužívá nálepkování (ani pozitivní)
- v pravidelných intervalech poskytuje konzultace s rodiči, při nichž je přítomno dítě, které jako první referuje o výsledcích svého učení
- je si vědom, že nemusí být jediným ani hlavním zdrojem zpětné vazby (záleží to mj. na věku dětí)

- učitel bedlivě odlišuje případy a situace, kdy hodnotí, aby podpořil žáka v dalším postupu učení (formativně), od chvíle, kdy hodnotí pro své vlastní diagnostikování stavu žáka, a od okamžiků, kdy sumativně shrnuje výsledek učení za určité delší období
- učitel dbá v hodnocení i o to, kdo je adresátem jeho hodnotící zprávy: zda žák, nebo rodič, nebo inspekce či další vzdělavatelé (např. vyšší škola)
- učitel pečuje o to, aby rodiče nastupujících žáků byli informováni o smyslu a způsobech hodnocení, aby mohli s porozuměním spolupracovat s učitelem a žákem
- učitel se vyzná v rozmanitých nástrojích hodnocení, zná jejich přednosti a nevýhody a posuzuje je vzhledem k cílům, které v hodnocení sleduje (například zná úskalí písemného testování, je si vědom toho, které cenné součásti žakovy kompetence písemný test s výběrem jediné odpovědi nedokáže zjistit, dokáže odhadnout náročnost opravování testů s otevřenou odpovědí, informovaně posuzuje vhodnost i kvalitu testovacích nástrojů nabízených škole státem i nezávislými institucemi, odlišuje ve vlastní výuce testy od kvízů, atp.)

Otázky:

Jak pracovat s portfoliem?

k 2. bodu - vypadává tedy zcela hodnocení vzhledem k normě? Já bych cítil formulaci "vzhledem k normě a individuálním možnostem žáků". Absenci normy bych vnímal jako velké riziko.

To je snad normální, že si řeknu, co se mi povedlo a co ne, ale jak si můžu vést osobní složky žáků? Kde to budu uschovávat, když nemám svůj vlastní kabinet? A k čemu bych to vlastně měla schovávat, vždyť to stejně nesmím nikomu ukazovat - co takhle zákon na ochranu osobních údajů?

Není jasné, co se rozumí pod termínem „motivující metody hodnocení“? Nebylo by vhodnější použít: "učitel užívá formativní hodnocení"?

Ukázky konkrétních výroků:

Hodnotit hodnoty a postoje je velmi těžké. Nutné sebehodnocení žáků.

Souhlas. Jen opět čas. Pokud hodnotím žáky pomocí kreditů, zabere mi hodně času jejich přepočítávání na procenta a stanovení známky. Pokud mám každému sdělit ústně hodnocení, zaberu s tím celou hodinu.

Kritéria by měla být přizpůsobena i učitelkám MŠ

Tady bych vcelku souhlasil, jen by mě zajímalo, jak se to dá zvládnout, když mám cca 6 hodin za pololetí včetně té úvodní a žáci nikdy před tím o ekonomice neslyšeli a za příčiny ekonomického růstu považují makroorganismy, o nichž slyšeli patrně v Základech přírodních věd.

umí 1, neumí pomohu a pokud se nechytá pomohu ještě jednou. A pokud zlobí za 5.

V takovém případě by rovnou stačilo napsat, že se mohou dávat pouze 1, chválit apod.

1.3. Reflexe výuky

Učitel:

- pravidelně analyzuje svou činnost vzhledem k záměrům a cílům výuky a hodnotí její efekty, využívá zpětné vazby od žáků (osobní složky žáků / žákovská portfolia), učitelů a rodičů ke zkvalitňování své práce;

Pro mnohé respondenty je problematické využití žákovských portfolií – neznají metody práce s portfolií a často také nemají vytvořeny technické podmínky pro jejich vytváření a uchovávání.

- shromažďuje zdroje, které mu pomohou reflektovat vlastní práci;

Někteří respondenti nemají konkrétnější představu, co je možné mezi zdroje pro reflexi zařadit. Jiní navrhovali některé konkrétní typy zdrojů pro reflexi (např. konzultace se zkušenými kolegy i na základě hospitací, využití výsledků vzdělávání žáků i ze žákovských portfolií). Často vyjadřovali obavy z toho, že povinné shromažďování zdrojů může vést k „šikanování učitele“ ze strany vedení.

- reflektuje svou práci soustavně, i písemně (dělá si poznámky)

K této oblasti se vztahovaly četné komentáře, které zpochybňovaly nutnost psaní poznámek, které budou představovat další administrativní zátěž učitelů. Za důležitější je považována reakce na reflexi – změny výuky.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *provádí sebereflexi a autoevaluaci své práce*
- *využívá reflexe své výuky zkušeným učitelem (kolegou, předsedou předmětové komise apod. v rámci ukázkové vyučovací hodiny)*
- *využívá a implementuje do výuky poznatky z dalšího vzdělávání učitelů*
- *o svých metodách a postupech přemýšlí, konzultuje je s kolegy*
- *je ochoten nechat si v hodinách hospitovat kolegy a následně s nimi o svých hodinách diskutuje*
- *na základě reflexe vlastní výuky plánuje změny ve své výuce a dokládá, že vedly ke zlepšení výuky*
- *uvést konkrétně mechanismy reflexe*
- *vyvozuje závěry pro vlastní osobnostní a profesní rozvoj*
- *účastní se pravidelných společných diskusí o ukázkových hodinách (rotace hodin v učitelském kolektivu, a to napříč vzdělávacími oblastmi)*
- *učitel reflektuje dosažení cíle výuky, postup žáků, jak cíle dosahují*
- *učitel reflektuje sociální chování v průběhu učení u jednotlivých žáků*
- *učitel sleduje a hodnotí volní vlastnosti žáka*
- *učitel vede o každém žákovi vlastní osobní složku, která reflektuje žákovo učení, chování, jednání, motivaci*
- *ve třetím bodě navrhuji vypustit závorku - učitelé rozumí tomu, že písemně se dělají mj. poznámky*
- *odrážku 3 bych vypustila písemnou formu – formalismus*
- *Průběžně definuje svá "úzká místa" vzhledem k realizaci výuky a činí konkrétní kroky k jejich rozšiřování.*
- *na konec druhého výčtu bych doplnil "a pravidelně tyto zdroje vyhodnocuje"*
- *nebrání se hospitaci kolegů*
- *využívá získaných poznatků a zkušeností z dalšího vzdělávání učitelů*

- namísto "pravidelně" navrhuji volnější a více motivační formulaci "dle potřeb"
- namísto "písemně" navrhuji použít formulaci "vhodnou formou"
- učitel reflektuje dosažení cíle výuky, postup žáků, jak cíle dosahují
- učitel reflektuje sociální chování v průběhu učení u jednotlivých žáků
- učitel sleduje a hodnotí volní vlastnosti žáka
- učitel vede o každém žákovi vlastní osobní složku, která reflektuje žákovo učení, chování, jednání, motivaci
- reflexe se musí týkat také vývoje vztahů mezi dětmi ve třídě s následnou aktivitou, pokud zaznamenává jejich zhoršení
- využívá spolupráce s kolegy – např. pravidelná „diskusní odpoledne“ k určitým problémům, vzájemné návštěvy učitelů ve výuce
- pokud je ve třídě přítomen pedagogický nebo osobní asistent, využívá i cenné zpětné vazby od něj
- využívá možnosti přizvat rodiče k účasti na výuce s následnou možností zpětné vazby
- Navrhujeme upravit bod „reflektuje svou práci soustavně, i písemně (dělá si poznámky)“ na „reflektuje svou práci soustavně, i písemně (dělá si poznámky), a to sám i ve spolupráci s kolegy (s touž aprobační i s odlišnou, s mentorem, s ředitelem)“
- využívá ICT pro analýzy a hodnocení výsledků vzdělávání i jako zpětnou vazbu pro žáky

Otázky:

Jak pracovat s portfoliem? Já například písemky studentům rozdávám zpět (kromě čtvrtletek), protože je na nich řada mých poznámek k jejich řešením a jsou tedy pro ně cennější než pro mne.

To je snad normální, že si řeknu, co se mi povedlo a co ne, ale jak si můžu vést osobní složky žáků? Kde to budu uschovávat, když nemám svůj vlastní kabinet? A k čemu bych to vlastně měla schovávat, vždyť to stejně nesmím nikomu ukazovat - co takhle zákon na ochranu osobních údajů?

Co to znamená - dělá si poznámky?

Co znamená, že si učitel dělá poznámky? Je tím myšlen učitelský deník? Nebo jedna poznámka za rok do kalendáře?

Co to znamená shromažďuje zdroje? Založí si knihovnu a kontrola bude přepočítávat kolik tam má publikací?

Které zdroje shromažďuje – aby mu pomohly reflektovat vlastní práci?

Opět těžko měřitelné, jak poznáme, že učitel pravidelně analyzuje či reflektuje svou práci soustavně...pomocí jakých nástrojů to dělá?

Co se myslí zdroji, které mu pomohou reflektovat vlastní práci?

Bude měřítkem množství materiálů a rozsah poznámek?!

Důsledkem bude obrovský nárůst administrativy.

Ukázky konkrétních výroků:

Proč poznámky? To zní jako bič na učitele - nemá poznámky o reflektování vlastní práce - není kvalitní učitel?

Třetí bod mi zavání byrokracií. Já sám si poznámky dělám, chrlím stohy papírů, k 80% z nich se už nikdy nedostanu a jednou za čas to všechno vymetu. Zrušil bych slova "i písemně"

Opět čas. Snažím se to dělat, ale pak každý den věnuji přípravám a ostatnímu několik hodin (více, než kolik odučím ve škole).

Osobní složky žáků, portfolia... no a další papíry už ne? To je dost šílené! Vždyť někteří rodiče ANI DNES nezajímá, jaké mají jejich děti známky. Proč pro ně tvořit ještě portfolia,...?? A navíc - ZASE je to otázka práce navíc, tedy ČASU NAVÍC, který mohu strávit EFEKTIVNÍ přípravou na výuku!!! Naprosto nesouhlasím! V tuto chvíli shromažďujeme testy, sešity,... to mi připadá jako dostatečné (zatím s tím vystačili vždy i rodiče).

Pokud to bude sloužit k mému posunu, pak ano. Mám obavu abych toto nemusel vytvářet ve čtyřech kopiích a prokazovat se tím od ředitele až .....

Pokud bude měřítkem naplnění tohoto kritéria např. rozsah poznámek, je skepse vůči standardu oprávněná. Schopnost hlubokodechého zohlednění vlastní pozice, vyjádřená několika větami formulovanými tváří v tvář hodnotitelům, může být cennější. Snad by bylo vhodné ke každému kritériu si alespoň orientačně stanovit způsob prokazování a systém hodnocení.

Svoji činnost analyzuji možná až moc pečlivě, ale nikdy jsem o tom neudělal ani čárku a nikdy o tom žádnou čárku dělat nehodlám, a kdyby, tak ji rozhodně nebudu dávat komukoliv číst, protože to nikoho nemá co zajímat.

Nesouhlasím s písemnými poznámkami. Proč???? Není potřeba zabývat se další administrativou a taky v současné době by mu to mohl někdo ukradnout a prezentovat jako svůj nápad. Už se mi to nejednou stalo a to jsem to řekla jenom ústně!!!!!!

OBLAST Č. 2: ŠIRŠÍ KONTEXT VÝUKY

Rozvoj školy a ŠVP

Učitel:

- je aktivním členem školního společenství – zajímá se o život školy a aktivně se do něj zapojuje, podílí se na rozvoji školy a zkvalitňování ŠVP, na přípravě a realizaci společných programů a projektů školy;

V komentářích se objevovaly příklady způsobu zapojení do života školy (např. práce na projektech, sdílení metodických materiálů, navazování kontaktů s partnery, zapojení rodičů do výuky, vydávání školního časopisu aj.)

- dokáže objasnit a zdůvodnit vzdělávací filozofii školy a kvalifikovaně prezentovat ŠVP širší veřejnosti.

Pro některé respondenty je problematické definování vzdělávací filozofie školy. Z dalších příspěvků je patrné, že není možné očekávat prezentaci ŠVP v situaci, kdy ho část respondentů považuje pouze za nesmyslnou byrokratickou zátěž.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *přispívá k rozvoji školy*
- *spoluvytváří a v případě potřeby inovuje ŠVP*
- *spolupracuje s dalšími členy pedagogického kolektivu*
- *sice osobně byl pro, ale připadá mi to přehnané.*
- *zpracovává nové projekty a dokáže je dovést k jejich realizaci*
- *první bod bych opět dal do vyššího stupně. Diskvalifikujeme učitele - individualisty? Já bych do druhého bodu bych dodal "kvalifikovaně a srozumitelně"*
- *učitelé by měli aktivně předkládat supervizorovi své portfolio*
- *spolupracuje s managementem školy*
- *kvalifikovaně prezentovat ŠVP rodičům a širší veřejnosti*
- *podílí se na propagaci školy a kurikulární reformy*
- *poskytuje kolegům své metodické materiály*
- *navazuje kontakty s perspektivním partnery školy*
- *je loajální ke škole*
- *učitel spolupracuje s vybranými odborníky jeho oboru v širším okolí a zve je do výuky, případně zprostředkovává kontakt žáků s nimi*
- *učitel se podílí na plánování a realizaci slavností, prezentací školy*
- *učitel využívá profesního zaměření rodičů žáků ve výuce, případně je zve do výuky, využívá jejich asistence*
- *učitel spolupracuje na vydávání školního časopisu či utváření webu*
- *učitel zná a je ve spojení s vybranými neziskovými organizacemi či občanskými sdruženími regionálního či celostátního významu, jejich činnost využívá při výuce, případně spolupracuje se žáky na jejich projektech, aby žáky vedl k utváření občanských postojů a kompetencí a k naplňování rozvoje občanské společnosti*
- *navrhuji ve druhém bodě vynechat "a kvalifikovaně prezentovat ŠVP širší veřejnosti" - pokud to do Standardu vůbec patří, tak rozhodně ne do základní úrovně - nelze*

od jazykáře požadovat kvalifikovanou prezentaci ŠVP v Matematice a Informačních technologiích

- *Oboje těžko měřitelné. Být členem školního společenství je velmi důležité, ale chtělo by to konkretizovat, abychom přešli formálnímu pojetí.*
- *minimálně jednou ročně předkládá zprávu o své činnosti příslušné předmětové komisi a řediteli školy.*
- *důraz bych kladl na prezentaci především rodičům*
- *učitel spolupracuje s vybranými odborníky jeho oboru v širším okolí a zve je do výuky, případně zprostředkovává kontakt žáků s nimi*
- *učitel se podílí na plánování a realizaci slavností, prezentací školy*
- *učitel využívá profesního zaměření rodičů žáků ve výuce, případně je zve do výuky, využívá jejich asistence*
- *učitel spolupracuje na vydávání školního časopisu či utváření webu*
- *učitel zná a je ve spojení s vybranými neziskovými organizacemi či občanskými sdruženími regionálního či celostátního významu, jejich činnost využívá při výuce, případně spolupracuje se žáky na jejich projektech, aby žáky vedl k utváření občanských postojů a kompetencí a k naplňování rozvoje občanské společnosti*
- *učitel je loajální ke škole, kde působí*
- *pokud jeho činností dojde ke zkvalitnění ŠVP a pod., měl by být patřičně pochválen od vedení*

Otázky:

Co to je kvalitní prezentace ŠVP širší veřejnosti ?

odrážka 2 - k čemu je potom ředitel (vedení) na zdůvodňování filozofie školy, který by měl rozvíjet svou koncepci a koordinátor ŠVP by měl prezentovat ŠVP za pedag. kol., který to má v "popisu práce"?

ad2) "dokáže kvalifikovaně prezentovat ŠVP širší veřejnosti" - znamená to, že angličtinář dokáže kvalifikovaně prezentovat ŠVP i pro oblast matematika? Nevím, zda tato oblast není příliš "nebezpečná" ve smyslu zneužití.

1. Co znamená „vzdělávací filozofie školy“? Je to jen obecná fráze? Nebyl by vhodnější jiný termín, například vize školy?

2. Co si mají učitelé představit pod termínem „kvalifikovaně prezentovat ŠVP širší veřejnosti“? To, že nebudou kritizovat ŠVP a potažmo ministerstvo? Jak a proč by učitelé měli být schopni prezentovat ŠVP veřejnosti?

3. Není zde zmíněno, jako sociální a profesní vztahy by měly ideálně panovat ve škole.

Ukázky konkrétních výroků:

naprosto scestné!!! učitel je dělník pedagogického procesu, jak se dělníci v továrnách zapojují aktivně do rozvoje firmy?

Té aktivity je zde trochu moc - už byli i aktivní svazáci a členové KSČ. Nevím, zda dobrý učitel musí nutně souhlasit se zavedením ŠVP. Doslova se mi tyto formulace příčí a skoro mám pocit, že lépe ze školství odejít, než aktivně prosazovat cizí vůli proti svému přesvědčení. Nechtějte, abychom byli pokrytečtí!!!

Kvalita učitele není závislá na tom, jestli souhlasí s myšlenkou ŠVP. Zde bych spíš uvítala možnost kritického posouzení přínosu ŠVP pro rozvoj školy.

není nezbytně nutné ... Jeho prostor je třída, kde učí. Žáky by měl znát co nejlépe. Mnohdy je užitečnější, pokud ví něco o zázemí svých žáků, než o celém ŠVP. Veřejnosti má kvalitně prezentovat nikoliv ŠVP, ale své vlastní přístupy, výstupy a postupy. Aby byly v souladu s cílem školy, kontroluje a usměrňuje vedení.

ŠVP je anarchie - ve škole je třeba řád a pořádek.

Otázkou je, zda je učiteli dána možnost se na tom podílet, mám na mysli především filozofii školy.

Kdy se mám zajímat o život školy? V pracovní době? To je snad samozřejmé, takže to tam nemusí být. A nebo ve volném čase? A neměli bychom si spíš od školy (pro nás práce) odpočinout? Říká vám něco duševní hygiena? Mám snad také svůj volný čas a žádný standard by mi neměl přikazovat, že ho mám trávit opět v práci.

S druhým bodem souhlasím.

Po špatných zkušenostech se zaváděním ŠVP bych být vámi raději tento bod vynechal.

S tím souhlasím, i když mnozí moji kolegové právě zde mají slabiny. V naší škole je proti ŠVP většina učitelů včetně mě, ale chápu, že když už tenhle nesmysl někdo vymyslel a ty stohy papírů se musí popsat, tak ať všichni táhnou za jeden provaz.

Bez přirozeně aktivního učitele není aktivní školy. Na to nějaká byrokratická pravidla jsou k ničemu. Cítí-li se učitel ve škole respektován, úspěch zaručen.

Na tomto místě mi vadí přílišná svázanost Standardu se školskou reformou v podobě ŠVP. Očekávala bych větší nadčasovost Standardu - tzn. zajištění souladu Standardu s aktuálními vzdělávacími potřebami a výzvami ve společnosti. Zatím není nikde zaručeno, že ŠVP nutně bude tou nejlepší cestou k realizaci celospolečenských výchovně vzdělávacích cílů k zajištění konkurenceschopnosti naší země.

jasně se nám při výzkumech ukazuje, že nejkvalitnější školy mají společnou minimálně jednu věc: výbornou atmosféru na pracovišti a nadstandardní komunikaci mezi ředitelem a učiteli - proto jsem také jako jednu z nejzásadnějších priorit označila kvalitní osobnost na postu ředitele (to je obrovský nedostatek českého základního školství, mnohde tato podmínka splněna zdaleka není)

učitel pragmaticky využívá informační a komunikační technologie při rozvoji školy a při realizaci ŠVP všude tam, kde to přináší zlepšení kvality vzdělávání.

Klima školy

Učitel:

- přispívá k vytváření pozitivního sociálně emočního klimatu školy založeného na vzájemném respektu a sdílení společných hodnot, podílí se na posilování „školní identity“

V této oblasti je problematicky vnímáno vymezení školní identity. Respondenti poukazují na to, že charakter klimatu školy je závislý především na vedení školy a v této souvislosti upozorňují na důležitost standardu pro ředitele. Sledování uvedené oblasti je považováno za snadno zneužitelné.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *podporuje pozitivní klima školy*
- *vede ostatní spolupracovníky k vytváření pozitivního klimatu, nežádoucí projevy ostatních se snaží odstranit*
- *tuto oblast bych začlenil do 2.1.*
- *usmívá se*
- *nabízí pomoc kolegům i žákům a jejich rodičům, ale nevnucuje jim ji*
- *učitel přispívá k vytváření situací, kdy se žáci školy pravidelně a často setkávají, prezentují své výstupy společných projektů a témat, které jsou v jednotlivých ročnících zpracovávány na úrovni daného stupně*
- *učitelé a ředitel školy podporují konání shromáždění, kde se plánují akce školy, zapojení školy do širších společenských akcí*
- *učitelé a ředitelé školy se pravidelně schází se školní samosprávou či parlamentem*
- *učitelé a ředitelé škol se účastní výměnných programů Comenius či dalších programů*
- *učitelé a ředitelé škol podporují školní korespondenci se školami, městy a dalšími vybranými institucemi, s nimiž jsou partneři (domácími i zahraničními)*
- *učitelé a ředitelé škol podporují setkávání svých žáků s kolegy, žáky, vybranými zástupci škol, měst, zemí, kteří jsou jejich partnery*
- *učitelé a ředitelé škol spolupracují s vydavateli místních či regionálních, popřípadě odborných periodik*
- *učitelé a ředitelé škol budují vlastní webové portály, kde prezentují své výsledky učení a náměty na další projekty či úkoly*
- *učitel by měl být klidný, přátelský a nekonfliktní, při tom důsledný*
- *Máme pochybnosti o zařazení této oblasti do standardu. Možnosti jednotlivého učitele ovlivnit klima školy jsou poměrně malé, skutečně může pouze "přispívat" - tak jak je popsáno v tomto bodě. Větší roli má učitel ve vytváření a ovlivňování klimatu třídy, tomu je věnován samostatný bod. Z toho důvodu navrhuje uvažovat o úplném vypuštění této oblasti.*
- *Dokáže vysvětlit filozofii ŠVP a na konkrétních ukázkách z vlastní praxe ilustrovat její naplňování.*
- *učitel zná metody diagnostiky klimatu třídy, zjišťuje je, vyhodnocuje a činí opatření k jeho zlepšování*
- *učitel přispívá k vytváření situací, kdy se žáci školy pravidelně a často setkávají, prezentují své výstupy společných projektů a témat, které jsou v jednotlivých ročnících zpracovávány na úrovni daného stupně*
- *učitelé a ředitel školy podporují konání shromáždění, kde se plánují akce školy, zapojení školy do širších společenských akcí*

- *aktivně komunikuje s vedením, kolegy, externími orgány*
- *své výhrady a nesouhlas komunikuje přímo a neobviňujícím způsobem*
- *nevytváří a nepodporuje "kliky"*
- *učitel pragmaticky využívá informační a komunikační technologie ve všech oblastech školního života, ve kterých je to efektivní, užitečné a přináší zlepšení kvality vzdělávání*

Otázky:

1. Co znamená termín „školní identita“? Je to zcela nový termín? Jedná se o překlad z cizího jazyka? Proč je tento termín v uvozovkách?

2. Nebylo by vhodnější použít jiný, ale užívanější termín? Například kultura školy?

Měřítko hodnocení?

Ukázky konkrétních výroků:

Chudák učitel. Má se snažit tvořit samé příjemné věci, ale nikde tady nevidím, že by se měl naučit i jak zabraňovat těm nepříjemným. Přesto to po něm podle tohoto formuláře chcete. Kde jsou nástroje na zvládnání záškoláků, drzounů a křiklounů? Kde jsou nástroje na zvládnání těch, kteří si jdou o hodinu ostentativně zapálit před školu? Kde je výcvik učitele, který má být připravený na to, že po něm žáci budou pořvát sprostárny? Jak se má učitel doopravdy naučit rozpoznat šikanu a ubránit její oběť, než se s tím naučí vypořádat sama? Jak se má učitel naučit být objektivní a "nezasedávat si" na žáka? Nejdřív je naučte tohle, pak mohou vytvářet "pozitivní sociálně emoční klima", protože budou mít i nástroje na zvládnání narušitelů tohoto klimatu.

oháníte se stále slovem respekt, musíte dát učitelům nějakou ochranu, nebo nástroj před rostoucí zvlí žáků a jejich rodičů

Žádoucí, leč nevyzpytatelné.

Tento bod je velmi lehce zneužitelný. Představte si situaci, kdy máte podezření (bez důkazů), že kolega zneužívá děti. Půjdete za vedením školy a bude vám doporučeno odejít ze školy s tím, že narušujete klima školy.

Nevím jestli zrovna toto patří k jakýmsi standardům. Introvert se zrovna zásadním způsobem na tomto nepodílí a přesto to může být dobrý člověk.

Otázkou je, zda je učitelům dána možnost se na tom podílet, mám na mysli především filozofii školy.

V kolektivu 60 vyučujících je tento požadavek NAPROSTO NEREÁLNÝ. (alespoň z mých zkušeností!)

Klima školy určuje její vedení. Otázkou tedy jsou specifické standardy pro ředitele škol. Učitel musí především vědět, z jakého prostředí žáci pocházejí, spolupracovat s nimi a jejich rodiči, přimět je k zájmu o školu jako spřízněnou instituci.

klima školy vytváří celý tým pedagogů a nelze v tomto bodu hodnotit jednotlivce, klima se odráží v počtu studentů a jejich spokojenosti s výukou a prostředím

Velmi nebezpečná myšlenka. „Všichni jsme pozitivní, máme společné hodnoty a tvoříme identitu.“ Obchází mě mráz.

doplnil bych slovo aktivně (aktivně přispívá)

Spolupráce s kolegy, rodiči a širší veřejností

Učitel:

- efektivně komunikuje a spolupracuje s kolegy i vedením školy. Přispívá svými schopnostmi a zkušenostmi ku prospěchu celé školy, využívá zkušeností svých kolegů. Má zájem o sdílení zkušeností a spolupráci při zkvalitňování výuky (vzájemné hospitace, společná tvorba materiálů, společné akce apod.). Naslouchá jiným názorům, diskutuje a plně respektuje společně přijatá rozhodnutí a opatření;

Některým respondentům se vymezení jevílo jako příliš podrobné, jiní navrhuji doplňující formulace.

- efektivně komunikuje a spolupracuje s rodiči na základě partnerského přístupu, založeného na vzájemné úctě, respektu a sdílené odpovědnosti za podporu optimálního rozvoje žáků. Poskytuje jim co nejvíc informací o dítěti. Komunikuje s nimi způsobem, kterému jako laici mohou rozumět. Umožňuje jim aktivní vstup do výuky;

Aktivní zapojování rodičů do výuky je vnímáno jako velmi problematické. Na některých školách je běžně praktikováno, jinde ho vnímají jako neadekvátní zasahování rodičů do pravomocí učitele.

- efektivně komunikuje a spolupracuje s dalšími partnery školy – zástupci zřizovatele školy, pracovníky inspekce, pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry, středisky výchovné péče, institucemi pro vzdělávání učitelů, se zaměstnanci knihoven, muzeí apod.)

Do výčtu institucí respondenti navrhli doplnit několik dalších (např. vědecké ústavy, instituce, fakulty připravující učitele, ČŠI, Policie ČR aj.)

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *spolupracuje s kolegy, vedením školy a nadřízenými obecními, krajskými či státními orgány*
- *spolupracuje s rodiči na plnění výchovně vzdělávacích cílů*
- *spolupracuje se státními institucemi v mezích zákona.*
- *z prvního bodu bych vypustil větu začínající slovy "Má zájem", opět bych ji dal až do vyššího stupně*
- *s "aktivním" vstupem rodičů do výuky bych byl opatrný - slovo "aktivní" bych vynechal, považoval bych to za zneužitelné*
- *propracujme metodiku komunikace*
- *ad3) "se zaměstnanci knihoven, muzeí" - v tom případě by tu měly být vyjmenovány i vědecké ústavy a instituce*
- *spolupráce s kolegy, rodiči a širší veřejností*
- *přispívá svými schopnostmi a zkušenostmi ku prospěchu celé školy, dát pryč využívá zkušeností svých kolegů.*
- *... a plně respektuje ... plně pryč*
- *spolupracuje s fakultami připravujícími učitele*
- *pomoc začínajícím učitelům*
- *organizace volnočasových aktivit*
- *usiluje o vtažení rodičů do života školy (snaha získat je ke spolupráci - formou účasti na akcích, konzultací)*
- *snaží se poznat a pochopit zázemí žáků (rodinné, sociální, vrstevnické), aby odhalil příčiny chování žáků a dokázal zvolit adekvátní individuální přístup*

- měly by být podporovány kooperativní formy hodnocení – vzájemné hospitace atd.
- první bod je velmi těžko ověřitelný a velmi snadno zneužitelný vedením školy - navrhuje jej vypustit! poslední bod doplnit o "V případě potřeby..."
- shrnula bych do kompetence - komunikuje, zbytečně dlouhý bod, podle mě může být součástí klimatu školy
- na základě iniciativy ředitele se pravidelně setkává s kolegy svého oboru i s kolegy oborů příbuzných, koordinuje s nimi vzdělávací plán a vzdělávací činnosti tak, aby docházelo k naplňování podpory mezipředmětových vztahů ve výuce, případně s nimi plánuje společné vyučovací bloky
- učitel by měl být otevřen jakékoli diskuzi i případné profesní kritice, ze které se může poučit, napomáhá začínajícím kolegům
- navrhuji tyto formulace ve dvou bodech: 1) efektivně komunikuje a spolupracuje s kolegy i vedením školy. Při zkvalitňování výuky sdílí zkušenosti, diskutuje a jinak spolupracuje s kolegy; 2) efektivně komunikuje a spolupracuje s rodiči na základě partnerského přístupu, založeného na vzájemné úctě, respektu a sdílené odpovědnosti za podporu optimálního rozvoje žáků, efektivně komunikuje a spolupracuje s dalšími partnery školy
- Navrhujeme z konkretizací v závorce udělat jádro formulace kritéria (hospitace, společná tvorba materiálů atd.).
- Vytváří příležitosti spolupráce
- Není nám jasné, proč by měl učitel spolupracovat jmenovitě se zaměstnanci knihoven a muzeí. Navrhujeme obecnější formulaci: „...středisky výchovné péče, institucemi pro vzdělávání učitelů, institucemi podporujícími vzdělávání dětí a mládeže, příp. veřejnosti (muzea, knihovny, ekocentra, multikulturální centra apod.)“
- spolupráce s fakultami připravující učitele
- formulace "spolupracuje s kolegy" je dostatečně vystihující (další uvedený text "využívá zkušeností kolegů" je nadbytečný)
- slovní spojení "rodič - laik" je nevhodné
- na základě iniciativy ředitele se pravidelně setkává s kolegy svého oboru i s kolegy oborů příbuzných, koordinuje s nimi vzdělávací plán a vzdělávací činnosti tak, aby docházelo k naplňování podpory mezipředmětových vztahů ve výuce, případně s nimi plánuje společné vyučovací bloky
- domníváme se, že umožňovat rodičům aktivní vstup do výuky nemůže být předmětu standardu
- Pro spolupráci s kolegy platí stejné jako v bodech 2.1. a 2.2.
- zdůraznila bych jednoznačně spolupráci s neziskovým sektorem: řada neziskovek má kvalitní a zajímavé programy jak pro děti, tak pro DVPP, dále zaměření školy jako školy komunitní, tj. ochotné spolupracovat a komunikovat s místní veřejností
- spolupracuje s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, policií
- běžně akceptuje přítomnost další dospělé osoby ve své výuce a zužitkovává ji k získání zpětné vazby ke své práci
- v bodě „ Umožňuje jim aktivní vstup do výuky“ doplnit „s předem dohodnutými cíli a za předem dohodnutých podmínek“
- v bodě „efektivně komunikuje a spolupracuje s dalšími partnery školy – zástupci zřizovatele školy, pracovníky inspekce, pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry, středisky výchovné péče, institucemi pro vzdělávání učitelů, se zaměstnanci knihoven, muzeí apod.“ upravit na: „uvážlivě volí pro řešení specifických problémů další partnery školy a efektivně s nimi komunikuje a spolupracuje – pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné

péče, instituce pro vzdělávání učitelů, efektivně komunikuje a spolupracuje se zástupci zřizovatele školy, s pracovníky inspekce, se zaměstnanci knihoven, muzeí apod. “

- *ke komunikaci v rámci školy i mimo ni a k prezentaci účelně a efektivně využívá moderní komunikační technologie (e-mail, chat, profesní diskusní fóra, www stránky školy, prezentace vlastní práce, blog,....)*

Otázky:

V druhém bodu nerozumím u rodičů formulaci "aktivní vstup do výuky". Mám nedobré zkušenosti s matkami, beroucími spravedlnost do svých rukou atd.

1. *Co znamená termín „efektivní komunikace“? Co si pod tím mají učitelé představit?*
2. *Ad druhý odstavec: učitel by měl mít odpovědnost za rozvoj žáků nebo za podporu optimálního rozvoje žáků, jak je uvedeno?*
3. *Jsou nebo nejsou v rozporu koncepty „partnerský přístup“ a „rodič laik“? Nebylo by vhodnější použít jiný termín, než laik?*
4. *Co znamená, že učitel umožňuje rodičům aktivní vstup do výuky? Je to něco jiného, než aktivní zapojení? Co si pod tímto slovním spojením mají učitelé představit?*

Jak poznáme, zda učitel komunikuje efektivně? Jak efektivně komunikovat a spolupracovat s rodiči, nekomunikuje-li rodič, případně komunikuje arogantním až agresivním způsobem?

Ve druhém bodě mi není jasné, co se myslí zdroji, které mu pomohou reflektovat vlastní práci.

Ukázky konkrétních výroků:

rodiče si musí uvědomit, že neúspěch jejich dítěte nemůže na 100% učitel svojí neschopností, zástupci zřizovatele jednájí se školou často jen z pozice moci, to není nikdy dialog, ale jen nařízení a tresty

Umožňuje rodičům aktivní vstup do výuky? Každý rodič, který bude chtít učit může učit a učitel mu to má umožnit? Není to náhodou v rozporu s platnou legislativou? Co politická agitace? Opravdu musím umožnit každému rodiči dělat v matematice předvolební či xenofobní agitaci?

Souhlas. Jen by měl být podobný přístup i ze strany rodičů a současně ochrana učitele před jejich mnohdy nestandardním chováním.

Komunikace s rodiči- rodiče dle mé zkušenosti stále méně jeví zájem o komunikaci se školou, ať už se jedná o studijní výsledky žáků, jejich chování nebo o mimoškolní aktivity školy. Rodiče by měli být více vtaženi do činnosti školy, měli by ji více znát - školu, učitele, činnost,... Nabízíme rodičům časopis, schůzky(tématicky zaměřené), ale i neformální setkání, kde si navzájem můžeme sdělit, co nás (žáky, rodiče i školu) trápí a jak to změnit nebo naopak, co se nám daří nebo co nás potěšilo. Zájem?

Jen nutné informace - a domů.

Do výuky bych s výhradami povolil nanejvýš pasivní vstup (tzn. pozorování průběhu). Aktivní vstup je možný pouze po předchozí domluvě a vyučující musí mít právo veta (nelze povolit vstup dalších osob v určitých případech - představa, že při maturitní práci se mezi žáky pohybují jejich rodiče určitě nenadchne ani vyučujícího, ani žáky).

Žádoucí, leč nevyhmahatelné. Nesmí být v nesouladu s primárním cílem: předávat poznatky.

Co znamená aktivní vstup do výuky? Že bude rodič učit místo mne? Že bude připomínkovat rozsah tematického plánu, navíc vycházejícího z RVP? Souhlasím s dialogem, ale pod

aktivním vstupem do výuky si dokážu představit více nekonstruktivních než konstruktivních vstupů.

Se vším souhlasím, kromě toho, že bych měla umožňovat aktivní vstup rodičů do výuky. Té práci v naprosté většině nerozumí, tak jak by mi měl aktivně vstupovat do výuky? Že mi bude říkat: "Ale nás to paní učitelka před 20-ti lety učila jinak" či podobné "dobré rady". Ukažte mi jedno jediné povolání, kde do práce daného zaměstnance může klient "kecat". Právě takovéhle větičky nám sráží autoritu, protože si pak každý myslí, že když do toho může mluvit a je to dokonce i někde napsané, tak že tomu vlastně rozumí. Dále by se to také nemuselo líbit ostatním žákům, že na ně kouká jiný rodič, který jakmile vyleze ze školy, tak je bude všude pomlouvat, co všechno neuměli. A také by se to nemuselo líbit ostatním rodičům, že chodí jejich děti někdo "okukovat". A možná to je i v rozporu s dokumenty na ochranu práv dítěte.

Spolupráce s rodiči je jedním ze zásadních momentů, které ovlivňují úspěšnost vzdělávacího procesu dítěte. Pokládám za důležité zdůraznit v tomto oddíle učitelovu primární funkci vzdělavatele a rodičovu primární funkci vychovatele.

Profesní rozvoj učitele

Učitel:

- je vybaven nezbytnými profesními znalostmi a dovednostmi (pedagogicko-psychologické, oborově didaktické a oborové), které průběžně rozvíjí a obohacuje a zvyšuje tak svoji profesionalitu a tím i kvalitu své činnosti (např. dokládá je ve svém učitelském portfoliu);

Respondenti uznávali potřebu rozvíjení profesních znalostí, zároveň upozorňovali na nutnost vytvářet patřičné podmínky (čas a peníze na kvalitní DVPP). Problematické je pro některé dokládání prostřednictvím učitelského portfolia.

- respektuje etické principy profese učitelství, je modelem etického chování a kultivovaných mezilidských vztahů;

Někteří respondenti považují vymezení učitele jako modelu etického chování za problematické – chtějí být „člověkem jako každý jiný“.

- projevuje zaujetí pro práci se žáky, je motivován pro zkvalitňování své činnosti, systematicky pracuje na svém profesním rozvoji a sebevzdělávání (na základě informací o své výuce – sebereflexe, kolegiální hospitace, zpětná vazba od žáků a rodičů – volí cíle pro zkvalitnění své činnosti, tvoří plán svého profesního rozvoje).

V této oblasti je považováno za obtížně měřitelné projevování zaujetí pro práci se žáky. Představy o profesním rozvoji a jeho prokazování jsou různorodé a zahrnují kurzy DVPP i sledování pedagogických webů a zohledňování názorů kolegů. Za součást profesního rozvoje je některými považována i péče o psychohygienu.

Návrhy na doplnění a úpravy:

- *průběžně rozvíjí výše uvedené profesní znalosti a dovednosti (např. DVPP garantovanými VŠ)*
- *aktivně se podílí na spolupráci s VŠ (projekty, jiná spolupráce)*
- *uvědomuje si, že je pro žáky modelem etického chování*
- *čte odbornou literaturu - minimálně 1 kniha měsíčně*
- *navštěvuje kurzy DVPP - minimálně 100 hodin ročně*
- *dokáže si stanovovat reálné cíle*
- *sleduje průběžně aktuální stav procesu profesního zdokonalování*
- *dovede zohledňovat názory kolegů na vlastní práci, přijímat a akceptovat a zapracovávat do vlastní sebereflexe*
- *je si vědom vlastních silných i slabých stránek*
- *dbá o své fyzické a duševní zdraví, zná a snaží se respektovat základní principy prevence stresu a syndromu vyhoření*
- *rozvíjí nejen profesionalitu, ale kultivuje sebe, získává přehled i v jiných oblastech, je vzdělaný*
- *je mravný - to je požadavek našeho zřizovatele*
- *učitel vytváří vlastní vyučovací pomůcky, pracovní listy*
- *učitel se seznamuje s aktuálním stavem pedagogické diskuse na odborných webových portálech, čte základní pedagogická periodika určená učitelské veřejnosti, případně sám v nich publikuje*
- *učitel se pravidelně zúčastňuje kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků*
- *učitel se aktivně podílí na svém profesním rozvoji, samostudium, odborná literatura a po dohodě se zaměstnavatelem DVPP*

- v prvním bodě navrhuji vynechat přílepek konkrétního doporučení "(např. dokládá je ve svém učitelském portfoliu)", které s obsahem bodu souvisí jen nepřímou a navíc popisuje samozřejmou realitu
- navrhuji ve druhém bodě vypustit "je modelem etického chování a kultivovaných mezilidských vztahů", Standard tím přesahuje do kompetencí, které mu nenáleží (kromě toho by se tato formulace stala zaslouženým terčem zesměšňování a znevažování Standardu)
- důrazně navrhuji přidat bod "má vysokoškolské vzdělání"
- navrhuji přidat bod "čelí syndromu vyhoření"
- V tomto bloku mi chybí "profesní návyky".
- Jediným důkazem o vybavení profesními znalostmi a zvyšování profesionality je portfolio? Chtělo by více konkretizovat. Vše zatím poměrně vágní, obecné a neměřitelné.
- Respektuje svoje možnosti a dbá na vlastní psychohygienu.
- V celém materiálu je důraz na kompetence v oblasti pedagogicko-psychologické, didaktické, sociální. Zde zdůraznit kompetence oborové, sledování rozvoje oboru, novinek. Učitel by měl být schopen reagovat i na technický vývoj (využití multimédií, ale i dalších technických prostředků ve vyučování).
- Uvede literatury a další informační zdroje (internet, kurzy) vztahující se k jeho oboru, které používá. Zdůvodní, co konkrétně z nich používá a proč.
- I v tomto případě je potřeba zmínit vedle profesních znalostí a dovedností osobnostní kvality učitele, na které se standard odvolává poměrně málo, i když tvoří vlastně základnu pro učitelské povolání patrně víc než pro jiné profese.
- Nelíbí se mi slovo „model“ pro učitele, spíš asi tradiční „vzor“? Má ve standardu být „je modelem“, nebo spíše „má být“?
- Je-li zde samostatně uveden soubor znalostí učitele, pak neznalost možností a nevyužívání ICT je v dnešní době pro vzdělávání ve všech oborech lidské činnosti u učitelů zřejmým handicapem. Rozumím tomu, že prostředky ICT jsou prostředkem k dosažení vzdělávacích cílů. Ovšem nyní je zapotřebí akcentovat jejich aktivnější využívání ze strany učitelů, neboť soustavné podceňování změn, vyplývajících z významné úlohy ICT ve společnosti a na trhu práce, se může ve školství stát brzdou dalšího rozvoje vzdělávání.
- neztrácí kontakt s žáky, umí je povzbudit k další přípravě i k vyšším výkonům
- učitel vytváří vlastní vyučovací pomůcky, pracovní listy
- učitel se seznamuje s aktuálním stavem pedagogické diskuse na odborných webových portálech, čte základní pedagogická periodika určená učitelské veřejnosti, případně sám v nich publikuje
- učitel se pravidelně zúčastňuje kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- opět bych uvedla požadavek sebezdokonalování ve smyslu práce s vlastními předsudky (například ještě i v dnešní době je řada pedagogů schopna tvrdit, že Romové jsou nevzdělavatelní)
- Myslím, že v rozvoji pedagoga by měl být zahrnut i syndrom vyhoření.
- Doplnit :
  - je otevřený inovacím, jejich aplikace však není mechanická, přebírá je do své výuky se znalostí pozitiv i rizik a porozumění jejich smyslu i mechanismu účinku
  - má dobrou počítačovou gramotnost
  - sleduje odbornou literaturu (ve svém oboru i v pedagogice a vývojové a pedagogické psychologii)
  - Domníváme se, že respektování etických principů nespadá do kategorie profesního rozvoje.
  - Postrádáme osobnostní rozvoj učitele – buď jako zvláštní kategorie nebo dohromady (profesní a osobnostní rozvoj). Kriterium by pak mohlo znít např.

- učitel pracuje na svém osobnostním rozvoji, např. formou sebezkušenostního výcviku (v průběhu VŠ přípravy i po nástupu do praxe)
- i při kvalitním rozvoji své profesionality si je vědom relativnosti svého poznání a schopností, dokáže jednat s respektem vůči lidem jinak vzdělaným, své omyly řeší čestně a se snahou o sebezlepšení
- Průběžně reflektuje a vyhodnocuje efektivitu své práce
- Respektuje svoje možnosti, dbá na vlastní psychohygienu.
- chápe roli ICT ve svém profesním a kariérním rozvoji, zná inovační trendy své odbornosti způsobené rozvojem ICT
- dodržuje zákonné a etické normy v oblasti využívání ICT (softwaru, digitálních výukových materiálů, zdrojů dat...)
- je si vědom rizik, která vyplývají z užívání ICT pro pedagogy i žáky a dovede jim čelit (zdravotní rizika, ochrana osobních údajů, dat, kyberšikana ....)

Otázky:

Co znamená, že učitel je modelem etického chování?

Co znamená "průběžně rozvíjí" - 1krát za měsíc, za rok, za pět let???

Ukázky konkrétních výroků:

Znalosti, viz níže, jsou hezké. Nebude ale lepší, když učitel portfoliem a jeho obhajobou prokáže jejich praktické a reálné úspěšné uplatňování v praxi pro naplňování cílů a poslání školy a v zájmu žáků - studentů ...

Učitel by se měl soustředit především na vzdělávání ve své aprobaci a oborech příbuzných, měl by mít určité znalosti v oblasti ICT, měl by zvládat na úrovni učiva ZŠ alespoň jeden cizí jazyk. Základy pedagogiky a psychologie jsou samozřejmostí, ale odborníkem v této oblasti by měli být další pracovníci - školní psycholog, speciální pedagog. Učitel, který učí, nemůže zaskakovat ještě pedagogicko psychologickou poradnu.

Proboha. Učitel získává kvalitu nejvíce kontaktem se žáky. Bez zaujetí pro svoji práci se neobejde. To je však veličina neměřitelná. Bez plánů se mnohdy obejde zcela. Budu-li učit, že $1+1=2$, je jen na mne, jakou cestu zvolím. Pokud na konci budou znát výsledek 2. A nemusím to dělat pokaždé jinak.

Vím, že to není přímo k otázce, ale přímo souvisí:

Učitel by se měl zajisté rozvíjet, ale je nutné aby měl k tomu možnosti a to:

- 1. cílené kurzy ke své aprobaci - hodnotné!*
- 2. hodnotné semináře zaměřené na práci s dětmi*
- 3. zvýšení motivace - finanční, sociální, postavení ve společnosti*

Bod 2 je příliš vzletný. Proč bych zrovna já jako učitelka měla být skoro svatá, když ostatní nemusí. Budu se chovat slušně, jak jsem byla vychovaná, ale klást na mě požadavky jak na matku Terezu bych si nepřála.

- dejme peníze na DVPP, zafinancujme VŠ, ať jsou učitelé perfektně vzděláni ve výše uvedených oblastech

Ze zkušenosti - někdy vedení školy nepodporuje další vzdělávání vyučujících, nemělo by tedy být zakotveno jasné právo učitele na další vzdělávání? Tím nemyslím, že škola nemusí být

ochotna investovat finance, ale měla by vyučující uvolnit. Na druhou stranu jak stanovit potřeby školy (nemá suplující vyučující) a potřeby vyučujících (další vzdělávání)?

S prvním bodem souhlasím - až na to portfolio.

S druhým bodem také souhlasím -tentokrát bez výhrad.

Třetí bod je také dobrý, ale opět nesouhlasím s plánem profesního rozvoje.

Stále hovoříte o sebereflexi a o kolegiálních podmínkách,... uvědomte si, prosím, že jsou školy, kde jsou vzájemné vztahy nulové až minusové. Jak asi bude probíhat takové kolegiální hospitace, potažmo pak ZÁPIS panu řediteli z této hospitace? Nebuďte naivní! V naší společnosti je (jako všude v profesi) také negativní část osobností,... NESOUHLASÍM, aby tito lidé měli další kompetence (jako tvořit zpětnou vazbu o výuce jednotlivých kolegů!).

První bod se bude mnohdy obtížně dokládat - např. jak doložím přečtení odborné knihy?

Profesní rozvoj je povinností a právem učitele, MŠMT a vedení školy k tomu musí vytvořit podmínky

Termín „etické chování“ není správně použit. "Etický" se vztahuje na filozofickou disciplínu, jejímž předmětem jsou hodnotící soudy. Etický pak neznamená ani správný, ani špatný, ale pouze to, že daný jev patří do oblasti etiky. Správně by měl být použit termín morálně dobré/správné chování, které se vztahuje na jednání ve shodě se svědomím jedince či s morálně platnými pravidly.

Svoji práci miluji a považuji za svoji povinnost neustále zkvalitňovat výuku po stránce pedagogické a držet krok v oboru, abych učil ekonomiku opravdu aktuálně a zároveň nadčasově. Zjednává mi to autoritu u studentů a žáků a prestiž u kolegů. Kromě odborné literatury je zdrojem především internet, školení pak v menší míře, protože když lektor z 90% omílá nezázivným způsobem známé věci, nedá se vypnout. Internet ano, kniha se dá zavřít. Rozhodně ale odmítám dokladování a tvorbu portfolia, které představuje jen administrativní zátěž a buzeraci dobrých kantorů. Se vším zde souhlasím, ale odmítám jakékoliv papírování s tím spojené - portfolio, plán rozvoje atd.

podmínkou profesního rozvoje a dlouhodobého vzdělávání je větší pružnost vysokých škol, které zcela selhávají v reakci na tyto potřeby /neexistence kombinovaného studia cizích jazyků,atd/

■ **Jaké další oblasti by podle Vás měl standard obsahovat? A jaká kritéria by měla být obsažena v těchto oblastech?**

Standard učitele je podle mého mínění jaká si nadbytečná norma - zase jen papír. Jestliže naše pedagogické fakulty nejsou schopné vychovat učitele pak asi potřebujeme standard. U odborných učitelů, kteří nemají pedagogické vzdělání je postačující Doplnkové pedagogické studium. Pro mne jako ředitele je rozhodující, jak rozumí svému oboru a zda jsou schopni pracovat s mládeží a je mi "jedno" jestli mají SŠ nebo 4 vysoké školy.

Jenom nevím, proč to tam má být uvedeno, vždyť toto je snad potvrzeno diplomem z vysoké školy. Tedy jinými slovy, tohle jsou snad výstupní znalosti absolventa VŠ - pedagoga.

Již jsem uvedl. Nechtějme vždy přesná a vyčerpávající kritéria, chtějme reálné výstupy. Bez toho škola nebude žít. Jinak hrozí, že budeme mít školy plné soutěživých učitelů a nic neznamenající body. Ostatně podobných příkladů z jiných typů škol či sfér společnosti již v ČR máme několik.

Splňování etického kodexu - jednání a chování

- mlčenlivost
- vytvářet svým chováním příznivé klima
- upravenost, čistota....

Mimoškolní aktivity, prezentace školy

Učitelé budou mít podle mě problém s tím, zohledňovat poznatky o žácích a jejich charakteristikách. Sama učím na prvním stupni, mám stálou třídu a i tak mi leccos unikne, natož pak učitelé, kteří učí své předměty ve více třídách.

Ale nejenom znalost, ale především dovednost umět předávat. To abychom nesklouzli jenom k tomu, co je ve školství obvyklé: Učitel by měl, měli bychom,...

1. Klíčové kompetence

2. Odbornost profese

Viz RVP

- Komunikativní dovednosti učitele

Krom obecných pedagogických znalostí snad stojí za zmínku speciální pedagogické znalosti (resp. speciálněpedagogické znalosti).

oblasti zjednodušit a provázat s ekonomickou motivací

oblast pracovně-právní předpisy

kritéria: učitel dodržuje zákoník práce; učitel dodržuje platnou pracovní smlouvu; učitel zná závazné předpisy a řídí se

+

nikde není ve standardu zmínka o poskytování studijních zdrojů a jiných materiálů žákům - osobně bych to na vhodné místo zařadil

Oblasti jsou pokryty vcelku dobře. Pouze mi chybí:

- *oblast návaznosti na trh práce a na kvalifikační požadavky týkající se profesí, pro které učitel studenty připravuje (pro standard týkající se učitele v odborném vzdělávání)*
- *oblast péče o bezpečnost studentů a kompetence související s poskytnutím první pomoci*
- *oblast poradenství pro žáky*
- *oblast řešení výjimečných a krizových situací spojených s výukou.*

Nějak jsem nezachytil v předešlém textu: publikování v odborných domácích a zahraničních časopisech, práce v odborných školských komisích, podíl na zpracovávání grantů.

Znalosti bezpečnosti práce; znalosti a dovednosti spojené se vzdělávacími technologiemi, počítači a Internetem;

Výraznější akcent na komunikativní dovednosti učitelů.

Správné využití ICT. (Někde je ho příliš a škodí a někde zase chybí)

b) všech dalších, které jsou v přímém či nepřímém vztahu k oboru vysokoškolského učitele.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji doplnit do Standardu tento bod: Osvojení práce s prostředky ICT ve vzdělávací oblasti realizované učitelem

Myslíme si, že oblasti jsou v pořádku. Jen je potřeba je lépe strukturovat a ve standardech učinit srozumitelnějšími a měřitelnějšími. Nejvíce nedotažená nám připadá oblast č.2 Širší kontext výuky.

Proto navrhuje doplnit do Profesního standardu kvality učitele následující položky:

OBLAST Č. 1: VÝUKA JAKO PROCES VYUČOVÁNÍ A UČENÍ

1.2 Realizace výuky

Strategie výuky (vyučování a učení)

Učitel:

- *zná možnosti využití ICT v procesu učení a dovede je efektivně aplikovat s ohledem na potřeby žáků a obsah kurikula (interaktivní výukové materiály, e-learning, elektronická portfolia, sociální sítě ...)*
- *integruje části problematiky ICT jako průřezová témata do programu výuky dle své odbornosti*

1.3 Reflexe (procesů a dosažených výsledků)

Učitel:

- *využívá ICT pro analýzy a hodnocení výsledků vzdělávání i jako zpětnou vazbu pro žáky*

OBLAST Č. 2: ŠIRŠÍ KONTEXT VÝUKY

2.3 Spolupráce s kolegy, rodiči a širší veřejností

Učitel:

- ke komunikaci v rámci školy i mimo ni a k prezentaci účelně a efektivně využívá moderní komunikační technologie (e-mail, chat, profesní diskusní fóra, www stránky školy, prezentace vlastní práce, blog, ...)

2.4. Působení na žáky

Učitel:

- poskytuje žákům výukové materiály tak, aby byly přístupné kdykoli a odkudkoli
- vhodným způsobem a v mezích svých možností ovlivňuje aktivitu a postoje žáků tak, aby byly v maximálním souladu s výukovými cíli školy

OBLAST Č. 3: PROFESNÍ ROZVOJ UČITELE

Učitel:

- chápe roli ICT ve svém profesním a kariérním rozvoji, zná inovační trendy své odbornosti způsobené rozvojem ICT
- dodržuje zákonné a etické normy v oblasti využívání ICT (softwaru, digitálních výukových materiálů, zdrojů dat...)
- je si vědom rizik, která vyplývají z užívání ICT pro pedagogy i žáky a dovede jim čelit (zdravotní rizika, ochrana osobních údajů, dat, kyberšikana ....)

Učitelé budou mít podle mě problém s tím, zohledňovat poznatky o žácích a jejich charakteristikách. Sama učím na prvním stupni, mám stálou třídu a i tak mi leccos unikne, natož pak učitelé, kteří učí své předměty ve více třídách.

Ale nejenom znalost, ale především dovednost umět předávat. To abychom nesklouzli jenom k tomu, co je ve školství obvyklé: Učitel by měl, měli bychom,...

- **Pokud Vám nevyhovuje členění standardu předložené v našem návrhu a pokud chcete navrhnout vlastní členění nebo vlastní ucelený návrh standardu, učiňte to zde.**

bohužel tu chybí určitá technologická gramotnost

Psal jsem to už v 1. kole diskuze a jak vidět zbytečně. Trochu jsem to doplnil, a zatím to určitě není kompletní. Ale jako rámeček by to mělo stačit.

Jsou to znalosti a dovednosti, které by měl znát učitel, chce-li dělat svou práci.

Jednotlivé části by měli rozebrat odborníci z daného oboru.

Viz. další tabulka

Opět jen stručně, přes problémy a určité možné možnosti úpravy vidím jako lepší kariérní růst vytvořený v Polsku a k tomu odpovídající standard, který zdaleka nemá za hlavní pilíř jen sumu znalostí a absolvovaných školení.

Hodnocení od nadřízených, podřízených, kolegů/gyň, studentů/tek, žáků/kyň tvůrců/kyň standardu. Podle otázek v dotazníku mi připadá, že nikdy nebyli ve škole a nemají ponětí, co obnáší učitelství. Podepsaní pod standardem jsou vyučující na PF, vyučující na školách různých typů a dokonce představitel nějaké asociace pracovníků ve školství, kterou nikdo nezná. To je velmi smutné. Prosím, vykašlete se na to.

Můj vlastní návrh je, abychom nechali učitele učit a ti, kteří se chtějí rozvíjet se rozvíjejí, ti kteří nechtějí máme možnost poslat do jiné oblasti než je školství(když pro to vytvoříme podmínky a budeme moci přesvědčit ty lepší).

Profesní rozvoj učitele je zpracován dobře, ale další kritéria budou svádět k nadměrné administrativě, kritéria jako efektivní komunikace apod. jsou velmi individuální a nelze je objektivně měřit, zejména směrem k veřejnosti.

Možná, že můžeme nakouknout do již fungujících standardů k sousedům kousek za hranicemi, ale i dále.

Využití ICT ve výuce a práci školy dle podmínek školy.

Chybí znalosti legislativních norem.

Chybí znalosti různých koncepcí přístupu k žákovi a alternativních a inovativních pedagogických principů.

Chybí znalosti z oblasti psychologie a diagnostiky.

Je-li samostatně řeč o znalostech, proč ne také o dovednostech a postojích? Kompetence k řešení výchovných problémů?

Bylo by dobré podtrhnout interkulturní oblast, protože třídy v české škole budou i nadále sociálně a kulturně rozmanité.

Položky týkající se odbornosti aplikované do výuky /tedy ne zkoušení, ale doložení aplikace moderních trendů v oboru do výuky/

Bod 1. - 3. chápu jako výstupy - soubor činností

Pokud je uveden samostatně soubor znalostí 9 bodů, měl by mu odpovídat stejný počet bodů v obl. 3 Profesní rozvoj učitele

Ucelený návrh č. 1:

STANDARD UCITELE MATEMATIKY A FYZIKY NA SOU A SOŠ

PREDPOKLADY KE KVALITNÍ PRACI:

ČASOVÉ VYTIZENÍ:

a) standartní

Základní úvazek 20 vyučovacích hodin 15h/týden

(Maximálně 25h – při vyšším počtu je práce méně kvalitní a učitel je přetěžován – po několika letech práce hrozí vyhoření) Stálo by to za výzkum. S jakým nasazením pracují učitelé různých předmětů při různém úvazku.

Početná příprava na výuku (minimální čas) - nová hodina-zástup 0,45h/1 vyučovací hodinu, běžná hodina 0,5h/1 vyučovací hodinu, paralelka 0,25h/1 vyučovací hodinu 10,5h/týden

Opravování písemných prací žáků 3h/týden

zastupování v průměru 1h/týden

Porady maximálně 1h/týden

Přecházení do učeben 1h/týden

Hospitace u kolegů, Spolupráce s kolegy,

řešení akutních výchovně-vzdělávacích problémů 1h/týden

Doučování žáků, individuální konzultace,

příprava na soutěže atd. 1h/týden

Ostatní administrativní povinnosti – TK, ŠVP, .. 2,5h/týden

Dozory – provádí placená síla – ne učitel

Administrativa – provádí administrativní síla.

Vážnější výchovně-vzdělávací problémy řeší odborník (speciální pedagogika, psycholog, sociální pracovník)

b) nadstandartní

Správce souboru (závisí na rozsahu souboru) 2h/týden

- jednou ročně fyzická inventura svého souboru + člen dalších inventarizačních komisí

- pravidelné vydávání pomůcek kolegům

- sledování nabídky a nákup nových pomůcek + administrativa

- půjčování pomůcek kolegům (u učitele fyziky to znamená několik hodin týdně práce navíc)

Vedoucí předmětové skupiny 5h/týden

- vedení předmětové komise - několikrát do roka schůze, schválení maturitních otázek, řešení vzdělávacích problémů, konzultace kolegům, tvorba ŠVP zodpovědnost za předmět

- metodická pomoc kolegům, uvádění nových učitelů

- spolupráce s vedením školy

- měl by mít určité pravomoci (oporu v zákoně) – nižší management školy

Třídní učitel 5h/týden

- vedení dokumentace třídy, administrativa

- třídní kniha - omlouvání absence, jednání se žáky – kontrola podpisů v ŽK (třídnická hodina 1x za 14 dní)

- řešení problémů třídy (přezouvání, kouření, chování žáků), korespondence s rodiči

- jednání s rodiči – třídní schůzky, výchovné komise

Nebo úplně tuto funkci zrušit a zavést placeného zaměstnance, kteří se o to budou starat.

Koordinátor ŠVP 5h/týden

- je zodpovědný za správnost a aktuálnost ŠVP
- eviduje podněty na zlepšení ŠVP
- koordinuje práci na ŠVP a aktualizacích
- poskytuje poradenskou činnost kolegům
- kontroluje realizaci ŠVP – pokud to neprovádí zástupce ředitele – hospitace, kontroly

Další odborné činnosti (nemohu posuzovat neboť s nimi nemám zkušenost) :

Preventista sociálně patologických jevů

Výchovný poradce

Koordinátor ICT

Koordinátor enviromentální výchovy

Školní psycholog

atd.

Další činnosti: metodika, didaktika, psaní učebnic, organizace školení a seminářů, práce na celostátní úrovni aj.

- zohlednit v úvazku a finančně.

TECHNICKE PODMINKY:

Učitel

- má k dispozici vhodnou a vybavenou odbornou učebnu.
- používá notebook a vizualizér nebo interaktivní tabuli (v případě, že chce škola elektronickou klasifikaci a třídní knihu je to nutnost)
- má k dispozici fungující vyučovací pomůcky
- má ve škole přístup k základnímu výběru z učebnic a publikací které jsou použitelné pro jeho práci – školní knihovna

- má přístup k informacím - připojení na net – síť vysokých škol.

- přístup k informacím na serverech ministerstva a ústavů - UIV, NUOV, VUPP,...

Na výsledky práce zaplacené státem z daní mají právo všichni občané.

- má vhodné pracovní podmínky - pracovní stůl, příruční knihovna + prostory na pomůcky

- šatní skříň, botník,

- podmínky duševní hygieny - rychlovarná konvice

POZADAVKY NA UCITELE

Osobnostní předpoklady dobrého učitele

Zdraví - duševní - psychická vyrovnanost

- odolnost vůči velké psychické zátěži

- fyzické – handicapem – hluchota, němota, slepota (výjimka – učitelé hudby)

Hlasový fond - učitel je schopen srozumitelně mluvit, umí využívat hlas

Herecký talent – učitel je schopen alespoň menších hereckých kreací

Být osobnost – učitel má

Důvěryhodnost – je důvěryhodný – drží slovo, neslibuje a nevyhrožuje tím co nemůže splnit.

Morální kredit – je právně i morálně bezúhonný.

Schopnosti a dovednosti učitele

Obecné pedagogické a psychologické

Učitel

- *pracuje vhodně s hlasem (základy rétoriky)*
- *je schopen elementarizace problémů a učiva*
- *umí srozumitelně vysvětlit*
- *má přehled o cílech své práce*
- *snaží se ze všech sil plnit výstupy RVP.*
- *volí vhodné strategie k naplnění cílů RVP*
- *spoluvytváří a v případě potřeby inovuje ŠVP*
- *projevuje respekt k žákům a žákyním;*
- *vyjadřuje žákům důvěru a pozitivní očekávání (očekává úspěšné zvládnutí učení), podporuje jejich sebedůvěru;*
- *zohledňuje při výuce v mezích možností individuální vzdělávací možnosti a potřeby žáků*
- *pracuje vhodně s hlasem*
- *podporuje komunikaci ve třídě*
- *přizpůsobuje komunikaci aktuální situaci.*
- *vhodným způsobem hodnotí žáky*
- *podporuje sebehodnocení žáků*
- *provádí sebereflexi a autoevaluaci své práce*
- *přispívá k rozvoji školy*
- *podporuje pozitivní klima školy*
- *spolupracuje s kolegy, vedením školy a nadřízenými obecními, krajskými či státními orgány*
- *spolupracuje s rodiči na plnění výchovně vzdělávacích cílů*
- *spolupracuje se státními institucemi v mezích jak stanoví zákon*
- *vzdělává se v pedagogice a psychologii.*

Odborné

Předpoklady :

- *ovládá svůj obor aspoň na základní středoškolské úrovni v celé jeho šíři.*
- *ovládá souvislosti a vztahy oboru k jiným oblastem lidské činnosti, především s ohledem na potřeby žáků.*
- *ovládá aplikace svého oboru s ohledem na potřeby žáků.*
- *ovládá didaktiku svého oboru a umí učit*
- *má všeobecný přehled – zvládat základy ostatních oborů alespoň na gymnaziální úrovni.*

- *je nadšen pro svůj obor a aktivně ho předává žákům*
- *dosahuje patřičných cílů RVP a ŠVP*
- *dosahuje vyšších cílů, než udává RVP*
- *dosahuje vyšších cílů, než udává ŠVP*

Další činnost :

- vzdělává se o vývoji svého oboru.*
- vzdělává se v didaktice svého oboru*

Právní

- *zná základní školskou legislativu a jedná pokud možno v souladu s ní.*
- *vzdělává se v právním povědomí*

Sociální

- je sociální osobnost
- nemá sociální deviace
- zná základy sociologie a aplikuje je ve své práci

- komunikuje a spolupracuje s kolegy ve škole i z jiných škol
- komunikuje a spolupracuje s rodiči a veřejností
- chápe, využívá a zvládá sociální interakce
- zohledňuje sociální nerovnosti při své práci
- má pozitivní vliv na socializaci žáků

Kulturní

- zná základní charakteristiky odlišných kultur
- zohledňuje odlišné kulturní prostředí žáků při své práci

Biologické

- zná fyzický i mentální vývoj člověka a jeho vliv na výchovně vzdělávací proces.
- zohledňuje vývojové etapy člověka při své práci

Zdravotnické

- umí poskytnout první pomoc.
- je schopen je rozpoznat základní možné zdravotní komplikace (bezvědomí, úraz, epileptický záchvat, glykemický šok, zástava srdce, úraz el. proudem,...) a poskytnout včasnou a kvalitní pomoc.

Bezpečnostní

- zná zásady bezpečnosti práce, požární ochrany a ochrany obyvatelstva za vyjimečných situací, rozumí jim a je schopen je aplikovat v praxi
- zná základy sebeobrany a umí v případě nutnosti chránit sebe, svěřené žáky i svěřené majetek

Klíčové povinnosti učitele:

- myslí na blaho žáka, cílem práce učitele je spokojený žák ve fungující společnosti.

Ucelený návrh č. 2:

Nabízím naši vyzkoušenou koncepci Smysluplné školy.

Kritéria kvality pedagogického pracovníka školy

Na naší škole jsme stanovili 5 oblastí pro stanovení jednotlivých kritérií.

Vedení výchovně vzdělávacího procesu

§ Plánování (TP, týdenní plány, plánování z hodiny na hodinu)

§ Volba metod (cíl hodiny, tomu odpovídající metoda, časové rozvržení a činnostní učení)

§ Realizace hodin (atmosféra, motivace žáků, používání moderních učebních pomůcek
§ Zpětná vazba (co učitel hodnotí, kritéria hodnocení, průběžné hodnocení, vedení k pravidelné přípravě, vedení k sebehodnocení)
§ Individuální přístup k dětem (dodržování IVP, používání metod k individuálnímu rozvoji žáka

Profesní růst

§ Individuální posun

§ Vzdělávání a aplikace poznatků

§ Používání moderních metod a pomůcek

Plnění povinností

§ Spolehlivost

§ Včasnost

§ Přesnost

§ Vstřícnost

Vztah ke spolupracovníkům

§ Kolegiálnost

§ Spolupráce

§ Ochota pomoci

§ Nabídka navíc pro ostatní

5) Funkce ve škole

Kritéria kvality třídního učitele

§ Plnění povinností třídního učitele

§ Komunikace s rodiči

§ Specifika práce TU (vedení prvního a posledního ročníku ZŠ, třída s počtem žáků nad 25, třída s více výchovně problematickými žáky)

Ucelený návrh č. 3:

Je obtížné navrhnout strukturu Standardu a myslím, že návrh členění není šťastný - osobně mi "nesedí" (nezdá se mi, že by vystihoval logiku věci). Ve svém osobním "standardu" mám strukturu do hlavních kategorií rozepsanou takto:

učitel:

- plánuje

- hodnotí

- spolupracuje

- ovládá pedagogické dovednosti

- dodržuje pedagogické zásady

- pěstuje vztah se studenty

- má pedagogickou zkušenost

- je vzdělán pedagogicky i odborně

- je odborník

- je náročný

- je spravedlivý

- je trpělivý

- čelí syndromu vyhoření

- cení si vzdělání

Takto rozepsané kategorie se někdy překrývají, ale ve své šíři postihují celou problematiku kromě části oblasti "ŠIRŠÍ KONTEXT VYUKY" a jsou srozumitelné.

Ucelený návrh č. 4:

Domnívám se, že bychom se měli držet systému tvorby standardů, který se nyní u nás zavádí v souvislosti s Národní soustavou kvalifikací. Jejím základem jsou tzv. kvalifikační a hodnotící standardy. Kvalifikační standard obsahuje soubor kompetencí potřebných pro kvalifikovaný výkon povolání. V hodnotícím standardu je každá kompetence rozpracována do souboru kritérií, která jsou konkrétní, pozorovatelná a hodnotitelná. Navrhuji tedy nejprve zformulovat soubor kompetencí, které pokryjí oblasti učitelovy práce a tyto kompetence pak rozpracovat do hodnotitelných kritérií.

Soubor kompetencí lze např. pojmout takto:

- *Učitel jedná v souladu s profesním hodnotami a v souladu s etickým kodexem vzdělávací instituce, ve které působí.*
- *Učitel obnovuje své kompetence stanovené kvalifikačními standardy pro profesi/profese, k jejichž výkonu jsou připravováni jeho žáci, a to v rozsahu své odborné specializace, na expertní úrovni.*
- *Učitel, ve spolupráci s kolegy, žáky, partnery i samostatně, připravuje vyučování na úrovni učebních situací, vyučovacích hodin, vyučovacích předmětů i školního vzdělávacího programu.*
- *Učitel vytváří různorodé učební situace, které podporují učení jednotlivců i skupin.*
- *Učitel efektivně komunikuje a spolupracuje ve prospěch osobního rozvoje svých žáků.*
- *Učitel podporuje učení žáků vhodnými a adekvátními vzdělávacími prostředky a pomůckami.*
- *Učitel hodnotí různorodými způsoby dosahování učebních cílů žáky.*
- *Učitel reflektuje svou práci v kontextu vyučování, vzdělávací instituce, komunity i společnosti a trvale rozvíjí své profesní kompetence. Učitel aktivně přispívá k profesnímu rozvoji pracovníků školy.*

Uvedu ještě příklad možného rozpracování vybrané kompetence do kritérií tak, jak je to v současnosti používáno při tvorbě hodnotících standardů v Národní soustavě kvalifikací:

Kompetence: Učitel vytváří různorodé učební situace, které podporují učení jednotlivců i skupin.

Kriteria hodnocení

- *Učitel v návaznosti na konkrétní učební situace volí vhodné motivační prostředky a postupy; preferuje pozitivní motivaci žáků bez použití moci.*
- *Učitel zná relevantní teorie učení a vyučování a v rozsahu své působnosti je aplikuje při vyučování.*
- *Učitel zná učební cíle dané kurikulem školy a v rozsahu své působnosti je aplikuje při vyučování.*
- *Učitel v rámci své pedagogické práce dodržuje legislativu a vnitřní předpisy školy, a to zejména s ohledem na ochranu života a zdraví žáků.*
- *Učitel volí vhodné vyučovací postupy s ohledem na vzdělávací potřeby a cíle*
- *Učitel podporuje žáky při využívání jejich vlastních zkušeností a při nalézání jejich vlastních cest efektivního učení a osobního rozvoje.*
- *Učitel vytváří takové učební situace, které žákům umožní porozumět propojení mezi odborností a širším sociálním, ekonomickým a kulturním kontextem.*
- *Učitel využívá také učební postupy a strategie, aby naplňoval individuální vzdělávací potřeby žáků a překonával individuální bariéry v učení.*
- *Učitel společně se žáky identifikuje ty znalosti a dovednosti, které jsou přenositelné i do kontextu jiných profesí a situací.*

- Učitel volí takové učební situace, které motivují žáky v procesu celoživotního učení. Kritéria hodnocení by měla být formulována tak, aby byla bezprostředně pozorovatelná hodnotitelem, aby se dala nějakým způsobem změřit. Na úrovni kompetencí by se mohly jednotlivé učitelské subprofese sejít, diferenciací standardů pro jednotlivé subprofese by mohla fungovat na úrovni hodnotících kritérií.

■ **Zde je samostatně uveden soubor znalostí, které by měl učitel s porozuměním využívat ve svých profesních činnostech. Je podle Vás výčet profesních znalostí pro účely standardu vyhovující?**

- Obecné pedagogické znalosti s důrazem na:
  - efektivní řízení a organizaci procesu vyučování
  - efektivní ovlivňování postojů a chování žáků
- Znalost vlastního oboru
- Didaktická znalost obsahu (postupy výuky vlastního oboru, včetně mezioborové výuky)
- Poznatky o žácích a jejich charakteristikách
- Znalost edukačního prostředí (vzdělávací systém, vlastní škola, místní komunita)
- Znalost kurikula
- Znalost obecných cílů výchovy včetně filozofických a historických východisek

Celkem odpovědělo 123 respondentů.

	počet respond.	%
ano	41	33
spíše ano	47	38
nevím	10	8
spíše ne	12	10
ne	13	11

Shrnutí:

V komentářích respondenti navrhovali doplnění, případně upřesnění souboru znalostí. Někteří žádali rozšíření souboru znalostí o dovednosti, případně kompetence.

Příklady autentických výroků:

Doplnění a upřesnění oblastí znalostí

U bodu 4 bych navrhoval zdůraznit nezbytnost základní psychologické průpravy učitele.

Většina dětí má výrazné sociální problémy. Kvalitní učitel by měl být i dobrý psycholog.

Je to strašně teoretické. Hlavně ta filozofická a historická hlediska. Zajímalo by mne také, jak se v bodě "znalost oboru" rozliší, že daný učitel vyučuje pouze 1 obor, zatímco jiný třeba 3 nebo 4. Předpokládám, že držet krok s dobou ve čtyřech oborech bude podstatně obtížnější než v tom jednom.

většina tohoto výčtu trpí přílišnou obecností, nekonkrétností, neměřitelností a drtivá většina popsanych nároků je praxi běžně plněna bez ohledu na existenci daného standardu

Znalost a dovednost etiky a etikety.

Přidal bych ještě úplně základní znalost legislativy (práva dětí, práva a povinnosti rodičů, práva a povinnosti učitelů samotných - nejistota v této oblasti často vede k velkým chybám v oblastech jiných)

Není nám vůbec jasné postavení výčtu znalostí v rámci standardu. Jakou bude hrát ve standardu roli, jak se s ním bude pracovat? Je to východisko pro standard nebo něco doplňujícího?

u obecných pedagog. znalostí zdůraznit také způsoby evaluace

otevřenou otázkou zůstává, jak definovat "znalost vlastního oboru" . Asi nestačí jen pomocí těchto tří slov

doplnit "znalost způsobů hodnocení žáků" a "znalost ICT"

Spíše než o „didaktické znalosti“, anebo vedle ní, by bylo vhodné mluvit o „schopnosti tvůrčí didaktické transformace oboru/oborů do vyuč. Předmětů

chybí mi "znalost široké škály forem práce, hodnocení a evaluace výuky, zejména za použití vzdělávacích technologií"

znalost práce s dětmi, které se jakýmkoli způsobem odlišují nebo mají specifické vzdělávací potřeby

Učitelé by měli znát také aspoň základy vývojové psychologie, obecné zákonitosti učení a fungování mozku při učení a také znát a aplikovat poznatky z psychologie potřeb a motivace

Tudíž úvod navrhuje rozšířit na „Obecné pedagogické a psychologické znalosti...“

Navrhujeme pozměnit jako:

Zde je samostatně uveden soubor znalostí a dovedností, které by měl učitel s porozuměním využívat ve svých profesních činnostech.

Obecné pedagogické znalosti podložené a prověřené vlastní praktickou zkušeností z výuky, s důrazem na:

efektivní řízení a organizaci procesu vyučování

efektivní ovlivňování postojů a chování žáků

Znalost vlastního oboru, ovládání činností, které v něm jsou žákům zprostředkovány, i činností badatelských v rozsahu potřebném pro výuku

Didaktická znalost obsahu (postupy výuky vlastního oboru, včetně mezioborové výuky, a zároveň znalost postupů, kterými se žáci zmocňují poznání a zvládnutí) – doplněná reflexí vlastní výuky tohoto obsahu

Poznatky o žácích a jejich charakteristikách spojené s dovednostmi přizpůsobovat výuku těmto poznatkům o žákovi

Znalost edukačního prostředí (vzdělávací systém, vlastní škola, místní komunita)

Znalost kurikula

Znalost obecných cílů výchovy včetně filozofických a historických východisek

spíše ano, možná doplnit o základní znalosti z oblasti legislativy (práva dětí, práva a povinnosti učitelů, rodičů...???)

ICT a digitální dovednosti jsou natolik důležitou profesní znalostí, že by měly být explicitně uvedeny.

Výhrady týkající se nezahrnutí dovedností a kompetencí

Zdá se mi, že tu toho spousta chybí. Například aktivní zapojení do edukačního prostředí i mimo hodiny, nejen jeho znalost. Znalosti samy o sobě nikoho nezachránily. Kde je procházení nácviků obtížných situací? Nevidím nikde "Učitel umí vyvést panikařící třídu ven ze školy v případě požáru". Nevidím nikde "učitel si umí poradit s výtržníky". Nevidím nikde "učitel, který přistihne žáka prodávajícího marihuanu, ho smí zadržet, předat jeho rodičům a uvědomit policii". Nevidím nikde "učitel smí žáka narušujícího výuku obzvláště hrubým způsobem vyloučit z hodiny kvůli ostatním žákům". Nevidím nikde, že učitel má právo bránit sebe, svou důstojnost a právo ostatních žáků na normální výuku.

Ani náhodou. Rozepsali jste pedagogicko psychologické kompetence což je zlomek s učitelských dovedností. Zde zas obecně nazvete široké oblasti, které nejsou specifikovány. Prostě paskvil.

Obecné pedagogické dovednosti = základ. Schopnost předat i "to, co nevím" s tím jde ruku v ruce. S poznatky o žácích souhlasím.

Částečně to celé jde ne zcela správným směrem. Ať žijí znalosti! Kdo bude pracovat se žáky, kdo bude řešit výchovu aj.? Prof. Zelina: "Výchova na prvním místě."

K doplnění snad jen jeden bod: • Uvědomělé sebepojetí

Je otázkou, zdali standard může být vymezen pouze znalostmi. Předpokládáme, že uvedenými znalostmi disponuje již absolvent učitelského studia. Standard se musí opírat ne o znalosti, ale mnohem více o dovednosti a kompetence.

Tak, jak je struktura Profesního standardu kvality učitele v návrhu koncipovaná, vytváří prostor pro začlenění problematiky informačních a komunikačních technologií do všech jeho oblastí. I přesto, že v některých případech jsou tyto otázky zdánlivě „schované“ v obecných formulacích, zaslouží si zdůraznění především z důvodu rostoucího významu ICT ve vzdělávání. Ten je podmíněný tím, jak roste množství informací a jak se zvyšuje jejich význam pro uplatnění jednotlivce na trhu práce. Úspěšnější je ten, kdo má k informacím lepší přístup a dovede s nimi efektivně pracovat. Pedagogové by v tomto směru měli být připraveni k výchově a vzdělávání na takové úrovni, která umožní přípravu jejich žáků na řešení aktuálních úkolů, se kterými se budou v budoucnu v praxi setkávat.

Chybí zde : starost , aby si plnili svoje povinnosti a ne aby neplnění zastírali starostí o druhé. Lidský přístup k žákům. .

Technické výhrady

Všechna kritéria bych doplnila na vzdělávání dětí a žáků...- aby se týkala i učitelek MŠ

Cizí sova prosím nahradit českými(kurikulum, edukace).

- **Obsah standardu bude i v budoucnu revidován na základě získaných zkušeností. Jak často by podle Vás mělo v budoucnu docházet k přepracování standardu a jakým způsobem by k tomu mělo docházet?**

Návrhy:

Pokud bude jeden obecný standard pro daný typ školy a danou předmětovou oblast, měl by být univerzální, tedy takový, aby se nemusel měnit s každými volbami a reformou. Pokud hodláte tvořit podrobné standardy pro každý předmět a typ školy, pak se bude měnit při každé větší legislativní změně, a v tom případě by měla být jmenována pro každý předmět a typ školy republiková rada, která bude dohlížet na kompatibilitu a aktuálnost standardu.

5 - 10 let dle potřeby a společenského klimatu

Cca po 5 až 7 letech

Tento způsob je výborný, k revidování by mělo docházet minimálně 1x za pět let.

jednou za 3 roky;

Napadá mne shromažďování připomínek a návrhů na různých setkáních ředitelů, členů asociace výchovných poradců apod. Četnost? 1x za 2-3 roky? Je to asi dost náročné. 3-5 let

Minimálně 2 roky.

1 x za dva roky formou diskuse.

Cca jednou za dva roky, vyjadřovali by se všichni zúčastnění.

Zpočátku považuji za vhodné revidování Standardu za aktivní účasti učitelů v období co 2 roky, po akceptaci většinou učitelské veřejnosti lze periodu prodloužit.

Maximálně 1x ročně. Pokud se něco ukáže jako nefunkční (příp. nedostatečné, zastaralé ap.), mělo by se to změnit. Pokud se však bude standard několik let ladit, jak se plánuje, změn by nemělo být moc.

Každý rok na speciální workshopech pro učitele.

Průběžně 1x za rok formou podobných dotazníků - aby měl každý možnost doplnit, či pozměnit

Každý měsíc

Myslím, že nic nebrání tomu, aby se měnil průběžně. S tím je spojena otázka: Může učitel ztratit svoji úroveň standardu?

Vůbec. Ušetří to peníze na školní pomůcky a platy, obnovu škol.

ne často

Podle zkušeností z praxe.

Navrhujeme, aby se revize standardu prováděla v závislosti na zkušenostech z jeho zavádění: nejprve by mohla období být kratší, aby byl vyvinut ve spolupráci s terénem co nejlépe, později by naopak měl platit stabilněji, například celých 10 let, s možností doplnit jej o další naléhavé položky, které by ovšem platily jako požadavek až na nově nastupující nebo postupující učitele.

Nejsem si jistý, zda by mělo docházet k výraznému přepracování standardu, to by bylo téměř nevhodné ho zavádět. Mělo by docházet k aktualizaci a pouze k dílčím úpravám. Situace, kdy nějaká kompetentní osoba prohlásí standard za nevyhovující by vůbec neměla nastat.... APZŠ se domnívá, že musí být řádně definovány oblasti, které budou standardizovány a dále pak definovány úrovně, na kterých bude standardizace probíhat.

Je potřeba vyjasnit, kdo a za jakých podmínek bude revizi provádět (tj. např. vyjasnit, zda bude při revizi probíhat široká veřejná diskuse či nikoli apod.)

Měl by být revidován na základě připomínek z praxe, formou veřejné diskuse.

Při zjištění nevyhovujících, škodících pravidel.

V průběhu zavádění ale by měl být revidován průběžně.

na základě dané zkušenosti v daném vzdělávacím stupni a lokálních podmínkách školy by škola, školská rada nebo jiný "orgán kontroly" standardu měl mít možnost revidovat svůj standard průběžně na základě metodických pokynů z "vyšších míst" - poradní orgány, MŠMT, profesní sdružení, cechy učitelů

K revizi by mělo docházet vždy po pěti letech, připomínkování a diskuze mohou probíhat průběžně. Příliš časté změny by znejistily učitele a ohrozily účinnost standardu. Změny musí být výsledkem diskuze (před první revizí ve větším rozsahu), ne rozhodnutím skupiny úředníků nebo politiků.

Standard by neměl měnit zásadně svoji podobu, měl by být doplňován o nové kompetence učitele.

Revize standardu: jednou za 3 roky, na základě širší diskuse s právem zapojení učitelů, ředitelů, ČŠI, rodičovské veřejnosti, odborné veřejnosti, zřizovatelů škol, MŠMT, dalších profesních organizací a korporací

dotazníky do škol, elektronicky i písemně, dotazy školní inspekce

na přepracování standardu by se měli podílet ředitelé škol, učitelé, akademičtí pracovníci, studenti různých stupňů vzděl. systému

V první fázi po zavedení standardu (možná už po dvou letech) bude třeba asi výzkumně ověřit, zda učitelé, kteří obhájili vyšší stupeň, mají opravdu srovnatelnou úroveň, aby se mohly udělat odpovídající úpravy.

pětiletý cyklus; prostřednictvím vybraného vzorku škol, která by zároveň plnila roli regionálního metodického, poradenského a heldeskového centra pro ostatní školy v jeho působnosti (řekněme školní centra).

V oblasti ICT musí standard reflektovat velmi rychlý vývoj v oboru, odpovídající aktualizace je třeba provádět každé dva až tři roky.

Komentáře:

Standard by měl být od počátku stanoven tak, aby se týkal věcí, které nepotřebují přepracovávat. Slušnost nepotřebuje neustálé přehodnocování. Schopnost kantora zvládat třicet dětí/pubertáků ve třídě nepotřebuje neustálé předefinování.

Rozumím, že standardy jsou nutné k předložení třeba ministerstvu, ale nevím, zda to řeší konkrétní každodenní potřeby pedagogů. Vidím to spíš tak, že se v této podobě materiál založí k mnoha dalším, kterých již máme ve školách mnoho.

Jako, že nejdříve bude platit něco a když to někdo splní, tak mu řekneme pardon, ono to už nestačí, nebo bylo to zbytečné? No nazdar... Další důvod, proč projekt standardů raději spláchnout co nejdříve kam patří. A ušetřené peníze dát k dispozici třeba na vzdělávání učitelů.

Předpokládáme, že součástí přípravy standardu bude ověřování, co si učitelé pod obecnými kritérii představují, jak těmto abstraktním formulacím rozumějí (třeba dotazníkem, zda konkrétní činnosti a chování vyskytující se v práci učitelů je či není v souladu s abstraktně vyjádřeným kritériem).

■ Jakékoli Vaše komentáře k tématu diskuse

Pokud nebude finanční podpora a hrozí, že to dopadne tak, jako nyní s přidáním pro učitele, zvažte, zda to celé má smysl.

Opět zdůrazňuji, že standard povede k totálnímu formalismu a definitivně dorazí již tak dost znechucené učitele.

Stejně jako student v RVP pochází z oblasti utopie, tak mi to připadá i v případě standardu učitele. "A proto máme Mirka všichni tolik rádi" - příznivci Foglara ví, oč se jedná. Ráda bych poznala člověka, který je tak aktivní, komunikuje pouze efektivně, ovládá na úrovni několik oborů (minimálně dva), hodnotí, plánuje, systematizuje, motivuje, analyzuje, naslouchá, shrmažďuje, individualizuje, respektuje a hlavně - neexistuje!!!

Podle mého názoru nepomůže standard k ničemu novému, ani k objektivnímu hodnocení práce učitele.

Školství zůstane dlouhodobě podfinancované, bude hůř až vyschnou zdroje EU. Žádná reforma se nedá dělat bez financí, ani reforma hodnocení kvality práce učitele. Možná by to chtělo méně úředníků na krajích, ministerstvech a více těchto pracovníků přímo v terénu - ve školách.

Pro mě zůstává jediné kritérium hodnocení mé práce spokojený žák, který si odnáší do života z naší školy co potřebuje a spokojený rodič. Žák, který se k nám rád vrací jen tak...

Mám dotaz. To nevíte, že kromě středních odborných škol existují také střední odborná učiliště a učiliště? Nebo už počítáte, že úplně zaniknou a všichni žáci budou na gymnáziích? Jsem také učitel SOU.

Navíc zjistěte si, co musí učitel umět, co by měl znát. Protože tohle je hrůza.

To je stejné jako představa o Spojených státech získaná ze seriálů. Jestli si takhle představujete práci učitele, protože nic jiného, než představa to není, tak si honem zjistěte jak to ve škole vypadá.

Pokud nechcete brát v úvahu připomínky učitelů, tak zrušte diskuzi napište tu hrůzu, ale nedivte se pak, když z toho budete mít v lepším případě jen ostudu.

Standard učitele dá do ruky účinnou zbraň. Bude také zárukou kvality?

Některé body už předem diskvalifikují současné učitele - někteří neumí mluvit srozumitelně (vady výslovnosti, příliš tichá mluva), někteří nejsou etickým modelem, nemají porozumění pro žáky - jsou trochu odtrženi od reálného života. Měla by se zjišťovat motivace studentů pedagogiky pro toto studium a neškodila by nějaká talentová zkouška případně mnohem větší praxe na během studia. Státní zkoušky by se dělaly nejen ze znalostí ale i z praxe. Stát by měl zpřísnit výběr těch, kteří mají vychovávat další generace. Zatím to dělá kdekdo, mnozí bez vzdělání jsou lepší pedagogové než ti s VŠ.

Hlavním problémem vidím čas a finance. Pokud bych měla odučit 12hodin týdně, budu se na ně připravovat mnohem důkladněji, než když jich je 25. Pokud by mi někdo materiály množil apod., zase ohromná úspora času. Pak by bylo reálné pracovat se třídou po skupinách podle úrovně dětí. Ve třídě by jich ale muselo být méně než 30. Takže vše opět závisí na penězích. Pokud by se zvedly platy, ve školství by zůstalo více schopných, byl by větší výběr, neučil by každý, kdo o to projeví zájem....

Největšími problémy dnešního školství vidím tyto:

-hodnota vzdělávání a postavení školství byly potlačeny "na dno"

-mzdy učitelů - lidí s vysokoškolským vzděláním, kteří nejen učí, ale denně několik hodin zodpovídají za 25-30 cizích dětí

-katastrofální situace ve způsobu přijímání žáků na SŠ, SOŠ a UO, stejně pak i na VŠ - souvisí to, školy by měly žáky přijímat podle jejich schopností a studijních předpokladů, ne podle čísla, které musí obsadit, aby nebyly zavřeny; žáci by si měli školu vybírat podle svých schopností, ale i podle kvality školy, co vše žákovi nabízí, ne proto, že ho vezmou bez přijímacích zkoušek a se čtyřkami z hlavních předmětů- co je to za maturanta, který na píše "babyčka Boženy Němcové bila moc hodná..." 75% žáků základních škol nemá potřebu se vzdělávat a zlepšovat -vždyť se dostanu, kam chci, rádi po mně "hrábnou"

-zavést státní maturity s jednou úrovní, které by posuzovaly základy vzdělání žáka z matematiky, rodného jazyka, cizího jazyka a dvou odborných předmětů dle dané školy.

Maturant podle mne musí umět :

v Čj - napsat životopis, žádost o práci, vyplnit dotazník, napsat úřední dopis, s tím souvisí znalost základních gramatických pravidel, vědět něco ze základů literatury

v M - umět počítat s procenty (slevy, úroky, daně,...), úměrnost, s měřítky map, rozeznat geometrické útvary a tělesa, především umět násobilku, z hlavy sčítat a odčítat apod.

v cizím jazyce - navázat kontakt s cizincem, umět se zeptat, najít cestu, sehnat si pomoc, mluvit o sobě, ...

-studium na pedag. fakultách-absolventi netuší, co je čeká (za posledních 10 let nám na škole asi z 15 přijatých absolventů zůstali déle než dva roky 2 absolventi)

-rychle klesající úroveň výchovy v rodině - rodiče stále více nechávají "vše" na škole a odmítají za výchovu svých dětí nést nějakou zodpovědnost

-ztrácí se nám lidskost - žáci znají SVÁ PRÁVA a POVINNOSTI UČITELŮ, ale naopak jim to nic neříká,

učitel musí o svá práva denně bojovat a mnozí snižují ze svých práv a ustupují před "právy" žáků (ted' nemluví o sobě, ale o tom, co vidím kolem sebe; já neustále svým žákům objasňuji práva i povinnosti žáků i moje, trvám na dodržování určitých pravidel-především slušnosti a lidskosti, ale za to jsem v očích mnohých žáků kr...). A to mě má povzbudit k další práci ve školství?

Standardy? ANO. Ale nejdříve se musí změnit mnoho dalšího.

Hezká myšlenka, velmi těžká realizace.

Bylo by vhodné v členění neopomíjet učitelky MŠ (nejde tedy pouze o žáky, ale i o děti a vyučování, ale i vzdělávání....)

Děkuji, myslím, že takto členěná a jasná kritéria v případě změny „tarifní tabulky“bude velkým přínosem.

Prosím zabývejme se opravdu ožehavými tématy jako je:

1. celá koncepce českého školství - zatím je to hop sem hop tam

2. navrácení prestiže pedagogů alespoň z období první republiky - dnes jsou jen onuce o které se každý otře

3. chovejme se všichni tak jak bychom si přáli, aby se chovali naše děti - viz vrcholná politika, kterou naše děti výrazně vnímají i když to tak nevypadá.

Děkuji, že jsem měl možnost si říci co si opravdu myslím.

Pokud dojde k vytvoření standardů neměly by být "kouli na noze" učiteli. měly by podporovat jeho zájem o školu a především posilovat jeho tvořivost a kreativitu. Přivítala bych, aby do školství nevstupovali lidé, kteří si odučí a jdou. Navyšovat plat pro nic není řešení. Řešení je, aby bylo na školách dostatek financí na ocenění lidí, kteří opravdu pro školu pracují, aby se ředitelé nehádali o každou tisícovku a nemuseli vysvětlovat, že pan XY je opravdu skvělý kantor. Je ponižující, pokud ředitel školy naopak "žebrá" u zřizovatele a čeká, zda mu dá odměnu či nikoliv(není to můj případ, ale děje se to). Mateřské školy jsou stále pod úrovní základních škol, třebaže jsme vysokoškolsky vzdělané a naše práce je při naplněných třídách opravdu vyčerpávající. Většinou učitelé ze ZŠ, SŠ... nevidí, proč by měli být učitelé MŠ s nimi dáni na rovnost a je tomu tak i ve veřejnosti. Přála bych těmto kantorům týden s našimi dětmi - nejen tu výchovnou činnost, ale hlavně to ostatní: mít pro 28 dětí milé slovo, pochovat je, pohladit, zeptat se na to, co je trápí, z čeho mají radost, umýt ji, když se pokakají, počůrají a být s nimi nonstop 9 hodin bez přestávky, bez volné hodiny.....

Proč obdobné standardy nezpracovávají ostatní ministerstva a resorty, profese ???

Přeji hodně úspěchů

Nikdo nikdy nesmí zapomenout, že každé hodnocení je vždy subjektivní a je možné ho zneužít k dobrým i špatným věcem. Také je nutné občas přihlédnout k tomu, že kromě toho, že jsme pedagogové, tak jsme také lidé. A to lidé s různými osobními starostmi, které nám někdy brání po určitou dobu se sebezdeňovat a někdy i kvalitně pracovat. Každý jistě pochopí o čem píšu. Jestli na nás učitele není nakládáno příliš.

Pokud se nezmění:

1) připravenost absolventů Vš pro profesi učitel

2) důstojné ohodnocení učitelská profese

je zbytečné a předčasné zavádění standardu učitele

Tento dotazník mne – bohužel – utvrzuje v tom, že Standard jde špatným směrem. Namísto posily učitelské profese bude papír pro papír, kdo bude mít více školení, více papírů v žákovském portfoliu, více vzorových hodin, více papíru s přípravami, více "moderní", ten bude standard splňovat.

Když jsem si četla příspěvky v první diskuzi, byla jsem velmi rozčarovaná z množství negativních postojů učitelů. Osobně si něco takového jako standard již dlouho přeji, zejména v mých učitelských začátcích by mi býval velmi pomohl. Takže vám všem velmi držím pěsti a doufám, že standard spatří světlo světa brzy a bez ohledu na aktuální politickou garnituru. Standardu zdar! :-)

Zjistili jste, že na školách učí hlavně ženský? A to v celém dotazníku je u otázek jen učitel. Co takhle kompetence z RVP? A nám chcete vytvářet nějaké standardy?

Finanční prostředky věnované přípravě standardu a těmto diskusím by se měli spíše použít na financování škol, protože současný stav je katastrofální.

Důkladně jsem si také pročítala dotazníky z 1. kola diskuse a tam jsem se dočetla, že většina zúčastněných standard odmítá, ale vy přesto píšete, že s ním počítáte a dokonce uvádíte i výhled, jak by měl být realizován. Neberete tedy naše hlasy vůbec vážně, tak k čemu tahle šaškárna?

Standard vytvořit, ale jen jakousi formou etického a morálního kodexu, který je doporučený, ale každý učitel má možnost si ho přizpůsobit a upravit tak, aby to zlepšovalo výsledky jeho

práce. Hodnocení a kontrolu bych oproti současnému stavu neměnil. Udělal bych standard školního inspektora a ten by se snažil učitele hodnotit.

Osobně se domnívám, že celé školství je v současné době ve velmi špatném stavu, velmi pokulhává za potřebami doby a už vůbec není schopno ani v základech pohlížet do nejbližší budoucnosti. Celá problematika "moderního soudobého školství" by měla být řešena komplexně, od základu a jenom a pouze na principu "kvalifikovaných pracovních týmů", které by měly být složeny zásadně z 80-85% z vysokoškolských (jiných) učitelů. Bohužel se mi zdá tento požadavek v současné době jako jen velmi obtížně splnitelný.

I tak přeji všem mnoho zdravíčka, pohody a tolerance. Škoda jen, že za posledních 20 let v česko-moravsko-slezské společnosti vyšuměly naděje obyvatelstva země tak, že potenciál na pozitivní a trvalé změny nejen ve školství byl "zazděn" z mnoha důvodů mnohými procesy a skutečností, které se objeví za 50 let v učebnicích historie České republiky.

Děkuji všem těm, kteří se podíleli na přípravě nejen tohoto dotazníku a umožnili tak široké odborné veřejnosti projevit svůj názor. Na druhé straně se obávám smutné skutečnosti, že řada lidí a to i vysoce kvalifikovaných odborníků nemá zájem o veřejné vyjadřování. Proč asi?

Standard pro učitele je cesta přes další bludný kořen - doporučuji vypracovat standardy pro školy (stačila by věta: Tato škola se řídí RVP, pokud tomu tak není, vyvodí se důsledky.) Z toho vyplývá zkvalitnit ředitelstvo. Také je velmi, velmi nutné zkvalitnit přípravu na pedagogických fakultách.

O jaké podklady / základní kameny se má učitel opřít? Co takhle definovat standardního žáka (tj. Pepičku, přinesl jsi do školy pornočasopis a to je proti standardu - děti mají na pojem SLUŠNÉ CHOVÁNÍ zcela jiný názor než já; apod.)

Podle sepsaných kritérií jsem přinejmenším standardní učitel (7 let praxe). Přesto za mnou občas přijdou rodiče, kteří mi tvrdí, jak svou práci dělám špatně a jak ji mám dělat jinak - rodiče v oblasti učitelství bez vzdělání, bez praxe, bez jediné snahy osobně navštívit výuku. Budu-li mít "papír", že jsem standardní učitel - vzroste prestiž mého povolání natolik, že mi laici začnou v mé práci důvěřovat?

Těším se, že děti mých dětí se budou do školy těšit a ve škole se se zájmem učit pod vedením kvalitních a sebevědomých učitelů.

Formulář je příliš obsáhlý. Vzhledem k tomu, že jsem učitel, nemám dostatek času na zvládnutí tak obsáhlého prostoru v jednom zátahu. Můj zásadní přístup k danému tématu není destruktivní. Spíše jde o skepsi.

četli jsme klasickou ukázkou čistého formalismu

Nesouhlasíme s hodnocením učitele dle navrhovaného standardů (je to nesmysl), proto jsme záměrně nevyplnily některé otázky

tvoření standardu jsou jen další vyhozené peníze, místo co by se investovaly přímo do škol

ve chvíli, kdy nejsou vhodné podmínky ve školách, nelze stejně žádný standard vyžadovat a pokud bude vyžadován při současných podmínkách, povede k ještě větší nespokojenosti ve školství a zatížení další administrativou

otázka: proč má být učitel standardizován, když má být osobností

Učiteli by měl být přiznán statut veřejného činitele, neboť v současné době jsou všechna práva na straně žáků a rodičů a učitelé se nedostávají odpovídající veřejné, státní a legislativní podpory.

Nejsme o potřebnosti standardu přesvědčeni.

Ředitelé se již jistě těší na tento bič, který stejně nikdo nezaplátí.

Pokud už Standard, tak stručný, výstižný, srozumitelný, ne bič na kantory. Zajistit finance tak, aby jich bylo tolik, kdyby všichni učitelé byli skvělí, tak aby na ně vyšlo.

diskuse byla nevhodně načasována, závěr školního roku je pro učitele velmi náročný včetně časových možností, k tomu tvorba ŠVP pro další roky, přijímací řízení na střední školy a příprava státních maturit; proto by bylo vhodné diskusi prodloužit na období do vánoc. Nic by se nemělo uspěchat včetně vysvětlování potřebnosti vytvoření Standardu.

Tento materiál přináší řadu velmi podnětných otázek a odpovědí z 1. kola diskuse k dané problematice. Přes jeho nespornou aktuálnost, snahu o otevření tak mimořádně naléhavé záležitosti, jakou je kvalita vzdělávání v České republice, podnětnost a celkovou kvalitu však zde spatřuji některé dílčí nedostatky:

1. jako negativní vidím velmi nízký počet respondentů (349 vyplněných internetových dotazníků, a to u některých položek je počet ještě výrazně nižší – např. 264 odpovědí na str. 15 dokumentu a jinde), což neumožňuje v této fázi činit obecně platné závěry;

/K tomu zde dále, obzvláště v části III./

2. postrádám informaci o typu a stupni školy respondenta.

3. rovněž postrádám podstatnou informaci, zda respondent vyučuje na škole státní, nebo soukromé.

4. odvažují si navrhnout, aby se této diskuse povinně zúčastnili didaktici na vysokých školách, (rozumí se i na univerzitách), pedagogové svým oborem, zainteresovaní pracovníci MŠMT ČR, tedy ti z odpovídajících sekcí a odborů na MŠMT ČR), všichni, kteří působí jako didaktici při jiných institucích, a ředitelé velkých škol.

5. To, že své komentáře přidal pouze 80 respondentů, má již samo o sobě značnou výpovědní hodnotu, a signalizuje, že v našem školství je zapotřebí změnit velmi mnoho.

6. O to více patří iniciátorům a autorům tohoto závažného a potřebného projektu srdečný dík; zaslouží si zodpovědný zájem a spolupráci všech výše uvedených složek v bodě 4 a rozpracování jednotlivých bodů i závěrů.

STANDARD KVALITY PROFESE UČITELE ANGLIČTINY III - Podmínky v našem školství

Bohužel zde, pokud jde nejen o Standard..., ale i jiné iniciativy, panuje veliká skepse, jak je vyjádřena nejen v odpovědích respondentů v části I, ale i v odtažitosti těch, kteří nepovažovali za smysluplné se k němu vůbec vyjádřit. Jako nejčastější argument své (oprávněné) skepse a deziluze uvádějí, kolik času a úsilí věnovali před zhruba 10 lety spolupráci na tehdejší dokumentu MŠMT ČR s názvem Kariérní růst učitele, kdy toto veškeré úsilí se minulo jakýmkoli účinkem, jakoukoli reakcí či nápravami nadřízených institucí.

Ředitelé škol si ztěžují na (někdy až nesmyslnou a kontraproduktivní) administrativu a nařízení, jež jim ztěžují, komplikují až znemožňují práci ve funkci vedení, ubírají čas (např. přijímací pohovory mají v současnosti takovou administrativu, že nad jedním přihlášeným uchazečem se ztrácí doba 4,5 hodiny; k 31. srpnu školy nemohou přesně vědět, kolik vlastně studentů budou mít, neboť rodiče mají k tomuto datu právo přihlášku zrušit, což se často děje se všemi dopady na již vypracované úvahy, rozvrh, finanční rozpočty ... atd.)

Stávající koncepci maturity, jež se navíc neustále mění, ředitelé i učitelé považují za brzdu kvalitní středoškolské výuky včetně skutečnosti, že maturita z cizího jazyka je nepovinná, tudíž motivace ke kvalitní přípravě a studiu z CJ je v maturujícím ročníku minimální; střední odborné školy pro složitost opatření ztrácejí odborníky – učitele z praxe – jež jsou pro kvalitní odbornou přípravu nezbytní; noví učitelé – novicové – mnohdy nastoupí do školy po promoci a nevědí, mj., že existuje Společný evropský referenční rámec.

Existence osmiletých/devítiletých gymnázií ostatní školy unisono vidí jako svrchované neblahou, neboť tato gymnázia odčerpají pro II. stupeň nejkvalitnější žáky a ve třídách pak chybí onen typ nadaných a motivovaných dětí, kterým se tradičně říká "tahouni" (kvality, motivace, zájmu a celkové úrovně třídy).

Učitelé pak si ztěžují na celkově klesající morální kvality dětí, zájem a spolupráci rodiny. Šikana nejen mezi dětmi, ale i morální/psychické násilí na vyučujících s nemožností tyto jedince jakkoli postihnout, neboť oni dobře znají svá (jaksi prapodivně stanovená práva...) Starší učitelé pak se sjednocují v názoru, že ze školství vymizela práva vyučujících a povinnosti žáků, a došlo k jakési neblahé konverzi těchto rolí.

Společným jmenovatelem všech stížností pak jsou ve státním školství nízké investice státu do školství s následnými nízkými platy, učitelé mívají i další zaměstnání s negativním dopadem na kvalitu jejich práce, atd. atd.

Tyto závažné skutečnosti, zde jen nastíněné, je třeba řešit legislativně paralelně s prací na Standardu kvality učitele, jinak se toto úsilí opět mine účinkem.

Přes zmíněné problémy toto úsilí o jasnou formulaci profesních kvalit učitele považuji za smysluplné, nutné a tak urgentní, že je třeba, aby se na něm zodpovědně podílela celá naše společnost, každý dle svého konkrétní místa, kompetence a možností, a to nejen v rezortu školství, neboť výchova a vzdělávání není jen objektem společnosti, ale především determinujícím subjektem.

Doc. PhDr. Jarmila Mothejzíková, CSc.

ÚAJD FF UK

V Praze červen 2009

Jsem i členem ICT panelu VÚP Praha, viz. náš společný dotazník číslo 375. Sám jsem ve školství cca 7 let, i jako školitel počítačových dovedností pro učitele v éře SIPVZ, vím, jak je těžké vědomě přemýšlet o zefektivnění své výuky pomocí technologií, ale je nutné o možnostech techniky vědět a nevymlouvat se. Jako ICT metodik bych rád dával učitelům více podpory, ale nesměl bych současně být učitelem na plný úvazek, třídním učitelem a podobně. Mám svou práci rád, jak říkám dětem "když mi někdo dá o pár korun více, nebudu pracovat o moc jinak". Jádrem věci je v atmosféře práce, požadavcích na výstupy výuky "zdola" (rodiče, konkurence škol, poptávka trhu) a shora (RVP dokumenty, přijímací řízení škol, tradice a kontinuum, ve kterém edukace probíhá) a společné komunikaci. Všechno chce svůj čas. Jsem vděčný za diskuse se staršími kolegy v práci, každý máme jiný vyučovací styl, ale přesto principy jsme schopni pojmenovat podobně. S odchodem každého staršího kolegy do důchodu jsem si vědom převzaté "pochodně" a ta by se v tabulkách standardů ztrácel neměla. Jaký je věkový průměr zde diskutujících? CO si o tom myslí zkušený s kvalitní pedagogové prověření praxí???

Mám svou práci rád, to je mým standardem :-)

- k diskusi o standardu chybí vstupní analýza, jakási vstupní zpráva o stavu a cílech, co si od standardu slibovat

- přípravy standardu by měly vycházet ze současné legislativy, držet se možného - chybí právní uchopení

- měly by být časově rozvrženy výstupy; tvorba standardu je "velké sousto", které musí být dobře rozvrženo, naplánováno. Musí být určeny zodpovědné osoby za jednotlivé úkoly. Konkrétnější reakce budou moci být vysloveny až po zveřejnění první verze standardu. Na ni bude moci učitelská a odborná pedagogická veřejnost reagovat již konkrétněji. Měly by být určeny zodpovědné komise za definování jednotlivých částí standardu.

Jedná se dnes již o tak specializované pedagogicko-psychologické problémy, že "jeden člověk" nemůže definovat klíčové výstupní pedagogické kompetence ve všech oblastech. S daným odborníkem, respektive jeho týmem by potom měla být vedena diskuse. Týmy by v další části společně definovaly standard, aby se dané kompetence neopakovaly, na druhé straně aby se prolínaly.

Nechci přeceňovat ICT, ale nějak mi tam chybí.

V závěru chci podotknout, že jsem si pozorně přečetla komentáře různých stran a co vnímám jako důležité : stále se nedaří propojení všech článků bez toho, aniž by se poukazovalo na toho druhého - učitelé praktici nadávají na vysokoškolské pedagogy, praktičtí školitelé (občanská sdružení a další) na školitele na vysokých školách, přírodovědné obory na humanitní (v téhle oblasti vede hlavně útok na psychologie, které by se měly stát základem všeho učení na učitelských oborech všeho druhu!). Jak dlouho ještě bude trvat, než pochopíme, že nadřazeným pojmem je učitel, nikoliv obor? (místo pro asociace, asi bychom si měli vzít příklad z jiných oborů, třeba lékařských). Taky málo zúčastněných kantorů - pro mnohé vizionářů - proč tak velká slova, když jde "jen" o profesionalizaci? (proto velmi ráda slyším, když mě rodič pochválí za profesionální chování).

Nutno ovšem konstatovat, že diskuse i v malém vzorku je nesmírně kultivovaná, proti tomu, co si na internetu můžete přečíst. Nesvědčí to taky o něčem? Když jsem přečetla, že jeden pan ředitel vyplňoval dotazník dvě a půl hodiny, divila jsem se. Jsem ve stejné časové rovině, proto si vážím všech, co dotazníku věnovali čas, i když nemuseli. A doufám, v posledních dvaceti letech už po několikáté, že tohle vše k něčemu bude. Také se potvrzuje, že my učitelé potřebujeme mít prostor pro diskusi, léta jen posloucháme, posloucháme a posloucháme..... Závěrem. S úžasem jsem si přečetla v Respektu článek o finském školství, vyplývá z toho jednoznačně, že výběr osobností na pedagogické fakulty a učitelské obory je základem všeho. Mám - li osobnost, mohu pracovat dál. Mám - li poslušného průměrného občana, co řeší svůj život a své zaměstnání kvůli prázdninám a jiným "výhodám", mé možnosti jsou omezené. Chtělo by to něco optimistického na závěr.

Přes všechny uvedené nešvary je část české pedagogické veřejnosti věrna velkým odkazům české pedagogiky v minulosti, je nesmírně tvořivá, pracovitá, etická. Asi by to chtělo větší politickou platformu. Tak to jsou mé "vize" nebo, jak to nazval jeden psycholog, pozitivní deviace.

- K podmínkám zavádění standardu počítáme také další práci na kurikulární reformě – revize požadavků na učivo v RVP by měla reflektovat požadavek jeho smysluplnosti pro děti.

- Jeden dávný výzkum uvádí, že jedním z rysů dobrého učitele je, že nehledá vysvětlení problému dítěte mimo své kompetence. To ovšem neznamená očekávat všemocnost učitele - musí znát také hranice svých možností (vědět, kdy a na koho se obrátit).

Z mých odpovědí je zřejmé, že v dnešní době se pedagogické a manažerské kompetence dle mého soudu značně překrývají. Považuji tedy za důležité doporučit, aby se pracovní tým rozšířil i členy, kteří mají z rozvojem manažerských kompetencí bohaté zkušenosti (mohu-li skromně doporučit, pak například Davida Grubera - www.gruber.cz).

A drobný ale velmi důležitý požadavek na závěr - kompetentní pedagogický pracovník běžně používá moderní technologie. V celém dokumentu jsou zmínky o výpočetní technice jako šafránu.

Jako důležité vnímám jasné a srozumitelné pojmenování základního standardu. Ostatní upřesnění může být v rovině např. indikátorů (ukazatelů kvality)- jak se to může konkrétně ve výuce projevovat (příklady)

Do standardu je podle našeho názoru zapotřebí jmenovitě zapracovat oblast informačních a komunikačních, resp. nověji digitálních technologií, neboť ve vývoji společnosti představují fenomén svým významem a důsledky obtížně srovnatelný s čímkoliv jiným, který se do profesního standardu učitele musí promítnout. Využívání ICT ve vzdělávání se odvíjí mimo jiné od přípravy a dosažených kompetencí učitelů v této oblasti a musí snést mezinárodní srovnání, neboť samotné informační a komunikační technologie jsou ve své podstatě internacionální.